Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми

2006-жыл

2007-жылдын май айы

Бишкек

РЕДАКЦИЯЛЫК
КЕҢЕШ:

Төрайымы:	М. Мырзабаева.
Кеңештин мүчөлөрү:	Абдыбалы тегин С.,
	Ш. Молдоканов,
	З. Чокоев,
	Р. Сейткасымова,
Жооптуу катчы:	А. Бердигулова.

Кыргыз Республикасынын Төлөм теңдеми

Бул басылма Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан даярдалган жана анда тышкы сектордун өнүгүүсүндөгү акыркы тенденциялар чагылдырылат жана төлөм теңдеми, тышкы соода, эларалык камдар, тышкы карыз жана эларалык инвестициялык позиция боюнча статистикалык маалыматтар, ошондой эле төлөм теңдемин түзүү ыкмалары жана маалымат базасы камтылат. Басылма жылына 4 жолу – январь, май, июль жана октябрь айларында кыргыз, орус жана англис тилдеринде чыгарылып турат.

Басылманын маалыматтарын жаңыртуунун акыркы күнү: 2007-жылдын 20-майы.

Шартуу белгилер жана эскертүүлөр:

... маалыматтардын жок экендигин билдирет;
— көрсөткүчтөр 0 (нөлгө) барабар же мааниге ээ эмес экендигин билдирет;
- жылдар же айлар ортосундагы мезгил аралыгын (мисалы 1994 - 1996-жылдар же январь - июнь айлары) билдирет, бул жерде чектүү даталар аралыгындагы жылдар жана айлар камтылган.

Цифраларды тегеректөөдөн улам, акыркы саптарда суммаларды чыгарууда дал келбестиктер болушу мүмкүн.

Бул басылмада пайдаланылуучу эсепке алуу ыкмаларынын же мурдатан колдонулуп келген маалыматтардын өзгөрүтүлүшү ыктымалдыгына байланыштуу мурда келтирилген маалыматтар корректировкаланышы мүмкүн жана ага ылайык 10 жылды камтыган мезгил аралыгы «ачык» деп эсептелинет.

Басылмага байланыштуу суроолор боюнча:
Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
Финансы статистикасы жана маалымдоо башкармалыгынын
Төлөм теңдеми жана тышкы карыз бөлүмүнө
Бишкек шаары, Т.Үмөталиев атындагы көчө, 101 дареги боюнча,
(996 3312) 66-90-57, 66-90- 56 телефондору,
(996312) 66-90-55; 61-07-30 факсы аркылуу кайрылсаңыздар болот
Электрондук почта: aberdigulova@nbkr.kg

Уюштуруучусу: Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы.
Басылма Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинде 605-номеринде каттоодон өткөрүлгөн.

© Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, 2007-жыл.

Басылманы кайрадан басып чыгаруу Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын уруксаты менен жүзөгө ашырылат, ал эми андан шилтеме келтирүүдө булагын көрсөтүү зарыл.

ЖЧК «UnitPrint» полиграфия комплексинде басууга даярдалды жана басылып чыгарылды.
Бишкек ш., Москва көчөсү, 73.
Тел: (312) 901440, 295330.
Факс (312) 650820.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын басылмалары

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын жылдык отчету
Басылма Улуттук банктын өткөн жыл үчүн толук отчету болуп саналат. Ал өзүнө республиканын экономикалык өнүгүшү жана акчакредит саясаты, финансылык отчеттуулук, Улуттук банк жөнүндө жалпы маалыматтарды, статистикалык тиркемелерди камтыйт. Кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын бюллетени
Бул маалыматтык басылма Кыргыз Республикасынын негизги макроэкономикалык көрсөткүчтөрү, экономикасынын сектору боюнча статистикалык маалыматтарды камтыйт. Ай сайын кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасында инфляция боюнча баяндама
Басылма, республикадагы жана анын региондору боюнча керектөө бааларынын динамикасын, инфляциянын негизги факторлоруна жүргүзүлгөн анализдөөлөрдү, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын акчакредит саясат жагында кабыл алган чечимдери жөнүндөгү маалыматтарды камтуу менен кийинки мезгил аралыгына инфляциялык болжолдоолорду берет. Басылма чейрек сайын кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Банк тутумунун өнүгүү тенденциялары
Финансылык ортомчу катары банк тутумунун өнүгүшүнө иликтөөлөрдү жүргүзүү жана ага баа берүү, ошондой эле банк тутумунун турукташуусунун курамдык элементтерине баа берүү «Банк системасынын өнүгүү тенденциялары» басылмасынын максаты. Басылма жылдын үчтүн айынын бирине жана теке айынын бирине карата абал боюнча кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары
Республиканын коммерциялык банктарын жана коомчулукту Улуттук банктын ченемдик актылары жана банктын иши жөнүндөгү расмий маалыматтар менен камсыз кылуу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын банктык мыйзамдарын кеңири жайылтуу үчүн Улуттук банктын ченемдик актыларын расмий жарыялоо бул басылманын негизги максаты болуп саналат. Басылма айына бир жолу кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланып турат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын пресс-релизи
Улуттук банкта жана бүтүндөй банк тутумунда болуп өткөн жаңылыктарды, Улуттук банктын бир жума ичиндеги ыкчам маалыматтарын, финансы рыногу боюнча аналитикалык материалдарды жана жалпыга маалымдоо каражаттары, юридикалык жактар жана жеке адамдар үчүн башка маалыматтарды камтыйт. Жума сайын кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланат.

Басылмалар Улуттук банк тарабынан бекитилген тизмеге ылайык таркатылат жана 2000-жылдан тартып Улуттук банктын Web-баракчасында http:\\www.nbkr.kg дареги боюнча жайгаштырылып келүүдө.

Урматтуу окурмандар,

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, 1995-жылдан 2005-жылга чейинки мезгил аралыгындагы төлөм теңдеми жана инвестициялык позиция боюнча маалыматтар, алардын такталышы жана айрым эсептөөлөрдүн кайрадан каралып чыгышынан улам, корректировкалангандыгына сиздердин көңүлүңүздөрдү буруп кетмекчи. Күндөлүк трансферттер боюнча 2000-жылдан бери жеткире баалоо жүргүзүлүп келүүдө.

Кыскартылган сөздөрдүн тизмеси

АӨБ	- Азия өнүгүү банкы
ДБ	- Дүйнөлүк банк
ИДП	- Ички дүң продукт
МТК	- Мамлекеттик тышкы карыз
МКВ	- Мамлекеттик казына векселдери
МБИ	- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Мамлекеттик бажы инспекциясы
ЕБРР	- Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Европа банкы
АЧӨ	- Алыскы четөлкө
КБИ	- Керектөө бааларынын индекси
ЕШК	- Европа Шериктештиги Комиссиясы
КБ	- Коммерциялык банктар
КР	- Кыргыз Республикасы
ТИМ	- Тышкы иштер министрлиги
ТКМ	- Транспорт жана коммуникация министрлиги
ЭВФ	- Эларалык Валюта Фондусу
ЭСТК	- Эларалык стандарттык товардык классификация
ФМ	- Финансы министрлиги
УСК	- Улуттук Статистика комитети
НЭАК	- Номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу
ӨЭУ	- Өкмөттүк эмес уюмдар
ЖТК	- Жалпы тышкы карыз
АКЖО	- Акчакредиттик жөнгө салуу органдары
МИП	- Мамлекеттик инвестиция программасы
РЭАК	- Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу
СИФ	- Импортер-өлкөнүн чегарасындагы баа
ЖМК	- Жалпыга маалымдоо каражаттары
КМШ	- Көзкарандысыз Мамлекеттердин шериктештигине кирген өлкөлөр
АКУ	- Атайы карыз алышуу укугу
ТЭИТН	- Тышкы экономикалык ишкердиктин товардык номенклатурасы
ТЖ	- Техникалык жардам
ФОБ	- Экспортер-өлкөнүн чегарасындагы баа

МАЗМУНУ

1. Төлөм теңдеминин өнүгүү тенденциялары 7
2. Күндөлүк операциялар эсеби 10
Соода балансы 10
Тышкы сооданын товардык түзүмү 10
Негизги өнөктөш өлкөлөр менен тышкы соода жүгүртүү 13
Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу 16
Эларалык кызмат көрсөтүүлөр балансы 17
Кирешелер балансы 18
Күндөлүк трансферттер балансы 18
3. Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби 21
Капитал менен операциялар эсеби 21
Финансылык эсеп 21
Эларалык камдар 22
4. Кыргыз Республикасынын тышкы карызы 23
5. Кыргыз Республикасынын эларалык инвестициялык позициясы 30
I тиркеме: Таблицалар жана графиктер 33
I.1-таблица. Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми (нейтралдуу берүүдө)..... 34
I.2-таблица. Экспортту ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү 42
I.3-таблица. Экспортту ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү 42
I.4-таблица. Импортту ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү 43
I.5-таблица. Импортту ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү 43
I.6-таблица. Экспортту функционалдык бөлүштүрүү 44
I.7-таблица. Экспортту географиялык бөлүштүрүү 44
I.8-таблица. Товарлардын жеке адамдар тарабынан жүзөгө ашырылуучу экспорту 44
I.9-таблица. Импортту функционалдык бөлүштүрүү 45
I.10-таблица. Импортту географиялык бөлүштүрүү 45
I.11-таблица. Товарлардын жеке адамдар тарабынан жүзөгө ашырылуучу импорту 45
I.12-таблица. Продукциялардын негизги түрлөрүнүн экспорту 46
I.13-таблица. Продукциялардын негизги түрлөрүнүн импорту 48
I.14-таблица. Баалардын индекси жана экспорттун физикалык көлөмү 50
I.15-таблица. Баалардын индекси жана импорттун физикалык көлөмү 51
Өлкөлөр боюнча экспорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү 52
I.16-таблица. Россияга товарлардын экспорту 52
I.17-таблица. Казакстанга товарлардын экспорту 53
I.18-таблица. Өзбекстанга товарлардын экспорту 54
I.19-таблица. Беларусияга товарлардын экспорту 55
I.20-таблица. Швейцарияга товарлардын экспорту 56
I.21-таблица. Кытайга товарлардын экспорту 57
I.22-таблица. АКШга товарлардын экспорту 58
I.23-таблица. Түркияга товарлардын экспорту 59
I.24-таблица. Германияга товарлардын экспорту 60
I.25-таблица. Улуу Британияга товарлардын экспорту 61
I.26-таблица. БАЭ товарлардын экспорту 62
I.27-таблица. Иранга товарлардын экспорту 63
Өлкөлөр боюнча импорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү 64
I.28-таблица. Россиядан товарлардын импорту 64
I.29-таблица. Казакстандан товарлардын импорту 65
I.30-таблица. Өзбекстандан товарлардын импорту 66
I.31-таблица. Беларусиядан товарлардын импорту 67
I.32-таблица. Украинадан товарлардын импорту 68
I.33-таблица. Кытайдан товарлардын импорту 69
I.34-таблица. АКШдан товарлардын импорту 70
I.35-таблица. Германиядан товарлардын импорту 71
I.36-таблица. Түркиядан товарлардын импорту 72
I.37-таблица. Ирандан товарлардын импорту 73
I.38-таблица. Япониядан товарлардын импорту 74
I.1-график. Алмашуу курсу, номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси 75
I.39-таблица. Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курстарынын индекстери 76
I.40-таблица. Кыргыз Республикасына четөлкөлөрдөн тике инвестициялардын таза агымынын географиялык түзүмү 78
I.41-таблица. Эларалык камдар 78
II тиркеме: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү ыкмасы 79
III тиркеме: Төлөм теңдеминин «Кыдыруулар» статьясына баа берүүнүн ыкмасы 88
IV тиркеме: Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсун эсептөө ыкмасы 89
V тиркеме: Коммерциялык банктарда төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы 93
VI тиркеме: Кыргыз Республикасынын тышкы карызын мүнөздөөчү коэффициенттерди эсептөө ыкмасы 96
VII тиркеме: Эларалык инвестициялык позицияларды түзүү ыкмасы 98
VIII тиркеме: Экономиканын ачыктыгын жана тышкы сооданын концентрациялануусун эсептөө ыкмасы 100

1. ТӨЛӨМ ТЕҢДЕМИНИН ӨНҮГҮҮ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ

Кыргыз Республикасынын резиденттеринин 2006-жылдагы тышкы экономикалык ишинин жыйынтыгы өлкөнүн экономикасынын арымдуу өнүгүү тенденциясы сакталып тургандыгын көрсөтүүдө.

Күндөлүк операциялар эсеби күндөлүк трансферттердин таза агылып келүүсүнүн өсүүсү жана соода балансынын, ошондой эле кызмат көрсөтүүлөр балансынын терс сальдосунун өсүшү менен аныкталган. Натыйжада ИДПга карата 14,0 пайызды түзүү менен 400,1 млн. АКШ доллары өлчөмүндө тартыштык келип чыккан.

2006-жылы **соода балансынын** терс сальдосу 981,5 млн. АКШ долларына барабар болгон жана өткөн жылдагыга салыштырганда 2,3 эсеге көбөйгөн. **Товарлардын экспорту** 2005-жылдагы тиешелүү көрсөткүчтөн 18,0 пайызга артуу менен 2006-жылы 810,8 млн. АКШ долларын түзгөн, бул кийим-кечелерди, жашылча-жемиштерди берүүлөрдүн көлөмүнүн өсүшүнүн, авиакеросиндин жана энергопродуктылардын реэкспортунун эсебинен жүргөн. Ошону менен бирге эле, алтын өндүрүүнүн төмөндөөсүнө байланыштуу анын экспортунун нарктык мааниде 10,7 пайызга кыскаргандыгы байкалган. Алтындын экспортунун физикалык көлөмүнүн кыскаруусу кымбат баалуу металлга карата дүйнөлүк баанын өсүшү менен жарым-жартылай компенсацияланган.

Товарлардын импорту 2006-жылы өткөн жылдагыга салыштырганда 62,1 пайызга көбөйгөн жана 1792,3 млн. АКШ долларын түзгөн. Бул жерде импорттук келип түшүүлөрдүн көбөйүүсү бардык функционалдык статьялар боюнча жүргөндүгүн белгилеп кетүү зарыл. Айрыкча буга КМШ өлкөлөрүнөн мунайзаттарын нарктык сыяктуу эле, физикалык көлөмүнүн көбөйүүсүнүн эсебинен берүүлөрдүн өсүшү кыйла салым кошкон.

Эларалык кызмат көрсөтүүлөр балансынын тартыштыгы 86,4 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2005-жылдагы ушул эле көрсөткүчтөн 2,4 эсеге жогору. **Кызмат көрсөтүүлөрдүн** экспорту (46,5 пайызга) сыяктуу эле, импортунун (58,2 пайызга) көбөйүүсү кызмат көрсөтүүлөрдүн тышкы соода жүгүртүүсүн 835,3 млн. АКШ долларына чейин жогорулоосун камсыз кылган.

2006-жылы **кирешелер балансынын** тартыштыгы 35,9 пайызга төмөндөгөн жана 48,2 млн. АКШ долларын түзгөн. Резиденттерге башка инвестияциялар боюнча төлөөлөр түрүндө келип түшүүлөрдүн өсүшү кирешелер балансынын терс сальдосунун кыскаруусунун негизги себебинен болгон.

Күндөлүк трансферттердин оң сальдосу өткөн жылдын тиешелүү мезгилиндеги көрсөткүчтөн 43,1 пайызга артуу менен 716,2 млн. АКШ долларын түзгөн, муну республикага жеке трансферттердин таза агымынын артышынын натыйжасы катары түшүнүү зарыл.

Капитал менен операциялар эсебинин терс сальдосу 2006-жылдын жыйынтыгы боюнча 43,9 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2005-жылдагыга караганда 2,1 эсеге көп. **Финансылык эсеп** 9,4 эсеге көбөйүү менен 201,1 млн. АКШ доллары өлчөмүндө оң түзүлгөн жана ал эң башкысы, республикага тике инвестициялардын 182,0 млн. АКШ долларына чейин көбөйүүсү менен шартталган. Мындай өсүшкө башка инвестициялардын 2005-жылдагы агылып чыгууларына караганда, алардын агылып кирүүсүнүн көбөйүүсү түрткү берген.

Дүң эларалык камдардын көлөмү 33,4 пайызга өсүп, 2006-жылдын акырына карата 817,1 млн. АКШ долларын түзгөн. Улуттук банктын камдык активдери товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импортунун 3,7 айын жабуусуну камсыз кылган.

Кыргызстандын таза инвестициялык позициясынын терс сальдосу 2006-жылдын акырында 1713,2 млн. АКШ долларын (жыл башына карата – 1628,4) түзгөн. **Өлкөнүн жалпы тышкы карызы** 2006-жылдын акырына карата 2205,1 млн. АКШ долларына барабар болуу менен алардын ичинен 89,9 пайызы мамлекеттик тышкы карызга туура келген.

1.1-таблица: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми (аналитикалык түрдө берүүдө)

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006
Күндөлүк операциялар эсеби	**-30,4**	**-42,5**	**28,9**	**-29,2**	**-400,1**
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	-79,2	-134,5	-184,3	-454,4	-1 068,0
Соода балансы	-73,3	-132,8	-170,6	-418,7	-981,5
Экспорт (ФОБ)	498,1	590,3	733,2	686,8	810,8
КМШ	170,3	202,4	277,6	305,0	380,8
Алыскы четөлкөлөр	327,7	387,9	455,5	381,8	429,9
Импорт (ФОБ)	571,4	723,1	903,8	1 105,5	1 792,3
КМШ	311,7	394,5	554,4	641,0	925,8
Алыскы четөлкөлөр	259,6	328,7	349,4	464,5	866,5
Кызмат көрсөтүүлөр балансы	-6,0	-1,7	-13,7	-35,7	-86,4
Сунушталган кызмат көрсөтүүлөр	142,0	158,2	209,8	255,5	374,5
Алынган кызмат көрсөтүүлөр	-148,0	-159,9	-223,5	-291,3	-460,9
Кирешелер	-57,8	-62,0	-101,6	-75,2	-48,2
Тике инвестициялар боюнча кирешелер	-19,6	-26,7	-57,6	-33,7	-25,9
Портфелдик инвестициялар боюнча кирешелер	0,3	0,3	0,1	—	0,1
Башка инвестициялар боюнча кирешелер	-26,3	-22,3	-30,5	-24,0	-3,3
Кредиттер боюнча пайыздар (график)	-31,8	-26,8	-36,7	-36,3	-32,4
Башка инвестициялар боюнча ж.б. кирешелер	5,5	4,5	6,2	12,3	29,0
Эмгекке төлөөлөр	-12,2	-13,3	-13,7	-17,4	-19,1
Күндөлүк трансферттер	106,7	154,0	314,9	500,3	716,2
Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби	**68,2**	**-15,3**	**114,5**	**0,8**	**157,2**
Капитал менен операциялар эсеби	-7,9	-0,9	-19,9	-20,5	-43,9
Капиталдык трансферттер	-7,9	-0,9	-19,9	-20,5	-43,9
Финансы эсеби	76,1	-14,4	134,4	21,3	201,1
Тике инвестициялар*	4,7	45,5	131,5	42,6	182,0
Портфелдик инвестициялар	-12,0	6,0	-9,5	2,3	-3,0
Финансы деривативдери	-5,1	-20,0	-20,5	—	—
Башка инвестициялар	88,6	-46,0	32,8	-23,5	22,0
Активдер ("-" көбөйүү)	15,1	-76,6	-35,8	-51,8	-28,6
Коммерциялык банктар	-42,8	-50,2	-63,2	-15,1	-17,0
Жана башка активдер	58,0	-26,5	27,4	-36,7	-11,6
Милдеттенмелер ("+" көбөйүү)	73,4	30,7	68,6	28,3	50,6
Коммерциялык банктар	32,7	36,6	42,2	-11,9	-26,6
Кредиттер	30,1	-13,9	49,3	18,3	36,6
Мамлекеттик секторго кредиттер	47,1	34,0	56,3	17,2	23,8
Алынганы	84,3	75,5	99,2	66,9	78,5
Амортизация (графиктер)	-37,2	-41,6	-42,9	-49,7	-54,7
Жеке секторго кредиттер	-17,0	-47,9	-7,0	1,1	12,8
Алынганы	2,1	13,8	15,8	9,9	20,9
Амортизация (графиктер)	-19,0	-61,6	-22,8	-8,8	-8,1
Жана башка милдеттенмелер	10,6	7,9	-23,0	22,0	40,6
Каталар жана калтырып кетүүлөр	**-9,4**	**67,3**	**-24,7**	**57,5**	**381,1**
Жалпы баланс	**28,4**	**9,5**	**118,7**	**29,1**	**138,2**
Каржылоо	**-28,4**	**-9,5**	**-118,7**	**-29,1**	**-138,2**
Улуттук банктын камдары ("-" көбөйүү)	-43,8	-50,8	-160,6	-80,5	-169,9
ЭВФтин кредиттери	-6,0	-0,9	-3,8	-12,5	-23,5
Өзгөчө каржылоо	21,4	42,2	45,7	63,9	55,2
Жана башка каржылоо	—	—	—	—	—

* Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын баа берүүлөрү боюнча маалыматтар.

2005 I	2005 II	2005 III	2005 IV	2006 I	2006 II	2006 III	2006 IV	
-11,5	**-6,3**	**10,4**	**-21,9**	**-43,9**	**-55,8**	**-31,7**	**-268,6**	**Күндөлүк операциялар эсеби**
-65,9	-100,6	-132,2	-155,7	-141,0	-201,0	-264,3	-461,7	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр
-56,9	-93,6	-125,1	-143,1	-132,3	-175,9	-270,9	-402,5	Соода балансы
168,0	161,2	167,5	190,1	178,1	205,1	194,9	232,6	Экспорт (ФОБ)
67,4	67,2	80,4	90,1	73,3	96,7	102,6	108,2	КМШ
100,6	94,1	87,2	100,0	104,8	108,4	92,3	124,5	Алыскы четөлкөлөр
224,9	254,8	292,6	333,2	310,4	381,0	465,8	635,1	Импорт (ФОБ)
136,4	143,5	164,9	196,1	175,2	215,7	229,2	305,8	КМШ
88,6	111,3	127,7	137,0	135,2	165,3	236,6	329,4	Алыскы четөлкөлөр
-8,9	-7,0	-7,1	-12,6	-8,6	-25,1	6,6	-59,2	Кызмат көрсөтүүлөр балансы
53,2	58,9	72,5	70,9	60,9	92,5	121,8	99,1	Сунушталган кызмат көрсөтүүлөр
-62,2	-66,0	-79,6	-83,6	-69,6	-117,7	-115,2	-158,4	Алынган кызмат көрсөтүүлөр
-17,8	-25,6	-10,8	-20,9	-18,9	-24,6	14,5	-19,2	Кирешелер
-12,9	-9,9	-4,8	-6,2	-13,6	-12,3	1,2	-1,2	Тике инвестициялар боюнча кирешелер
—	—	—	—	—	—	—	—	Портфелдик инвестициялар боюнча кирешелер
-0,9	-11,8	-1,2	-10,2	-0,3	-7,6	17,9	-13,4	Башка инвестициялар боюнча кирешелер
-3,7	-14,9	-4,1	-13,6	-3,9	-12,5	-3,0	-12,9	Кредиттер боюнча пайыздар (график)
2,8	3,2	2,9	3,4	3,6	5,0	20,9	-0,4	Башка инвестициялар боюнча ж. б. кирешелер
-4,1	-4,0	-4,8	-4,5	-5,1	-4,7	-4,7	-4,6	Эмгекке төлөөлөр
72,2	119,9	153,4	154,8	116,0	169,8	218,1	212,3	Күндөлүк трансферттер
5,5	**-35,0**	**-0,4**	**30,7**	**72,1**	**113,9**	**-0,1**	**-28,6**	**Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби**
-3,2	-10,3	-14,6	7,5	-4,5	-11,1	-13,2	-15,2	Капитал менен операциялар эсеби
-3,2	-10,3	-14,6	7,5	-4,5	-11,1	-13,2	-15,2	Капиталдык трансферттер
8,7	-24,7	14,2	23,2	76,5	124,9	13,1	-13,4	Финансы эсеби
10,7	8,4	27,8	-4,3	10,9	112,9	-15,3	73,5	Тике инвестициялар*
-6,0	0,6	6,3	1,3	-1,6	-2,1	-0,3	1,0	Портфелдик инвестициялар
—	—	—	—	—	—	—	—	Финансы деривативдери
3,9	-33,7	-20,0	26,2	67,2	14,1	28,7	-88,0	Башка инвестициялар
32,6	-48,5	-50,3	14,3	63,0	-24,5	-20,6	-46,4	Активдер ("-" көбөйүү)
47,9	-19,0	-27,5	-16,4	35,0	7,1	-29,9	-29,2	Коммерциялык банктар
-15,3	-29,4	-22,7	30,8	28,0	-31,6	9,3	-17,2	Жана башка активдер
-28,7	14,8	30,3	11,9	4,3	38,6	49,3	-41,6	Милдеттенмелер ("+" көбөйүү)
-33,4	-3,4	6,8	18,0	-30,2	-4,0	7,8	-0,2	Коммерциялык банктар
6,2	-4,7	10,8	5,9	5,8	-4,9	22,4	13,3	Кредиттер
6,5	-3,1	12,0	1,8	4,7	-4,8	12,9	11,1	Мамлекеттик секторго кредиттер
11,9	16,5	17,6	20,9	10,6	14,7	19,4	33,9	Алынганы
-5,5	-19,5	-5,6	-19,1	-5,9	-19,5	-6,5	-22,8	Амортизация (графиктер)
-0,3	-1,6	-1,2	4,1	1,1	-0,1	9,5	2,2	Жеке секторго кредиттер
2,1	1,1	0,6	6,0	2,1	2,3	12,0	4,5	Алынганы
-2,4	-2,8	-1,8	-1,9	-1,0	-2,3	-2,5	-2,3	Амортизация (графиктер)
-1,5	22,9	12,6	-12,0	28,6	47,5	19,1	-54,6	Жана башка милдеттенмелер
-5,4	**23,8**	**18,9**	**20,2**	**-38,8**	**-37,0**	**98,8**	**358,0**	**Каталар жана калтырып кетүүлөр**
-11,4	**-17,5**	**28,9**	**29,0**	**-10,6**	**21,0**	**67,0**	**60,8**	**Жалпы баланс**
11,4	**17,5**	**-28,9**	**-29,0**	**10,6**	**-21,0**	**-67,0**	**-60,8**	**Каржылоо**
-3,5	5,7	-26,8	-56,0	14,0	-39,0	-62,3	-82,5	Улуттук банктын камдары ("-" көбөйүү)
9,5	-9,3	-7,5	-5,1	-8,7	-2,8	-9,0	-2,9	ЭВФтин кредиттери
5,4	21,1	5,4	32,1	5,4	20,8	4,3	24,6	Өзгөчө каржылоо
—	—	—	—	—	—	—	—	Жана башка каржылоо

* Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын баа берүүлөрү боюнча маалыматтар.

2. КҮНДӨЛҮК ОПЕРАЦИЯЛАР ЭСЕБИ

Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импортунун анын экспортунан артуусу Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминин **күндөлүк операциялар эсебинин** 400,1 млн. АКШ доллары өлчөмүндөгү терс сальдодо түптөлүшүнө түрткү болгон. ИДПга карата күндөлүк эсептин тартыштыгы 2006-жылы 14,0 пайызды түзгөн.

2.1-график. Күндөлүк операциялар эсеби
ИДПга карата пайыздарда

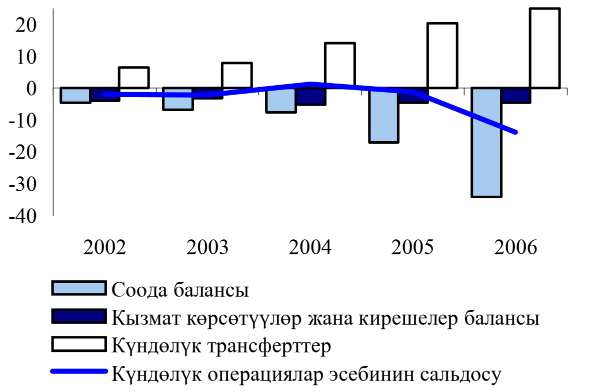

СООДА БАЛАНСЫ

Тышкы соода жүгүртүү 2006-жылы 2005-жылдын көрсөткүчүнө салыштырганда 45,2 пайызга көбөйүп, 2 603,1 млн. АКШ доллары деңгээлине жетүү менен көбөйүүгө ык коюу тенденциясын сактап калган. Импорттук операциялардын өсүш арымдары экспорттук операциялардын өсүш арымынан кыйла арткандыгын белгилеп кетүү зарыл.

Соода балансы 2006-жылы 981,5 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү тартыштык менен түзүлгөн. Бул терс сальдонун олуттуу өсүшүн (2,3 эсеге) далилдеп турат, ал эми өткөн жылдын ушул эле учурунда соода балансынын тартыштыгы 418,7 млн. АКШ долларын түзгөн эле. Алыскы четөлкөлөр менен терс соода балансы 2006-жылдын жыйынтыгы боюнча 436,5 млн. АКШ доллары маанисине жеткендигин белгилеп кетүү маанилүү, ал эми 2005-жылы бул көрсөткүч 82,7 млн. АКШ долларын түзгөн. КМШ өлкөлөрү менен соода балансынын терс сальдосу 2005-жылдын көрсөткүчүнөн 62,2 пайызга артуу менен 545,0 млн. АКШ доллары деңгээлинде калыптанган.

2.2-график. Кыргыз Республикасынын соода балансы
ИДПга карата пайыздарда

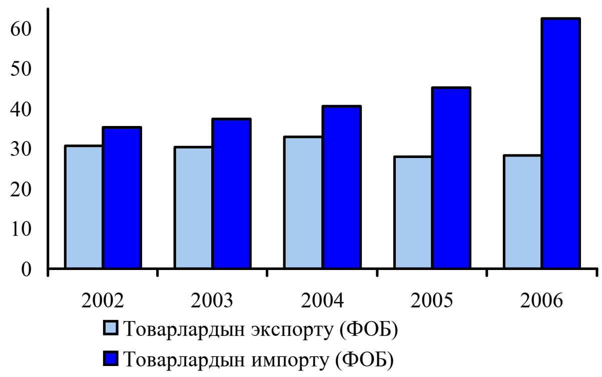

Товарлардын экспорту ФОБ баасында 810,8 млн. АКШ доллары көлөмүндө түзүлгөн, бул аталган көрсөткүчтүн 18,0 пайызга көбөйүүсүн чагылдырат. Мында алтындын экспорту нарктык мааниде 10,7 пайызга, ал эми табигый түрүндө 35,0 пайызга кыскарган. Алтынды эсепке албаганда, экспорттун көлөмү 32,6 пайызга өскөн. Экспорттун жалпы көлөмүндөгү алыскы четөлкөлөрдүн жана КМШ өлкөлөрүнүн үлүшү тиешелүүлүгүнө жараша, 53,0 жана 47,0 пайызды түзгөн.

Товарлардын импорту ФОБ баасында 1792,3 млн. АКШ доллары өлчөмүндө бааланган, бул анын 2005-жылдагыга салыштырмалуу 62,1 пайызга көбөйүүсүнө ылайык келет. Алыскы четөлкөлөрдөн товарлардын импортунун салыштырмалуу салмагы 2005-жылдагы 42,0 пайыздан 2006-жылдагы 48,3 пайызга чейин өскөн. КМШ өлкөлөрүнөн импорт өткөн жылдагы 58,0 пайызга караганда 51,7 пайызга чейин төмөндөгөн.

Тышкы сооданын товардык түзүмү

Товар жүгүртүүнүн ИДПга карата катышын аныктаган экономиканын ачыктыгы көрсөткүчү 2006-жылы 91,0 пайызга чейин өскөн. Өткөн мезгилдерге салыштырганда экономиканын ачыктыгы деңгээлинин кыйла жогору бо-

лушу Кыргыз Республикасынын тышкыэкономикалык байланыштарынын бекемделгендигин жана Кыргызстандын экономикасынын дүйнөлүк экономикага интеграциялануусунун артышын айгинелеп турат.

2.1-таблица. Экономиканын ачыктыгы

	2002	2003	2004	2005	2006
Товарлардын экспорту, *млн. АКШ доллары*	498,1	590,3	733,2	686,8	810,8
Товарлардын импорту (ФОБ), *млн. АКШ доллары*	571,4	723,1	903,8	1105,5	1792,3
Ачыктык, *пайыздар*	66,3	68,0	73,8	73,4	91,0

Экспорттук операциялар боюнча товардык концентрация[1] 2006-жылы 29,8 пайыз деңгээлине чейин төмөндөгөн, 2005-жылдын ошол эле мезгилинде бул көрсөткүч 46,5 пайыз деңгээлинде түзүлгөн. Аталган көрсөткүчтүн маанисинин кыскарышы экспорттун товардык диверсификациясынын көбөйгөндүгү жөнүндө айгинелеп турат. Импорттун товардык концентрациясы отчеттук мезгилде, тескерисинче, 3,7 пайызга көбөйгөн жана 17,8 пайызды түзгөн.

2.2-таблица. Сооданын товардык концентрациясы
(пайыздарда)

	2002	2003	2004	2005	2006
Товарлардын экспорту	36,7	46,5	41,9	46,5	29,8
Товарлардын импорту	14,1	14,1	15,1	14,1	17,8

Товарлардын экспортунун түзүмү

Иликтөөгө алынып жаткан жылы Кыргыз Республикасынын экспортунун товардык түзүмүндө алтын кенин өндүрүү ишканаларында өндүрүш көлөмүнүн төмөндөшүнөн улам, алтынды берүү нарктык мааниде 10,7 пайызга кыскарган жана 206,0 млн. АКШ долларын түзгөн. Ага деле карабастан, бул товардык категория экспорттук операциялардын жалпы көлөмүндө мурдагыдай эле эң чоң салыштырмалуу салмакты ээлөө менен 2006-жылы 25,4 пайызды түзгөн. 2005-жылы бул көрсөткүч 33,6 пайыз деңгээлинде катталган. Отчеттук жылы алтындын экспортунун 99,9 пайызы Швейцарияга багытталган. Алтынды берүүлөрдүн физикалык көлөмүнүн төмөндөөсү белгилүү өлчөмдө бул баалуу металлга баанын өсүшү менен компенсацияланган.

2.3-график. Алтынды физикалык берүүнүн жана анын дүйнөлүк баасынын динамикасы

Алтынды эсепке албаганда, экспорт 32,6 пайызга өскөн. Бул өсүш энергопродуктыларын жана керектөө товарларын экспорттук берүүнүн көбөйүүсү менен шартталган. Энергопродуктыларынын экспортунун өсүшү мунайзаттарын реэкспорттоонун өсүшүнүн эсебинен жүргөн. Керектөө товарларынын ичинен

2.3-таблица. Товарлардын экспортунун ЭСТК бөлүгү боюнча бөлүштүрүлүшү
(жыйынтыкка карата пайыздар менен)

	2002	2003	2004	2005	2006
Жыйынтыгы	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар	6,4	6,5	8,7	8,4	11,4
Суусундуктар жана темеки	4,3	2,3	2,3	2,8	1,6
Отундан тышкары, чийки заттар	17,0	11,7	10,8	11,3	9,4
Минерал отундары	12,0	11,6	11,3	11,7	18,7
Малдын жана өсүмдүк майлары	—	—	—	—	—
Химиялык заттар	5,3	1,7	3,1	2,2	1,6
Өнөржай товарлары	7,4	9,8	10,9	12,8	12,1
Машиналар жана транспорттор	10,1	7,5	7,2	7,6	9,4
Ар кандай даяр буюмдар	4,0	4,3	5,9	8,9	9,7
Башка товарлар	33,5	44,6	40,0	34,3	25,9

УСКнын маалыматтары боюнча

[1] Эсептөө формуласын VIII тиркемеден караңыз.

кийим-кечелерди, ага керектүү буюмдарды, жашылча жана жемиштерди, сүт азыктарын экспорттун өсүүсүнө таасир эткен товардык категория катары бөлүп кароого болот. Мында, кийим-кече экспортунун 2 эсеге өсүшү кандайдыр бир деңгээлде статистикалык камтуунун кеңейүүсү менен да түшүндүрүлөт. Ошол эле учурда аралык товарларынын экспортунун 7,8 пайызга кыскарышы байкалган, бул эң башкысы, алтынды экспорттук берүүнүн төмөндөшүнө байланыштуу болгон.

Товарлардын экспортунун ЭСТК бөлүктөрү боюнча түзүмү өнөржай товарларынын жана ар кандай даяр буюмдардын туруктуу өсүшкө ык коюу тенденциясын чагылдырууда. 2006-жылы минерал отунунун экспорту 1,6 эсеге көбөйгөн. Ошондой эле, товарлардын тамакаш азыктары жана тирүү малдар сыяктуу категориясы боюнча да өсүш байкалган.

Товарлардын импортунун түзүмү

Товарлардын импортунун ЭСТК бөлүктөрү боюнча түзүмүн иликтөөгө алуу бардык товардык топ боюнча дээрлик туруктуу өсүштү көрсөтүүдө. ЭСТКнын машина жана транспорттук жабдуулар, тамакаш азыктары жана тирүү малдар, ошондой эле минерал отундары сыяктуу бөлүктөрү боюнча да импорттун көлөмүнүн кыйла көбөйүшү байкалган.

2.4-таблица. Товарлардын импортун ЭСТК бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү

(жыйынтыгына карата пайыздарда)

	2002	2003	2004	2005	2006
Жыйынтыгы	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар	9,1	7,8	8,6	10,4	11,0
Суусундуктар жана тамеки	3,3	3,6	3,7	3,8	2,7
Отундан тышкары, чийки заттар	4,0	3,7	3,2	3,3	2,7
Минерал отундары	25,9	25,2	27,2	28,5	29,2
Малдын жана өсүмдүк майлары	0,6	1,3	1,2	0,8	0,7
Химиялык заттар	14,8	14,6	14,6	14,3	10,4
Өнөржай товарлары	13,0	15,6	16,0	14,7	13,8
Машиналар жана транспорттор	20,9	19,9	19,1	18,1	23,7
Ар кандай даяр буюмдар	8,3	8,2	6,3	6,0	5,7
Башка товарлар	—	—	—	0,1	0,1

УСКнын СИФ баасындагы маалыматтары боюнча

Кыргыз Республикасынын энергия алып жүрүүчүлөрдөн көзкарандылыгы импорттун жалпы көлөмүндөгү минерал продуктыларынын салыштырмалуу жогорку үлүштө болушунун башкы себеби болуп саналат. Минерал отуну, мурдагыдай эле, эң ири товардык топ болуп кала берүүдө. 2006-жылы анын импорттук операциялардын жалпы көлөмүндөгү салыштырмалуу салмагы 29,2 пайызды түзгөн.

2.5-таблица. Минерал отунунун ЭСТК боюнча импорту

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006
Бардыгы болуп	**152,0**	**180,5**	**256,3**	**313,7**	**502,1**
Мунай жана мунайзаттары	85,6	126,1	203,2	262,6	439,8
Бензин	24,3	46,5	85,3	104,9	142,2
Керосин	42,5	53,4	73,5	104,9	218,2
Дизель отуну	11,8	17,0	33,6	42,3	61,0
Жаратылыш газы	41,8	30,8	32,8	30,4	41,0
Электроэнергия	9,7	0,5	0,2	—	—
Ташкөмүр	13,9	22,1	16,3	15,1	15,6
Башка отундар	0,9	1,0	3,7	5,6	5,7

УСКнын СИФ баасындагы маалыматтары боюнча

Минерал отунунун импортунун жалпы мааниси анын өткөн жылдагы көлөмүнө салыштырганда 60,1 пайызга көбөйүү менен 2006-жылы 502,1 млн. АКШ долларын түзгөн. Мунайзаттарынын (2005-жылдагыга салыштырганда 67,5 пайызга) жана жаратылышы газынын (34,9 пайызга) импорту боюнча кыйла өсүш байкалган. Керосинди берүү нарктык мааниде 218,2 млн. АКШ долларын түзүү менен 2006-жылы минерал отунунун бүтүндөй импортунун 43,5 пайызын камсыз кылып, байкаларлык (эки эседен көбүрөөккө) көбөйгөн.

2006-жылдагы импорттун товардык түзүмүн функционалдык жагынан иликтөөгө алуу бардык статьялар боюнча өсүштү чагылдырууда. Бирок, инвестициялык товарлардын импорту (эки эседен көбүрөөк), энергопродуктылардын (60,1 пайызга), керектөө товарларынын импорту (41,6 пайызга) эң эле тез арымда көбөйгөн. Инвестициялык товарлардын курамында импорттун көлөмүнүн көбөйүүсүнө орчундуу таасир эткен товарлардын категориясын төмөнкүчө бөлүп кароого болот: жүк ташуучу автомобилдер, өнөржайынын конкреттүү тармактары үчүн каралган машиналар, электр байланыш жабдуулары. Энергопродук-

тылардын курамында мунайзаттары орчундуу үлүштү ээлейт. Ал эми керектөө товарларынын ичинде дан эгиндерин жана алардын даярдалган азыктарды, ошондой эле кант жана кант кошулуп жасалган азыктарды импорттук берүүлөрдүн көбөйүүсү байкалган.

Негизги өнөктөш өлкөлөр менен тышкы соода жүгүртүү

2006-жылы Кыргыз Республикасы дүйнөнүн 121 өлкөсү менен соода алакасын ишке ашырган, бирок 9 өлкө менен болгон соодалык мамиленин көлөмү аныктоочу жана туруктуу бойдон кала берүүдө, анткени алар товар жүгүртүүнүн жалпы көлөмүнүн 78,9 пайызын камсыз кылат. Булар – Россия, Казакстан, Өзбекстан, Кытай, АКШ, Швейцария, Түркия, Афганистан, Германия мамлекеттери.

Кыргызстан алар менен соода алакасын жүзөгө ашырып жаткан өлкөлөрдүн санын мүнөздөгөн товарлардын экспортунун жана импортунун географиялык концентрациялануу көрсөткүчүнүн динамикасы, ошондой эле соода көлөмүнүн бирдей бөлүштүрүлүшү 2006-жылы экспорттун концентрациялануусу 2005-жылдагы көрсөткүчкө салыштырганда 8,0 пайыздык пунктка кыскаргандыгын жана импорттун концентрациялануусу 5,5 пайыздык пунктка көбөйгөндүгүн көрсөтүүдө. Отчеттук мезгил ичинде өлкөлөрдү топко бөлүп кароодо экспорттун КМШ өлкөлөрү боюнча сыяктуу эле, алыскы четөлкөлөргө дагы жетишерлик түрдө жогору концентрациялануусу сакталып калган. Бул Кыргызстандын экспорту чектелүү сандагы өлкөлөргө гана багытталганын айгиленелеп турат.

Товарлардын импорту боюнча алып караганда, импорттун кыйла концентрациялануусу КМШ өлкөлөрүнүн ичинде сакталып калган, ал 2005-жылдагы 60,6 пайызга караганда 69,3 пайызды түзгөн. Алыскы четөлкөлөрдүн ичинен импорттун концентрациялануусу 2006-жылы 38,6 пайыз деңгээлинде катталуу менен 2005-жылдагыга караганда 4 пайыздык пунктка жогору болгон. Демек, товарлардын импорту өлкөлөр боюнча бирдей эмес өлчөмдө бөлүштүрүлгөн.

Товарлардын экспортун өлкөлөрдүн тобу боюнча бөлүп кароодо КМШ өлкөлөрү боюнча сыяктуу эле (24,9 пайызга), алыскы четөлкөлөр боюнча дагы (12,6 пайыз) өсүш байкалган. Мында алыскы четөлкөлөрдүн экспорттун жалпы көлөмүндөгү үлүшү мурдагыдай эле, КМШ өлкөлөрүнүн үлүшүнөн артат. Отчеттук жылы бул катыш 52,3 жана 47,7 пайыз деңгээлинде калыптанган.

2.6-таблица. Сооданын географиялык концентрациялануусу
(пайыздар менен)

	2002	2003	2004	2005	2006
Экспорт	33,4	38,4	38,7	48,4	40,4
КМШ	55,3	57,3	60,0	57,3	59,9
Алыскы четөлкөлөр	41,8	50,3	50,5	50,3	54,5
Импорт	34,3	37,7	40,4	37,7	43,2
КМШ	56,1	60,6	62,1	60,6	69,3
Алыскы четөлкөлөр	33,2	34,6	32,8	34,6	38,6

2.4-график. КМШ өлкөлөрүнө жана алыскы четөлкөлөргө товарлардын экспорту
млн. АКШ долларында

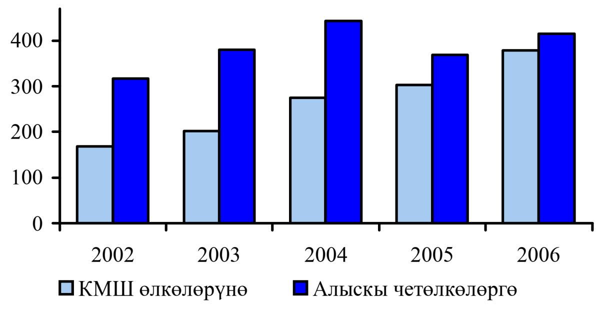

УСКнын маалыматтары боюнча

Алыскы четөлкөлөрдөн жана КМШ өлкөлөрүнөн товарларды импорттук берүүлөр, тиешелүүлүгүнө жараша, 72,4 жана 45,8 пайызга өскөн.

2.5-график. КМШ өлкөлөрүнөн жана алыскы четөлкөлөрдөн товарлардын импорту
млн. АКШ долларында

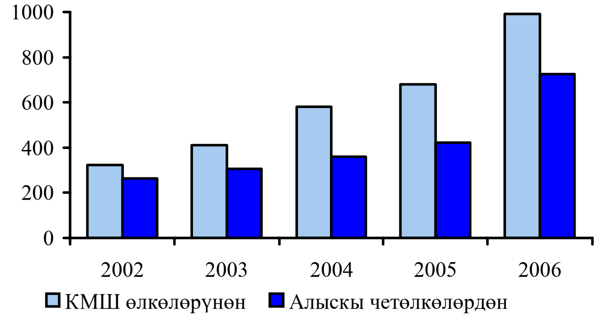

УСКнын СИФ баасындагы маалыматтары боюнча

2006-жылдын жыйынтыгы боюнча соода балансынын сальдосу региондор боюнча бөлүп кароодо, Швейцарияны кошпогондо, бардык өлкөлөр боюнча терс чыккан.

2.7-таблица. Кыргыз Республикасынын 2006-жылдагы тышкы соода жүргүзүүсүн географиялык бөлүштүрүү

	Экспорт (ФОБ)	Импорт (СИФ)	Соода балансы	Соода жүгүртүү	
	млн. АКШ долларында				*жыйынтыкка карата %*
Бардыгы болуп	**794,1**	**1 718,2**	**-924,1**	**2 512,3**	***100,0***
КМШ	**378,9**	**991,0**	**-612,0**	**1369,9**	***54,5***
Россия	153,8	652,2	-498,4	805,9	*32,1*
Казакстан	162,6	199,8	-37,2	362,4	*14,4*
Өзбекстан	27,9	65,0	-37,1	92,9	*3,7*
Азия	**166,0**	**363,3**	**-197,3**	**529,4**	***21,1***
БАЭ	8,9	11,0	-2,0	19,9	*0,8*
Кытай	38,1	246,7	-208,6	284,8	*11,3*
Түркия	27,2	39,5	-12,2	66,7	*2,7*
Европа	**242,5**	**216,4**	**26,2**	**458,9**	***18,3***
Швейцария	207,7	6,5	201,2	214,2	*8,5*
Германия	2,2	39,9	-37,7	42,1	*1,7*
Улуу Британия	5,2	7,0	-1,9	12,2	*0,5*
Америка	**6,4**	**140,6**	**-134,3**	**147,0**	***5,9***
АКШ	6,0	97,5	-91,5	103,6	*4,1*
Канада	0,2	32,2	-31,9	32,4	*1,3*

УСКнын маалыматтары боюнча

Кыргызстандын таасирдүү соода өнөктөшү болуп саналган **Россия** менен товар жүгүртүүнүн көлөмү 2006-жылы нарктык мааниде 805,9 млн. АКШ долларын түзүү менен 57,0 пайызга көбөйгөн. Россиядан импорттун көлөмүнүн өсүшү 72,1 пайызды түзгөн болсо, ошол эле учурда экспорттук операциялардын өсүшү –14,4 пайызда катталган. Ошентип, Россиядан импорттун олуттуу өсүшү аталган өлкө менен соода балансынан көрүнгөн, ал 2005-жылдагы ушул эле көрсөткүчтөн эки эседен көбүрөөккө артуу менен 2006-жылдын жыйынтыгы боюнча 498,4 млн. АКШ доллары өлчөмүндө терс сальдого ээ болгон.

Россиядан негизинен автомобиль бензини, ар кандай өнөржай товарлары, ошондой эле машиналар жана транспорттук жабдуулар импорттолгон.

2.6-график. Россия менен соода балансы
млн. АКШ долларында

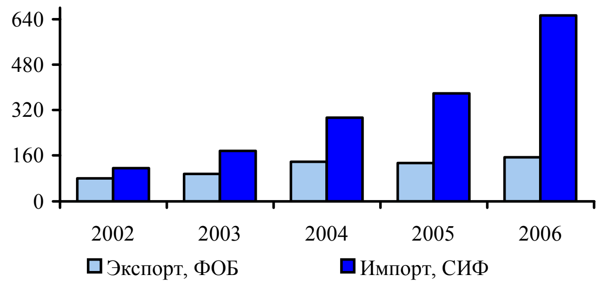

УСКнын маалыматтары боюнча

Тигилүү буюмдар, жашылча-жемиштер, пахта, айнек Россияга берилүүчү товарлардан болуп саналат. Мында тигилүү буюмдарды, жашылча-жемиштерди берүүлөр эки эседен көбүрөөккө өскөн болсо, пахтанын экспорту 8,3 пайызга кыскарган.

Импорттун 14,6 пайызга бир аз өсүшү шартында, **Казакстанга** экспорттун 40,0 пайызга олуттуу өсүшү соода жүгүртүүнүн көлөмүнө оңтойлуу таасирин тийгизүү менен ал отчеттук жылы 362,4 млн. АКШ долларын түзгөн. Бирок, импорттун көлөмүнө салыштырганда экспорттун көлөмүнүн озуу менен өсүшүнө карабастан, Казакстан менен соода балансынын сальдосу терс бойдон калып, 2006-жылы 37,2 млн. АКШ доллары деңгээлинде түзүлгөн. Мында, аталган өлкө менен соода балансынын тартыштыгы 36,2 пайызга кыскаргандыгын белгилеп кетүү зарыл.

2.7-график. Казакстан менен соода балансы
млн. АКШ долларында

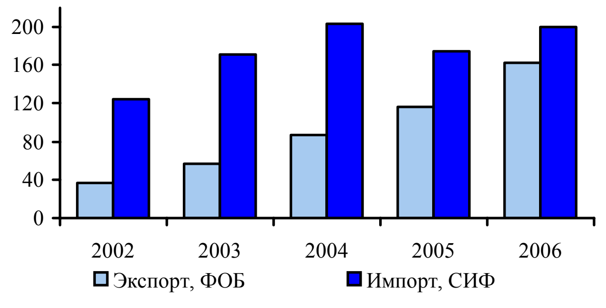

УСКнын маалыматтары боюнча

Казакстанга экспорттун функционалдык түзүмүндө инвестициялык товарларды (2,7 эсеге), энергопродуктыларын (1,8 эсеге) жана ке-

ректөө товарларын (40,1 пайызга) берүүлөрдүн олуттуу өсүшү байкалган. Сүт, сүт азыктары, электр энергиясы, цемент, портландцемент, машиналар, транспорттук жабдуулар жана ар кандай даяр буюмдар бул өлкөгө экспорттолуучу товарлар болуп саналган.

Казакстандан импорттун функционалдык түзүмүндө кыйла салыштырмалуу салмак, мурдагыдай эле, керектөө товарларына тиешелүү, ал 2006-жылдын жыйынтыгы боюнча 50,0 пайызды түзгөн, ал эми нарктык мааниде бул көрсөткүч 99,9 млн. АКШ долларына жеткен. Аталган көрсөткүчтүн өсүшүнө канттын жана тамекилердин импортуна суроо-талаптын артышы таасир эткен. Отчеттук мезгилде автомобиль бензининин импорттук берүүнүн төмөндөшү байкалган.

Кыргызстандын **Өзбекстан менен** товар жүгүртүүсү отчеттук мезгилде 20,3 пайызга өскөн жана нарктык мааниде 92,9 млн. АКШ долларын түзгөн.

2.8 -график. Өзбекстан менен соода балансы
млн. АКШ долларында

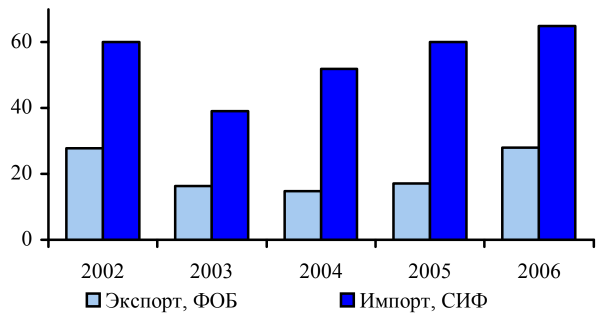

УСКнын маалыматтары боюнча

2006-жылдын жыйынтыгы боюнча Өзбекстанга экспорттун көлөмү 27,9 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2005-жылдагы ушул эле көрсөткүчүнөн 63,2 пайызга артат. Мында экспорттун жалпы көлөмүндө 47,7 пайыз ар кандай транспорт жабдууларына туура келген жана аларды берүү 2006-жылы 62,2 пайызга өскөн.

Импорттук операциялардын курамында алардын жалпы көлөмүнүн 69,5 пайызы энергопродуктыларына туура келет. Энергопродуктылардын курамында жаратылыш газы өзүнчө бөлүнөт, 2006-жылы анын импортунун көлөмү 41,0 млн. АКШ долларын түзгөн.

Кытай менен тышкы соода операцияларынын көлөмү 2006-жылы 284,8 млн. АКШ долларын түзгөн. Соода балансынын тартыштыгы 2,7 эсеге көбөйүү менен 208,6 млн. АКШ доллары деңгээлинде катталган. Бул өсүш Кытай менен импорттук операциялардын көлөмүнүн динамикалуу өсүшү менен шартталган, 2006-жылдын жыйынтыгы боюнча алардын өлчөмү 246,7 млн. АКШ долларына жеткен.

2.9-график. Кытай менен соода балансы
млн. АКШ долларында

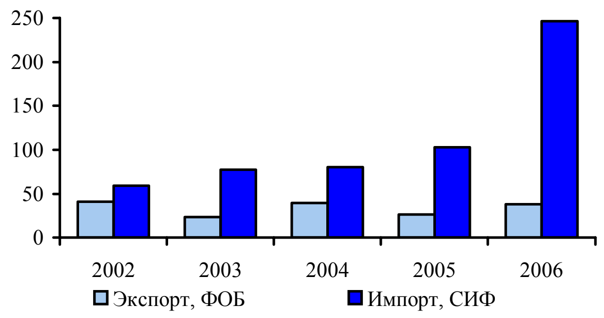

УСКнын маалыматтары боюнча

Кытайга экспорттун өлчөмү 2006-жылы 38,1 млн. АКШ долларын түзгөн. Металл кендери жана анын сыныктары, ошондой эле ири мүйүздүү мал терилери, булгаары негизги экспорттук статьялардан болуп саналган. Эгерде Кытайга товарлардын экспортунда олуттуу салыштырмалуу салмакты сырьелук товарлар (экспорттун жалпы көлөмүндө 47,8 пайыз) ээлей турган болсо, анда бул, кытай импорту керектөө рыногуна бир кыйла ык коюп (импортто керектөө товарларынын үлүшү 42,6 пайызды түзөт) жаткандыгын билдирет.

АКШ менен соода балансы 91,5 млн. АКШ доллары өлчөмүндө терс түзүлгөн. Товар жүгүртүү мында 47,0 пайызга көбөйгөн. Импорттук берүүлөр негизинен медикаменттер, машиналар жана транспорт жабдуулары, атайын илимий, контролдук приборлор жана аппараттар сыяктуу товарлар тобунан турган. Экспорт энергопродуктыларын берүүлөргө топтоштурулган.

Түркия менен тышкы сооданын терс сальдосу 2005-жылдагы 15,2 млн. АКШ долларына караганда, кароого алынып жаткан жылы 12,2 млн. АКШ долларын түзгөн. Товарлардын экспорту 27,2 млн. АКШ долларын түзүү менен 49,5 пайызга өскөн, ошол эле учурда импорт 18,3 пайызга өсүп, нарктык мааниде 39,5 млн. АКШ доллары деңгээлинде катталган. Экспорттун көбөйүүсү азыктүлүктөрдү берүүнүн

олуттуу өсүшү (2,5 эсеге) менен камсыз болгон. Түркиядан импорт 2006-жылы негизинен керектөө жана инвестициялык товарлар түрүндө берилген.

2.10-график. Түркия менен соода балансы

млн. АКШ долларында

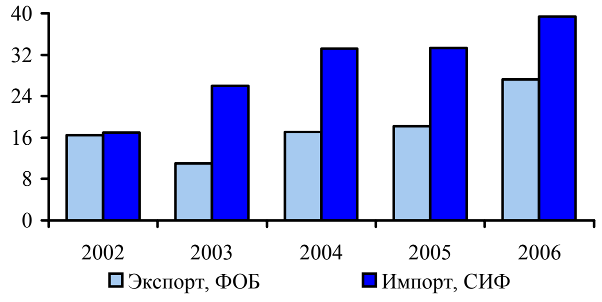

УСКнын маалыматтары боюнча

Германия менен товар жүгүртүү 2006-жылы 42,1 млн. АКШ долларын түзгөн. Мында соода балансынын тартыштыгы 37,7 млн. АКШ доллары деңгээлинде болгон. Мындай абал аталган өлкөгө экспорттун бир аз эле өлчөмүндө болушу шартында, андан импорттун олуттуу көлөмдө экендиги менен түшүндүрүлөт. 2006-жылдын жыйынтыгы боюнча Германиядан импорт 39,9 млн. АКШ долларын, ал эми товарлардын экспорту 2005-жылдагыга салыштырганда 46,3 пайызыга төмөндөө менен 2,2 млн. АКШ долларын гана түзгөн.

РЕАЛДУУ ЭФФЕКТИВДҮҮ АЛМАШУУ КУРСУ

Номиналдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси (НЭАК) 2006-жылдын акырына карата 127,8 түзгөн жана 2005-жылдын ушул мезгилиндеги тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 1,9 пайызга көбөйгөн.

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси (РЭАК) 2006-жылдын акырына карата 93,5 түзгөн жана 2005-жылдын ушул мезгилиндеги тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 1,7 пайызга төмөндөгөн. 2006-жылы орточо алганда, РЕАК индекси 2005-жылдын орточо маанисине салыштырганда 3,7 пайызга төмөндөгөн.

РЕАК индексинин төмөндөөсү өнөктөш өлкөлөрдө инфляциянын жогорку деңгээлде болушу менен шартталган. Мындан тышкары, 2006-жылы сомдун эки тараптуу алмашуу курсунун орус рублине карата 1,7 пайызга, казак теңгесине карата 2,9 пайызга жана кытай юанына карата 0,6 пайызга төмөндөшү байкалган. Мында бул өлкөлөр Кыргыз Республикасынын тышкы соодасынын салыштырмалуу салмагынын 82,0 пайызын ээлейт[2].

Соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү инфляция РЕАК индексинин төмөндөөсүнө олуттуу таасир эткен. Алып көрсөк, соода өнөктөш өлкөлөрүнүн ичинде инфляция[3] 2006-жылдын декабрь айында 2005-жылдын декабрь айындагыга салыштырмалуу Россияда 9,1 пайызды, Казакстанда – 8,6 пайызды, ал эми Кыргызстанда 5,1 пайызды түзгөн.

Бүтүндөй алганда, 2006-жылы РЕАК индексинин төмөндөөсү тышкы рынокто атамекендик товарлардын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүнүн жакшыруусуна айкын таасирин тийгизген. Кыргыз Республикасынын экспортунун көлөмү[4] 28,4 пайызга көбөйүп, 2005-жылдагы 328,6 млн. АКШ долларына караганда 421,9 млн. АКШ долларын түзгөн. Экспорттун түзүмүндө жашылча-жемиштердин экспортунун физикалык көлөмүнүн 1,82 эсеге, сүт жана сүт азыктарынын көлөмүнүн 1,76 эсеге өсүшү байкалган.

2.11-график. РЕЭК жана НЭАК динамикасы жана керектөө товарларынын экспортунун жана импортунун көлөмү

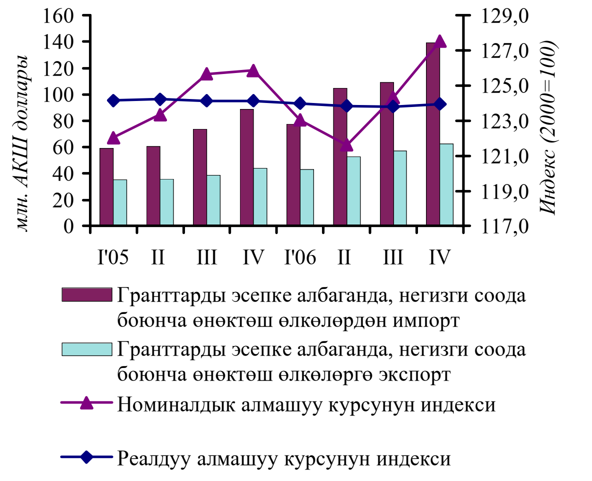

2 Алтынды, электроэнергиясын, жаратылыш газын, гуманитардык жардамды, гранттарды эсепке албаганда, Кыргыз Республикасынын тышкы соода жүгүртүүсү.

3 Базалык 2000-жылга корректировкаланган инфляция.

4 Алтынды, электроэнергиясын, гуманитардык жардамды эсепке албаганда, экспорт.

Экспорттун көлөмүнүн көбөйүүсү менен бир эле учурда импорттук берүүлөрдүн өсүшү байкалган. Кыргыз Республикасына импорттун көлөмү[5] 2006-жылы 56,2 пайызга көбөйгөн жана 2005-жылдагы 838,0 млн. АКШ долларына караганда 1309,0 млн. АКШ долларын түзгөн. Импорттун өсүшү негизинен Кыргыз Республикасында өндүрүлбөгөн, элге керектүү товарлардын берилиши менен камсыз болгон. Атап айтканда, төмөнкүлөрдүн импортунун физикалык көлөмү өскөн: радио телефон жана радиотелеграф приборлорунуку 8,13 эсеге, резина дөңгөлөктөрүнүкү 1,26 эсеге, органикалык эмес химия заттарыныкы 1,24 эсеге, баалуу эмес металлдардан буюмдардын импортунун көлөмү 1,64 эсеге өскөн.

ЭЛАРАЛЫК КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР БАЛАНСЫ

Эларалык кызмат көрсөтүүлөр балансынын тартыштыгы 2005-жылдын ушул эле мезгилиндегиден 2,4 эсеге көбөйгөн жана 86,4 млн. АКШ долларын түзгөн.

2.12-график. Эларалык кызмат көрсөтүүлөр балансы

ИДПга карата пайыздарда

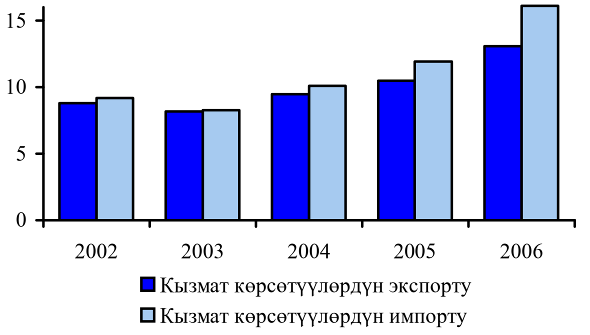

Кызмат көрсөтүүлөр экспорту кароого алынып жаткан мезгилде 46,6 пайызга көбөйгөн жана 374,5 млн. АКШ доллар өлчөмүндө түзүлгөн. Ошону менен бирге эле, анын түзүмү олуттуу өзгөрүүлөргө дуушар болгон эмес: мурдагы жылдагыдай эле, экспорттун басымдуу бөлүгү «кыдыруулар», «транспорттук кызмат көрсөтүүлөр» жана «ишкердик кызмат көрсөтүүлөр» статьяларына туура келет.

Кызмат көрсөтүүлөрдүн «кыдыруулар» статьясы боюнча экспортунун көлөмү 167,0 млн. АКШ долларын же кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы көлөмүнөн 44,6 пайызды түзгөн. Бул көрсөткүч 2005-жылдагыга салыштырганда 2,3 эсеге жогорулаган жана муну чекарага чектеш райондордо каттоонун жакшырышы, ошондой эле туризмдин өнүгүшү менен түшүндүрүүгө болот. Республикабызга ишкердик максат жана жеке иши менен келген КМШ өлкөлөрүнүн жарандарына сунушталуучу кызмат көрсөтүүлөрдүн наркы 2,9 эсеге, ал эми алыскы четөлкөлөрдүн жарандарына 13,5 пайызга өскөн.

Экспорттун дагы бир ири статьясынан болуп ишкердик кызмат көрсөтүүлөрү саналат, алардын экспорттун жалпы көлөмүндөгү үлүшү 22,2 барабар болуп, 82,1 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2005-жылдын ушул мезгилиндеги көрсөткүчтөн 32,5 пайызга жогору.

Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр экспорттун кийинки маанилүү статьясынан, анын экспорттун жалпы көлөмүндөгү үлүшү 15,1 пайызды түзгөн, 2006-жылы резидент эместерге сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмү 56,6 млн. АКШ долларын түзүү менен 2005-жылдагыдан 6,6 пайызга төмөн болгон.

Мурдагыдай эле, экспорттун кыйла чоң көлөмү аба жана темиржол транспорт секторунда катталган: тиешелүүлүгүнө жараша 32,2 жана 20,1 млн. АКШ доллары.

Эларалык башка кызмат көрсөтүүлөр түзүмүндө камтылган мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр 2006-жылдын жыйынтыгы боюнча 23,0 млн. АКШ долларын түзгөн, бул өткөн жылдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 4,5 пайызга жогору. Курулуш боюнча жана финансылык кызмат көрсөтүүлөр, кызмат көрсөтүүлөр экспортунун ири статьясынан болуп саналат. Резидент эместерге көрсөтүлгөн кызмат көрсөтүүлөрдүн аталган түрүнүн көлөмү отчеттук мезгилде тиешелүүлүгүнө жараша, 19,7 жана 2,0 млн. АКШ долларын түзгөн.

Кызмат көрсөтүүлөр импортунун базалык мезгилге карата чогуу алгандагы көлөмү 58,2 пайызга көбөйгөн жана 2006-жылы 460,9 млн. АКШ долларын түзгөн. Импорттун өсүшүнө «кыдыруулар», «транспорттук жана ишкердик кызмат көрсөтүүлөр» статьялары боюнча көрсөткүчтөрдүн артышы таасир эткен. Импорттун «кыдыруулар» статьясы боюнча көлөмү

[5] Алтынды, электроэнергиясын, гуманитардык жардамды эсепке албаганда, импорт.

2005-жылдагыга салыштырганда 56,8 пайызга өсүп, 91,6 млн. АКШ долларын түзгөн, бул жакынкы четөлкөлөрдөгү резиденттердин чыгашаларынын көбөйүшү сыяктуу эле, статистикалык камтуунун кеңейишине байланыштуу болгон. Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр импорту 41,8 пайызга көбөйүп, 178,0 млн. АКШ доллары өлчөмүндө түзүлгөн. Кызмат көрсөтүүлөр импортунун башка ири түзүүчүлөрүнүн ичинен камсыздандыруу жана башка кызмат көрсөтүүлөр боюнча өсүш байкалган. Аталган статья боюнча резидент эместерге сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмү 23,5 жана 42,4 пайызга көбөйүп, 18,4 жана 29,9 млн. АКШ долларын түзгөн. Республика тарабынан алынган техникалык жардамдын көлөмү дагы 0,5 пайызга көбөйүп, отчеттук жылдын жыйынтыгы боюнча 21,1 млн. АКШ долларына барабар болгон.

КИРЕШЕЛЕР БАЛАНСЫ

2006-жылдын жыйынтыгы боюнча Кыргыз Республикасынын кирешелер балансынын сальдосу 2005-жылдагы 75,2 млн. АКШ долларына караганда 48,2 млн. АКШ доллар өлчөмүндө терс түзүлгөн. Кирешелер балансынын тартыштыгынын өлчөмү ИДПга карата 1,7 пайыз чегинде катталган.

2.13-график. Кирешелер балансы
млн. АКШ долларында

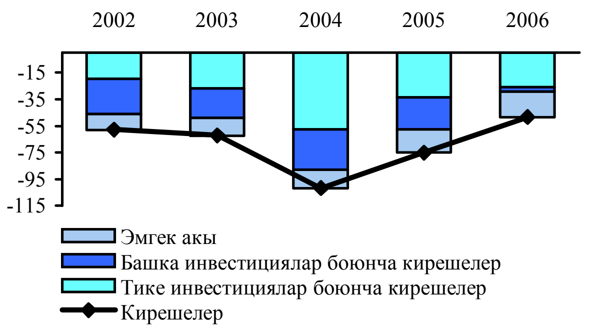

Кирешелер балансынын терс сальдосунун азаюусу, эң башкысы, тике (23,2 пайызга) жана башка инвестициялар боюнча кирешелердин агылып чыгуусунун кыскаруусунан улам келип чыккан. Анын үстүнө, кирешелердин агылып чыгуусунун кыскаруу жагына өзгөрүүсү башка инвестициялар боюнча кирешелер статьясында кыйла өлчөмдө байкалган. Алып көрсөк, отчеттук мезгилде аталган статья боюнча терс баланс 3,3 млн. АКШ доллар өлчөмүндө түзүлгөн, ал эми өткөн жылдын ушул көрсөткүчү 24,0 млн. АКШ долларын түзгөн эле. Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын жана ишканаларынын тышкы милдеттенмелери боюнча чыгашаларынын кыскарышы мунун өзгөрүүсүнүн себеби болуп саналат.

Мурдагы жылдардагыдай эле, «Эмгек акы» статьясы боюнча баланс 19,1 млн. АКШ доллары өлчөмүндөгү терс сальдо менен чыккан, бул 2005-жылдын тиешелүү мезгилиндеги көрсөткүчтөн 9,8 пайызга жогору.

КҮНДӨЛҮК ТРАНСФЕРТТЕР БАЛАНСЫ

2006-жылы күндөлүк трансферттер балансы оң сальдо менен түзүлгөн, анын өлчөмү 716, 2 млн. АКШ долларын түзгөн, бул өткөн жылдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 43,2 пайызга жогору.

Республикага трансферттердин көлөмүнүн мындай өсүшү жеке трансферттердин олуттуу агылып кирүүсү менен түшүндүрүлөт. 2006-жылы акысыз берилген каражаттардын негизги булагы болуп калктын акча которуулары саналгандыгын белгилеп кетүү зарыл.

Жеке трансферттердин таза агылып кирүүсү отчеттук мезгилде 703,8 млн. АКШ долларын же күндөлүк трансферттердин жалпы көлөмүнүн 98,3 пайызын түзгөн.

Өлкөбүзгө келип түшкөн расмий трансферттердин көлөмү 46,1 пайызга төмөндөгөн жана 12,4 млн. АКШ долларын түзгөн. Кыйла төмөндөөгө товардык жана акчалай гранттар дуушар болгон, отчеттук мезгилде алардын көлөмү тиешелүүлүгүнө жараша, өткөн жылдагыга салыштырмалуу 29,3 жана 33,0 пайызга кыскаруу менен 10,4 жана 6,7 млн. АКШ долларын түзгөн.

1-КЫСТЫРМА. ИШТЕП ЖҮРГӨНДӨРДҮН АКЧА КОТОРУУЛАРЫ СТАТЬЯСЫ БОЮНЧА ЖЕТКИРЕ ТОЛУК ЭСЕПТӨӨЛӨР

2000-жылдан тартып Төлөм теңдеминин «Каталар жана калтырып кетүүлөр» статьясы оң чыккан.

В1.1-таблица*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ИДПга карата каталар жана калтырып кетүүлөр	4,1%	1,3%	0,6%	5,8%	3,9%	9,4%	25,9%
ИДПга карата күндөлүк операциялар эсеби	-5,5%	-1,2%	-3,0%	-4,4%	-3,5%	-8,1%	-23,2%

** иштеп жаткандардын акча которуулары боюнча жеткире баалоону эсепке албаганда.*

Эрежедегидей эле, эгерде бул статья узак убакыттар бою оң мааниде чыккан болсо, анда бул, экспорттук операциялардын же республикага капиталдын агылып кирүүсүнө байланыштуу операциялардын жеткире эсептелбей калышын, ошону менен бирге республиканын тышкы секторунда иштин реалдуу абалы бурмалангандыгын билдирет.

2006-жылы Улуттук банк бул экспорттук операциялардын жана капиталдын агылып кирүүсүнүн жеткире эсептелбей калышынын булактарына тиешелүү түшүндүрүү иштерин жүргүзгөн. Биздин баа берүү боюнча жеткире эсептелбей калуу жагдайы төмөнкү багыттарда орун алган:

А) Чекарага жакын жерлердеги соода. Кытайдан алынып келинген ири партиядагы товарлар Казакстанга, Өзбекстанга жана Тажикстанга майда партиялар менен реэкспорттолот, алар адатта бажы органдары тарабынан катталбайт. Демек, товарлардын экспортунун статистикасы жеткире эсептелинбей калууда.

Б) Четөлкөлөрдө иштегендердин трансферттери. Трансферттердин белгилүү бир бөлүгү өлкөбүзгө нак түрүндө келүү менен валюталардын агылып кирүүсүнүн жеткире эсепке алынбай калышына алып келет.

В) Республиканын чекара пункттарында алынып келе жаткан жана алынып чыккан валюталардын эсепке алуу ишинин жүргүзүлбөгөндүгү.

Г) Жеке тышкы карыздын статистикасынын камтуу чөйрөсү да өтө тар.

Д) Коммерциялык банктардын статистикасы. Коммерциялык банктардын отчетторунун формасынын 2005-жылы модификацияланышына байланыштуу алардын операцияларын жаңы форма боюнча эсепке алуу ишин жөнгө салууга убакыт талап кылынган.

Жогоруда аталган көйгөйлөрдүн айрымдарын Улуттук банк өзүнүн компетенциясынын чегинде чечүүгө жетишкен. Ошону менен катар эле 2006-жыл ичинде коммерциялык банктардын 2004-2005-жылдар аралыгындагы тышкы экономикалык операциялары жөнүндө маалыматтары кайра каралган (Д көйгөйү). Жүргүзүлгөн иштин жыйынтыгы боюнча 2005-жылы капиталдын агылып кирүүсүнүн 23,4 пайызы жеткире эсепке алынбай калгандыгы аныкталган. Мындан тышкары, ЭВФтин сунуш-көрсөтмөсү боюнча «четөлкөдө иштегендердин акча которуулары» статьясы боюнча жеткире эсептөө жүргүзүлгөн (Б көйгөйү). Көпчүлүк өлкөлөр өз статистикасын баа берүү маалыматтары менен толуктагандыгын белгилеп кетүү зарыл. Алып көрсөк, мисалы Грузияда, Молдовада жана Арменияда «четөлкөдө иштегендердин акча которуулары» статьясы баалоо маалыматтары менен толукталып турат.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминде иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары банк тутумунун маалыматтарынын негизинде түзүлгөн, башкача айтканда, нак эмес эсептешүүлөр гана камтылган. Ал эми нак эмес которуулар эмгек мигранттарынын акча каражаттарынын жалпы агылып кирүүсүнүн бир гана бөлүгүн түзөт. Которуулардын жалпы көлөмүндөгү расмий эмес которуулардын үлүшүнө ар кандай баа берилип, Улуттук банктын статистикасында алар дээрлик эсепке алынган эмес.

Дүйнөлүк банк катталбай калган акча которуулар агымы көлөмү боюнча каттоодон өткөн агылып кирүүнүн суммасына барабар экендигин белгилейт. Бириккен улуттар уюмунун маалыматтары боюнча, мигранттардын акча которууларынын дүйнөлүк көлөмүнүн 40 пайыздан көб-

үрөөгү расмий эмес каналдар менен жүзөгө ашырылат. Россиялык социологиялык изилдөөлөрдүн маалыматтары боюнча[6] эмгек мигранттарынын көпчүлүгү (75 пайызы) акчаларын туугандары, достору же тааныш узатуучулар аркылуу жөнөтөт. Айрым гана мигранттар (ар бир бешинчиси) банктык жана почта кызмат көрсөтүүлөрүнөн пайдаланат.

Акча которуунун расмий каналдарын пайдаланбоонун негизги себептери болуп төмөнкүлөр саналат[7]:

1. Расмий финансылык кызмат көрсөтүүлөрдүн кымбаттыгы
2. Ишенбөөчүлүк жана акчаны жоготуу коркунучу
3. Көпчүлүк мигранттар легалдуу эмес иштейт (алардын жалпы санынан s кем болбогону).

Экономикалык саясат «Бишкек консенсус» институтунун изилдөөсү эмгек мигранттарынын акча которууларына баа берүүнүн 2 ыкмасын сунуштайт.

Биринчи ыкмага ылайык, которуулардын 34 пайызы банк тутуму аркылуу жүзөгө ашырылат, калгандары накталай түрүндө келип түшөт. Ошондуктан Улуттук банктын маалыматтарында 34 пайызы гана эске алынат. Которуулардын жалпы суммасын чыгаруу үчүн жеткире баа берүү жүргүзүлөт.

Көйгөйлөр. Изилдөө 2004-жылы жүргүзүлгөн жана анда 2000-2004-жылдардын маалыматтары гана иликтөөгө алынган. Андан бери тенденция бир кыйла өзгөргөн. Элдин акча которуу системасына ишеними арткандыктан, нак которуулардын үлүшү кыскарган. Түптөлгөн жагдайга жараша жеткире баа берүүнүн үлүшү убакыттын өтүшү менен төмөндөөгө тийиш.

Экинчи ыкма боюнча, Кыргызстандын четөлкөлөрдө иштеп жүргөн жарандарынын которууларынын орто суммасын эсептөө зарыл[8]. Которуулардын жалпы суммасы, которуулардын орто суммасын эмгек мигранттарынын санына көбөйтүү жолу менен эсептелет.

Кемчилиги. Которуулардын орто суммасы жана четөлкөгө акча табуу максатында кетип жаткандардын саны жылдан жылга өзгөрүүдө, ал эми бул багытта туруктуу изилдөөлөр жүргүзүлбөй келет.

Улуттук банк ошондой эле өлкөгө нак түрүндө келип түшкөн акча которуулардын көлөмүн аныктоо боюнча эсептөөлөрдү жүргүзгөн.

Эгерде, иштеп жаткан бир адамдын номиналдык орточо эмге акысы 11267 рубль (428,2 АКШ доллары) өлчөмүндө болсо, анда эмгек мигрантынын жылдык кирешеси 5138,8 АКШ долларын түзөт, анын ичинен орточо 35 пайызы (1798,6 АКШ доллары) өз мекенине которулат. Демек, эмгек мигранттарынын минималдуу саны 350 миң адам болсо, анда которуулардын жылдык көлөмү 629,5 млн. АКШ долларын (600 миң адам – 1079,2 млн. АКШ доллары) түзөт. Мында, эмгек мигранттарынын минималдуу саны 350 миң адамды түзгөн шартта, накталай акча которуулардын көлөмү 60,2 млн. АКШ долларын (600 миң адам – 509,9 млн. АКШ доллары) түзөт.

Көйгөйлөр. Кыргыз Республикасынын акча табуу максатында четөлкөлөргө кетишкен жарандарынын саны боюнча так статистиканын жоктугу.

Жогоруда аталган ыкмаларды эске алуу менен Улуттук банк жеткире эсептөөнүн өздүк ыкмасын иштеп чыккан (II тиркемеде келтирилген). Бул иш 2000-жылдан бери жүргүзүлүп келүүдө. 1990-жылдардын экинчи жарымында, алып сатарлар бизнеси өз рентабелдүүлүгүн жоготкон учурда, Кыргызстандын жарандары четөлкөлөргө иштөө үчүн кете баштакан. 2000-жылга карата бул массалык мүнөзгө ээ болгон. 2000-жылы иштеп жүргөндөрдүн акча которууларынын таза көлөмү 1,4 млн. АКШ долларын түзгөн болсо, алардын көлөмү 2002-жылы 28,2 млн. АКШ долларына чейин көбөйгөн.

---

[6] Россияда иштөөгө мажбурлук. Жөнгө салынбаган миграция жана адамдарды сатуу. Изилдөөнүн жетекчиси – Е. Тюрюканова. ЭЭУ. Москва, 2004, 64 бет. КМШ өлкөлөрүнүн ичинен Россия (Москва, Ставрополь жана Омск) региондорундагы мигранттар боюнча иликтөөлөр. Иликтөөгө 442 адам камтылган. Ошондой эле төмөнкүлөрдү караңыз: Россиядагы мыйзамсыз миграция көйгөйү. Реалдуулук жана чечимдерди издөө. ЭМУ. Москва. Гендальф. 2004, 77,187,498-беттер.

[7] Домоскоп Weekly N 223-224, 21-ноябрь – 4-декабрь. Е. Тюрюканованын «Мигранттардын акча которуулары: жакырчылык же жыргалчылык?»

[8] Иликтөөнүн жыйынтыгы боюнча которуулардын орто суммасы 1419 АКШ долларын түзгөн.

3. КАПИТАЛ МЕНЕН ОПЕРАЦИЯЛАР ЖАНА ФИНАНСЫЛЫК ОПЕРАЦИЯЛАР ЭСЕБИ

Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсебинин оң сальдосу (төлөм теңдеминин аналитикалык берилишинде) 2006-жылдын жыйынтыгы боюнча 2005-жылдагы 0,8 млн. АКШ долларына караганда 157,2 млн. АКШ долларын түзгөн.

3.1-график. Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби

ИДПга карата пайыздарда

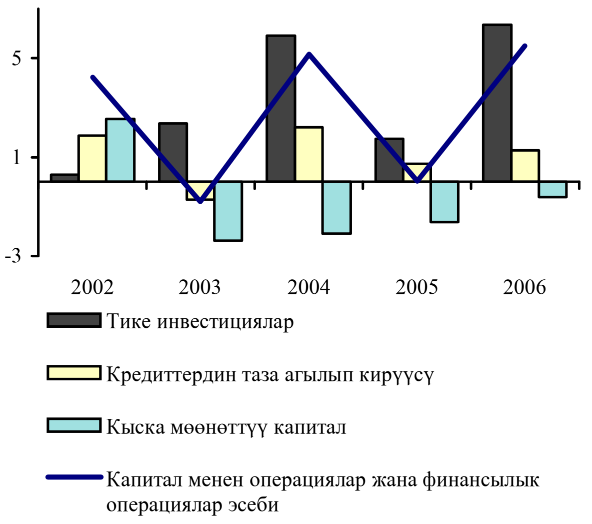

КАПИТАЛ МЕНЕН ОПЕРАЦИЯЛАР ЭСЕБИ

Капиталдык трансферттер түрүндө чагылдырылган капитал менен операциялар эсебинин терс сальдосу 2005-жылдагыга салыштырганда 2,1 эсеге көбөйүп, иликтөөгө алынып жаткан мезгилде 43,9 млн. АКШ долларын түзгөн. Бул миграциялык процесстердин күчөшү жана мигранттардын активдеринин алынып кетиши менен шартталган капиталдык трансферттердин агылып чыгышынан улам орун алган. Алып көрсөк, миграцияга байланыштуу трансферттердин таза агылып чыгышы отчеттук жылда 73,6 млн. АКШ долларын түзгөн, бул өткөн жылдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 15,9 пайызга жогору.

Ошондой эле 2006-жылы товардык гранттарды алуу 3 эсеге көбөйүп, 9,4 млн. АКШ долларын түзгөнүн белгилөөгө болот. Өткөн жылдардагыдай эле, «Техникалык жардам» статьясы 20 млн. АКШ долларында бааланган жана ал консультациялык, каржылоо жана изилдөө кызмат көрсөтүүлөрү түрүндө берилген.

ФИНАНСЫЛЫК ЭСЕП

2006-жылы финансылык эсептин оң сальдосу 2005-жылдагы ушул эле көрсөткүчтөн 9,4 эсеге артуу менен 201,1 млн. АКШ долларын түзгөн. Мына ушундай олуттуу өзгөрүү тике жана башка инвестициялар боюнча финансылык каражаттардын таза агылып кирүүсүнүн көбөйүүсү менен түшүндүрүлөт.

Тике инвестициялардын таза агылып кирүүсүнүн көлөмү 2005-жылдын ушул эле көрсөткүчүнөн 4,3 эсеге артуу менен 2006-жылы 182,0 млн. АКШ долларына чейин көбөйгөн. Бул негизинен «Жана башка капитал» статьясы боюнча капиталдын агылып кирүүсүнүн өсүшүнө жана эң башкысы, капиталды фирмалар аралык карыз алууларга байланыштуу жүргөн. Алып көрсөк, отчеттук мезгилде жана башка капиталдын сальдосу 2005-жылдагы көрсөткүчтүн 4,3 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү терс сальдосуна караганда 129,5 млн. АКШ доллары өлчөмүндө оң түзүлгөн.

Бул жерде ошондой эле, акционердик капиталга инвестициялар статьясы боюнча оң өзгөрүүлөрдү да белгилеп кетүү зарыл. Аталган көрсөткүчтүн өлчөмү 2006-жылы 31,5 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2005-жылдын көрсөткүчүнөн 1,9 эсеге жогору. Бул жагдайды четөлкө инвесторлорунун атамекендик ишканаларга карата кызыкчылыгынын артышы менен түшүндүрүүгө болот.

Отчеттук мезгилде реинвестицияланган кирешелердин сальдосу 26,8 млн. АКШ доллары өлчөмүндө оң түзүлүп, 2005-жылдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 12,7 пайызга төмөн болгон.

2006-жылы портфелдик инвестициялардын терс сальдосу андан мурдагы жылдагы 2,3 млн. АКШ доллары өлчөмүндө түзүлгөн оң сальдого караганда, 3,0 млн. АКШ доллары өлчөмүндө түзүлгөн. Мындай өзгөрүү негизинен Кыргызстандын коммерциялык банктарынын четөлкө баалуу кагаздары менен операци-

яларына байланыштуу жүргөн жана алар резиденттердин тышкы активдеринин көбөйүүсүнө алып келген.

Кыргыз Республикасынын резиденттеринин милдеттенмелеринин көлөмүнүн көбөйүүсү менен бир эле учурда, четөлкө активдерине каражаттардын агылып кирүүсүнүн олуттуу азайышынын натыйжасында, башка инвестициялар балансы 2005-жылдагы 23,5 млн. АКШ доллары өлчөмүндөгү терс сальдого салыштырганда, 22,0 млн. АКШ доллары өлчөмүндө оң чыккан.

Кароого алынып жаткан мезгилде «Ишканалардын четөлкөлөрдөгү эсеби» жана «дебитордук карыз» сыяктуу классификациялануучу активдер боюнча таза агылып кирүүнүн азаюусунун натыйжасында активдердин таза агылып кирүүсү кыскарган. 2006-жылы ал 28,6 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2005-жылдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 1,8 эсеге аз. Ал эми отчеттук мезгилде коммерциялык банктардын тышкы активдеринин таза агылып кирүүсүнүн өткөн мезгилдегиге салыштырганда 12,6 пайызга өсүшү жүргөн. Бул коммерциялык банктардын нак акча менен операциялары боюнча активдердин жана депозиттердин таза агылып кирүүсүнүн натыйжасында келип чыккан.

2006-жылдын жыйынтыгы боюнча тышкы милдеттенмелер боюнча капиталдын таза агылып кирүүсү 50,6 млн. АКШ долларын түзгөн, ал эми 2005-жылдагы көрсөткүч 28,3 млн. АКШ долларына барабар болгон. Анын үстүнө, тышкы милдеттенмелер боюнча капиталдын агылып кирүүсүнүн өсүшү четөлкө милдеттенмелеринин түзүмүндөгү көпчүлүк статьялар боюнча жүргөн. Эң башкысы, бул мамлекеттик жана жеке сектор тарабынан карыздык каражаттар түрүндө алынган кредиттер боюнча капиталдын агылып кирүүсүнүн көбөйүүсүнүн натыйжасында, ошондой эле башка милдеттенмелер боюнча катталган. Алып көрсөк, мамлекеттик секторго түшүүлөр 23,8 млн. АКШ долларын (өткөн мезгилде 17,2 млн. АКШ доллары), ал эми жеке секторго түшүүлөр 12,8 млн. АКШ долларын (өткөн мезгилде 1,1 млн. АКШ доллары) түзгөн. Коммерциялык банктардын милдеттенмелери боюнча капиталдын агылып чыгуусунун көбөйүүсү орун алып, 26,6 млн. АКШ долларын түзгөн, бул өткөн жылдын көрсөткүчүнөн 2,2 эсеге көп. Бул өзгөрүү резидент эместердин атамекендик коммерциялык банктардагы депозиттери жана корреспонденттик эсептери боюнча капиталдын агылып чыгуусунан улам жүргөн.

2006-жылы төлөм теңдеминин «каталар жана калтырып кетүүлөр» статьясы 381,1 млн. АКШ доллары өлчөмүндө оң мааниде түзүлгөн, бул республикага капиталдын агылып кирүүсүнө байланыштуу операциялардын толук статистикалык эсепке алынбагандыгын айгинелеп турат. Учурда Улуттук банк эларалык операциялар боюнча маалыматтардын толук эсепке алынбай калуу себептерин иликтөө жана бүтүндөй төлөм теңдеминин статистикасын жакшыртуу боюнча иштерди жүргүзүүдө.

Ошентип 2006-жылдын жыйынтыгы боюнча Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми 138,2 млн. АКШ доллары көлөмүндөгү оң сальдодо түптөлгөн.

ЭЛАРАЛЫК КАМДАР

2006-жылы эларалык камдардын көлөмү 33,4 пайызга көбөйгөн жана жылдын акырына карата 817,1 млн. АКШ долларын түзгөн, мында Улуттук банктын камдык активдери товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импортунун 3,7 айын жабууну камсыз кылган.

3.2-график. Эларалык камдар

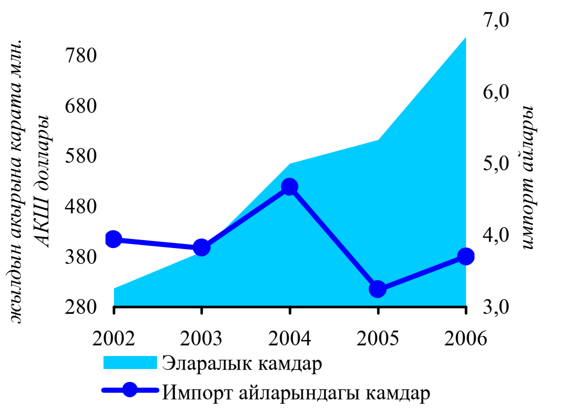

4. КЫРГЫЗ РСЕПУБЛИКАСЫНЫН ТЫШКЫ КАРЫЗЫ

Тышкы карыздын 2006-жылдын акырына карата түзүмү

Номиналдык тышкы карыздын жалпы көлөмү (алынган жана төлөнбөгөн) 2006-жылдын акырына карата 2 205,1 млн. АКШ долларын түзгөн, алардын ичинен:

– мамлекеттик тышкы карыз – 1981, 7 млн. АКШ доллары, анын ичинде ЭВФтин кредиттери боюнча карыз –163,1 млн. АКШ долларын түзөт.
– жеке сектордун карызы – 223,4 млн. АКШ доллары.

Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын түзүмү расмий кредиторлордун – көп тараптуу жана эки тараптуу донорлордун алдындагы милдеттенмелер түрүндө чагылдырылган, алардын үлүшүнө жалпы суммадан тиешелүүлүгүнө жараша 62,6 жана 27,1 пайыз туура келет. Мамлекет тарабынан кепилдик берилбеген жана мамлекеттик тышкы карызда камтылбаган жеке сектордун кредиттери 10,1 пайызды, ошол эле учурда тышкы карыздын жалпы көлөмүндөгү мамлекет тарабынан кепилдик берилген жеке карыздын салыштырмалуу салмагы 0,1 пайызды түзгөн. Карыз алышуу булактары боюнча карыздын түзүмү 4.1-графикте келтирилген.

4.1-график. Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын каржылоо булагынын 2007-жылдын 1-январына карата абалы
(жыйынтыгына карата пайыздарда)

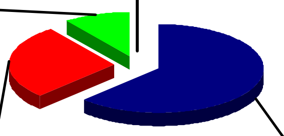

Кыргыз Республикасынын көп тараптуу кредиторлору болуп Дүйнөлүк банк сыяктуу эларалык финансылык институттар саналат, анын үлүшү 2006-жылдын акырына карата тышкы карыздын бардык суммасынын 27,8 пайызын түзгөн, ошондой эле Азия Өнүктүрүү Банкы (24,3 пайыз), Эларалык Валюта Фонду (7,4 пайыз), Өнүгүүнүн жана реконструкциялоонун Европа банкы ж.б. саналат жана алардын үлүшүнө 2,3 пайыз туура келген. Көп тараптуу кредиторлордун кредиттери (4.2-график) экономиканы структуралык кайра өзгөртүп түзүү, айылчарбасын, социалдык коргоону, транспортту жана коммуникацияны өнүктүрүү, инфраструктураны реабилитациялоо, жардам көрсөтүү жана финансы системасын, чакан жана орто бизнести өнүктүрүү багыттарын каржылоого алат.

4.2-график. Кыргыз Республикасынын көп тараптуу тышкы карызы 2007-жылдын 1-январына карата абал боюнча
(жыйынтыгына карата пайыздарда)

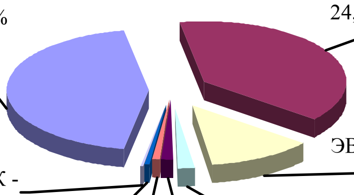

Кыргыз Республикасынын негизги эки тараптуу кредиторлору болуп Япония (милдеттенмелердин бардык суммасынан 10,3 пайызы) жана Россия (8,6 пайыз) саналат. КМШ өлкөлөрүнүн техникалык кредиттерин мамлекеттик кредиттерге кайра тариздөөнүн, ошондой эле Германия, Түркия, Пакистан, Индия сыяктуу ж.б. өлкөлөрдүн экономиканын ар кайсы секторун каржылоого алуусунун эсебинен республиканын эки тараптуу карызы түптөлгөн (4.3-график).

Эки тараптуу кредиторлордун алдындагы карыздын номиналдык көлөмү 598,4 млн. АКШ долларын түзгөн, алардын ичинен:

– Париж клубунун мүчөлөрүнө – 538,6 млн. АКШ доллары;
– Париж клубунун мүчөлөрү болбогондорго – 59,8 млн. АКШ доллары.

4.3-график. Кыргыз Республикасынын эки тараптуу тышкы карызы 2007-жылдын 1-январына карата абал боюнча
(жыйынтыгына карата пайыздарда)

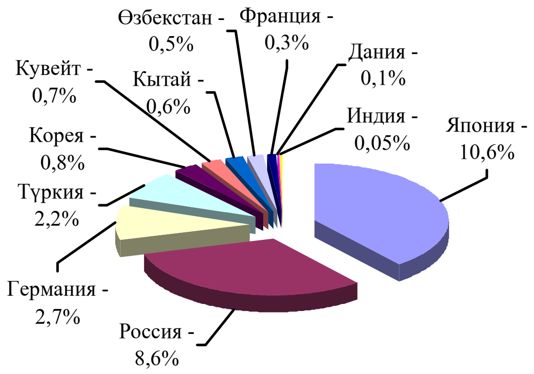

Карыздын түзүмүн сунушталган финансылык шарттар боюнча талдоонун негизинде, республиканын карызы негизинен жеңилдик каралган финансылык ресурстардан тургандыгын белгилеп кетүү зарыл[1].

2006-жылдын акырына карата жеңилдик каралган карыздын үлүшү 2001-жылдын акырына карата алынган 25,4 пайыздан 20,9 пайызга чейин төмөндөгөн жана демек, жеңилдик камтылган займдардын салыштырмалуу салмагы бардык тышкы карыздын жалпы көлөмүндө 79,1 пайызды түзөт (4.4-график).

4.4-график. Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын 2007-жылдын 1-январына карата карыз алуу шарттары боюнча түзүмү
(жыйынтыгына карата пайыздарда)

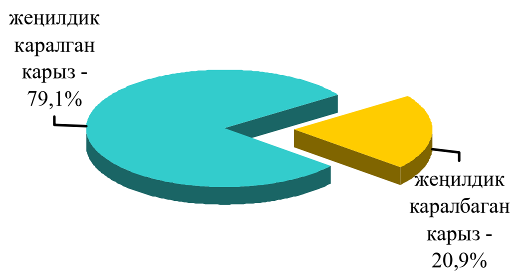

ДБ, АӨБ, ЭВФ жана Япония сыяктуу расмий кредиторлордун карыздары пайыздык чендери төмөн жана төлөө мөөнөтү узак болгон жеңилдик каралган мүнөзгө ээ.

Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Европа банкы, Россия, Өзбекстан, Кытай жеңилдик каралбаган карыздарды берүүчү негизги кредиторлор болуп саналат.

Тышкы карыздын 2000-жылдан 2006-жылга чейинки мезгил аралыгындагы өзгөрүү динамикасы

Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын 2000-жылдан 2006-жылга чейинки мезгил аралыгындагы өзгөрүү динамикасы 4.5-графикте көрсөтүлгөн.

4.5-график. Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын 2000-2006-жылдар ичиндеги өзгөрүү арымы
(жыйынтыгына карата пайыздарда)

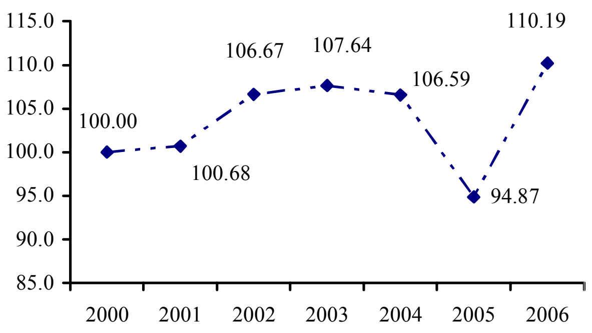

Кыргызстан кирешеси аз, сырттан алган карызы өлчөөсүз көлөмдү түзгөн өлкөлөрдүн катарына кирет, демек карызы да туруктуу эмес мүнөздө.

Дүйнөлүк тажрыйбада карыздын туруктуулук деңгээлин аныктоо үчүн карыздын өлчөмүн эң маанилүү макроэкономикалык параметрлер менен салыштыруучу жана валюталык түшкөк каражаттарды тышкы мамлекеттик карызды тейлөө үчүн багыттай алган, мамлекеттин жөндөмдүүлүгүн аныктоочу, коэффициент-тер пайдаланылат.

Алып көрсөк, 2006-жылдын акырына карата абал боюнча, Кыргыз Республикасынын абалын төмөндөгүдөй негизги көрсөткүчтөр мүнөздөгөн:

- номиналдык тышкы карыз/ ИДП – 77,1 пайыз;
- номиналдык тышкы карыз/ товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспорту –186,0 пайыз;
- номиналдык мамлекеттик тышкы карыз/ ИДП – 69,3 пайыз;
- номиналдык МТК/ товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспорту –167,2 пайыз.

[1] Кыргыз Республикасы үчүн займдын жеңилдетилиши грант-элементтин эсептөөлөрүнө жараша аныкталат, ал 45 пайыздан кем болбогонду түзүүгө тийиш жана кредитти берүү мөөнөтүнө жана колдонулуучу пайыздык ченге жараша болот.

Басылманын 4.6-графигинде 2000-жылдан 2006-жылга чейинки мезгил аралыгында карыздык көрсөткүчтөрдүн төмөндөө багыты (тренд) көрсөтүлгөн. Бул эларалык финансы институттары жана кредитор мамлекеттердин өкмөттөрүнүн колдоо көрсөтүүсү шартында Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен Улуттук банктын республиканын мамлекеттик тышкы карызын тейлөө жүгүн жеңилдетүү боюнча биргелешкен аракеттеринин үзүрү десек болот.

4.6-график. Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын коэффициенттери

(жыйынтыгына карата пайыздарда)

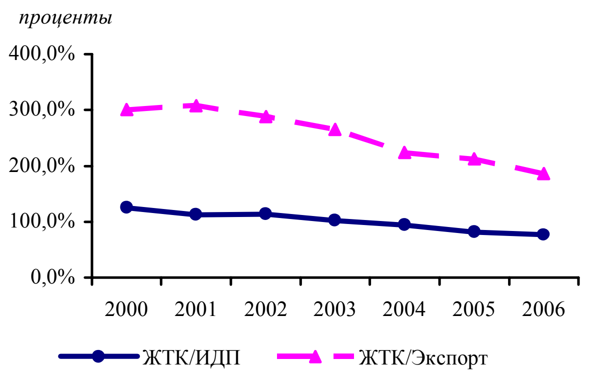

2002-2005-жылдары Кредиторлордун Париж клубунда жетишилген макулдашуулар Кыргызстанга орто мөөнөттүү мезгил ичинде ликвиддүүлүк көйгөйүн чечүүгө мүмкүндүк берген.

2002-жылдын март айында Кыргыз Республикасы Кредиторлордун Париж клубу менен сүйлөшүүлөрдүн натыйжасында 2001-жылдын 6-декабрынан 2004-жылдын 5-декабрына чейинки мезгил аралыгында (консолидация мезгили) тышкы карызды тейлөө боюнча төлөмдөрдүн төлөө мөөнөтүн узартуу жана эки тараптуу карыздарды Хьюстон шарттарында реструктуризациялоо мүмкүнчүлүгүнө ээ болгон.

Париж клубунун чегинде реструктуризациялоо 2002-жылы эки тараптуу кредиторлор алдында төмөнкү шарттар боюнча жүзөгө ашырылган: өнүктүрүүгө расмий жардам шарттарында берилген кредиттер боюнча (ОПР)[2] – төлөө мөөнөтү 10 жылдык жеңилдик каралган мөөнөтү жана тиешелүү жеңилдик каралган пайыздык чени менен 20 жыл ичинде; ОПР шарттарында эмес, башка шарттарда берилген кредиттер боюнча – төлөө мөөнөтү 5 жылдык жеңилдик каралган мөөнөт жана тиешелүү рыноктук пайыздык чени менен 20 жылдын ичинде; консолидацияланууч суммага карата мораторийленүүчү пайыздар 50 пайыз өлчөмүндө – биринчи жылы, 60 пайыз – экинчи жылы жана 70 пайыз – үчүнчү жылы капиталдаштырылат.

2005-жылдын март айында Кредиторлордун Париж клубу менен экинчи жолу жүргүзүлгөн сүйлөшүүлөрдүн натыйжасында Кыргыз Республикасы эки тараптуу тышкы карызды тейлөө боюнча төлөмдөрдүн мөөнөтүн узартуу жана карыздарды Эвиан ыкмасын колдонуунун негизинде реструктуризациялоо мүмкүнчүлүгүнө ээ болгон.

Кредиторлордун Париж клубунун 2005-жылдагы Протоколуна ылайык, реструктуризация төмөндөгү шарттар боюнча жүзөгө ашырылат: коммерциялык кредиттер 50 пайыз өлчөмүндө алынып салынат, калган 50 пайыз рыноктук пайыздык чен боюнча жеңилдик каралган 7 жылдык мөөнөтү менен 23 жыл ичинде төлөнүп берилет. ОПР катары берилген кредиттер, аталган кредитке карата ылайыктуу болгон жеңилдик каралган ченден жогору болбогон пайыздык чен боюнча, жеңилдик каралган 13 жылдык мөөнөтү менен 40 жыл ичинде төлөнүп берилет. Мораторийленүүчү пайыздар төмөндөгүдөй капиталдаштырылат: 2005-жылы 85 пайызга, 2006-жылы 75 пайызга, 2007-жылы 70 пайызга жана 2008-жылы 65 пайызга жана 7 жылдык жеңилдик каралган мөөнөт менен 23 жыл ичинде төлөнүп берилет.

Ыктыярдуу жана эки тараптуу негизде жетишилген келишимдерге ылайык, ар бир кредитор карызды курчап турган чөйрөнү коргоо боюнча программага, өнүктүрүүгө жардам көрсөтүү программасына, акцияларга алмаштыруу боюнча СВОП операцияларын же жергиликтүү валютада кайсы болбосун башка СВОП операцияларын жүзөгө ашыра алат.

2006-жылдын акырына карата абал боюнча Париж клубуна мүчө өлкөлөр – Германия, Франция, Дания, Россия, Франция жана Япония өлкөлөрү менен карыздарды реструктуризациялоо жөнүндө сүйлөшүүлөр аяктаган жана

[2] өнүктүрүүгө расмий жардамдын чегиндеги займдар экономикалык өнүгүүгө жана бакубат жашоого көмөк көрсөтүү үчүн берилет.

өкмөттөр аралык келишимдерге жана алмашуу ноталарына кол коюлган.

Париж клубуна мүчө болбогон өлкөлөр менен өкмөттөр аралык сүйлөшүүлөрдүн жүрүшүндө төмөнкүдөй келишимдерге жетишилген. 2006-жылдын 4-январында Пакистан Республикасынын Өкмөтү Кыргыз Республикасынын 9,6 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү (мөөнөтү өткөрүлүп жиберилген карыздарды жана айыптык төлөмдөрдү эске алуу менен) карызын Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө грант иретинде өзгөртүүгө (конверсия жүргүзүүгө) макулдук берген. 2006-жылдын 9-мартында Кыргыз Республикасынын Түркия Республикасынын алдындагы карызын реструктуризациялоо жөнүндө өкмөттөр аралык келишимге кол коюлган.

Кыргызстандын Өзбекстан, Корея, Индия, Кувейт жана Кытай сыяктуу калган кредитор өлкөлөр менен сүйлөшүүлөрү азырынча макулдашуу баскычында турууда.

2002 жана 2005-жылдары Париж клубунун чегинде эки тараптуу тышкы карыздарды реструктуризациялоонун натыйжасында Кыргыз Республикасынын мамлекеттик бюджетинин тышкы карыздарды тейлөөгө чыгашалары 2002-жылдан 2006-жылга чейинки мезгил ичинде 204,4 млн. АКШ долларына кыскарган.

Тышкы карызды тейлөөгө чыгашалардын республиканын бюджетинин кирешелеринин жалпы суммасындагы үлүшү олуттуу көрсөткүч болуп саналат. Кыргызстан үчүн бул көрсөткүч 2001-жылдагы 22,3 пайыздан 2006-жылы 5,4 пайызга чейин төмөндөгөн жана бул, бир жагынан, бюджеттин кирешелеринин көбөйүүсү, ал эми экинчи жагынан тышкы карызды тейлөө милдеттенмелеринин төмөндөөсүнүн натыйжасы.

Кредиторлордун Париж клубунда республиканын эки тараптуу тышкы карызын реструктуризациялоо жөнүндө макулдашуулардын жетишилгендиги фискалдык туруктуулуктун көрсөткүчүнүн жакшыруусуна таасир эткен.

Бирок тышкы карыздарды тескөөдөгү жетишилген мына ушундай оң натыйжаларга карабастан, Кыргызстан үчүн карыздык туруктуулукка жетишүү көйгөйү дале болсо курч бойдон кала берүүдө.

Карыздык туруктуулук, карыз алуучу өлкөлөрдүн реструктуризациялоо же мөөнөтү өтүп кеткен төлөмдөрдү аккумуляциялоо үчүн кредиторлого кайрылбастан эле, учурдагы жана келечекте тышкы милдеттенмелерди толук көлөмдө төлөөгө жөндөмдүүлүктү билдирет.

Тышкы карыздын туруктуулугуна жетишүү үчүн тышкы карызды реструктуризациялоого багытталган иш-чараларды жүргүзүү аздык кылат. Ошондуктан экономикалык өсүштү жана товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспортунун тез арымда өсүшүн камсыз кылуу жагында аракеттерди көрүү маанилүү фактор болуп саналат. Экспорттун өсүшү менен тышкы карыздын туруктуулугунун ортосунда тике көзкарандылык 4.7-графикте даана көрсөтүлгөн. 2000-2006-жылдар аралыгын камтыган мезгилде тышкы карыздын өсүшүнө караганда, экспорттун тез арымда өсүшү тышкы карыздын туруктуулугуна оңтойлуу таасир тийгизген.

4.7-график. Карыз алуунун туруктуу эместиги

(жыйынтыгына карата пайыздарда)

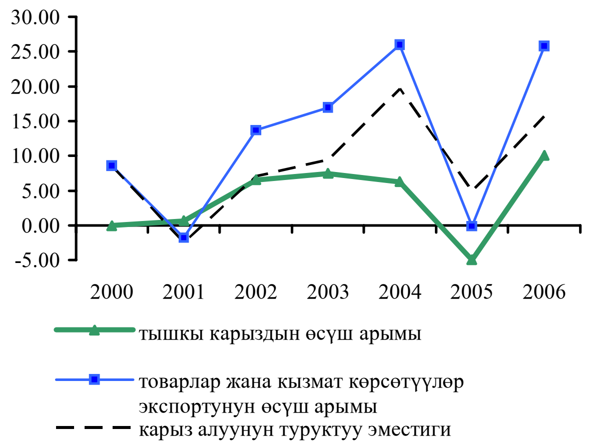

Мындан тышкары, карыздык туруктуулукка жетишүүнүн чегинде 2006-жылы Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан Кыргыз Республикасынын карыздык жүгүн жеңилдетүү боюнча демилгенин чегинде иштер жүзөгө ашырылган.

Жеке тышкы карыз

Мамлекеттик эмес тышкы карыз 2006-жылдын акырына карата 223,4 млн. АКШ долла-

рын түзгөн, бул өткөн жылдагы көрсөткүчтөн 1,6 эсеге жогору. Алардын ичинен тоокен тармагынын ишканалары жана башка ишканалар боюнча алып караганда, тиешелүүлүгүнө жараша 95,0 жана 128,2 млн. АКШ долларын түзгөн. 2005-жылы ушул көрсөткүчтөр тиешелүүлүгүнө жараша, 20,0 млн. АКШ доллары жана 123,4 млн. АКШ доллары өлчөмүндө түзүлгөн.

Өкмөттүн кепилдигисиз тартылган инвестициялык келип түшүүлөр 2006-жылы 98,4 млн. АКШ долларын түзгөн.

Жеке сектордун тышкы карызын тейлөө боюнча төлөмдөр отчеттук мезгилде 21,2 млн. АКШ долларында катталган.

Учурда жеке сектор дүйнөнүн 35 өлкөсүнөн кредит алат, алардын ичинен ири кредитордон болуп Улуу Британия, Канада, Казакстан, Россия жана Швейцария өлкөлөрү саналат.

4.1-таблица. Кыргыз Республикасынын тышкы карызы

	2002	2003	2004	2005	2006
Бир мезгилдин акырына карата ЖТК *(млн. АКШ доллары)*	1 844,2	1 982,2	2 107,6	2 002,8	2 205,1
Бир мезгилдин акырына карата ЖТК ИДПга карата *(пайыздар)*	114,3	102,6	95,0	82,0	77,1
Бир мезгилдин акырына карата ЖТК товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата *(пайыздар)*	288,1	264,8	223,5	212,5	186,0
ЖТК боюнча төлөм графиги *(млн. АКШ доллары)*	146,3	177,6	213,4	161,0	140,5 [1]
ЖТКны иш жүзүндө тейлөө *(млн. АКШ доллары)*	128,1	135,4	167,7	109,0	85,3
ЖТКны тейлөө коэффициенти товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата *(пайыздар)*					
- график боюнча	22,9	23,7	22,6	17,1	11,9
- иш жүзүндө	20,0	18,1	17,8	11,6	7,2
Бир мезгилдин акырына карата МТК *(млн. АКШ доллары)*	1 586,3	1 776,4	1 959,2	1 859,3	1 981,7
Бир мезгилдин акырына карата МТК ИДПга карата *(пайыздар)*	98,3	91,9	88,3	76,1	69,3
Бир мезгилдин акырына карата МТК товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата *(пайыздар)*	247,8	237,3	207,8	197,3	167,2
МТК боюнча төлөм графиги *(млн. АКШ доллары)*	86,5	96,7	106,3	112,5	113,9 [1]
МТКны иш жүзүндө тейлөө *(млн. АКШ доллары)*	69,0	54,0	61,1	60,6	62,7
МТКны тейлөө коэффициенти товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата *(пайыздар)*					
- график боюнча	13,5	12,9	11,3	11,9	9,6
- иш жүзүндө	10,8	7,2	6,5	6,4	5,3

[1] пайыздарды жана негизги сумманы төлөөнү камтыйт

4.2-таблица. Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын кредиторлордун түрү боюнча түзүмү

(бир мезгилдин акырына карата абал боюнча)

	2002		2003		2004		2005		2006	
	млн. АКШ долл.	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*
Жалпы тышкы карыз (I+II)	**1 844,2**	**100,0**	**1 982,2**	**100,0**	**2 107,6**	**100,0**	**2 002,8**	**100,0**	**2 205,1**	**100,0**
I. Мамлекеттик ж-а мамлекет тарабынан гарантияланган карыз	**1 586,3**	**86,0**	**1 776,4**	**89,6**	**1 959,2**	**93,0**	**1 859,3**	**92,8**	**1 981,7**	**89,9**
I.1 Көп тараптуу карыз[1]	1 074,8	58,3	1 215,8	61,3	1 354,1	64,3	1 284,5	64,1	1 383,3	62,7
ЭВФ	185,2	10,0	201,9	10,2	206,9	9,8	177,9	8,9	163,1	7,4
Дүйнөлүк банк	457,0	24,8	525,2	26,5	579,0	27,5	562,8	28,1	613,5	27,8
Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Европа банкы	53,7	2,9	44,1	2,2	36,5	1,7	27,7	1,4	19,0	0,9
Азия Өнүктүрүү Банкы	342,5	18,6	399,9	20,2	477,8	22,7	466,8	23,3	536,1	24,3
КЕС[2]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Ислам банкы	18,7	1,0	23,9	1,2	30,7	1,5	28,0	1,4	29,4	1,3
Айылчарбасын өнүктүрүүнүн Эларалык фонду	5,7	0,3	7,0	0,4	9,2	0,4	9,0	0,4	10,0	0,5
ОПЕК	6,7	0,4	7,3	0,4	7,0	0,3	6,3	0,3	5,6	0,3
Өнүгүүнүн Түндүк Фонду	5,3	0,3	6,4	0,3	6,9	0,3	6,0	0,3	6,7	0,3
I.2 Эки тараптуу карыз	506,5	27,5	555,3	28,0	599,8	28,5	574,8	28,7	598,4	27,1
I.2.1 КМШ өлкөлөрү	182,4	9,9	180,2	9,1	192,9	9,2	197,1	9,8	200,0	9,1
Россия[2]	171,1	9,3	168,6	8,5	181,8	8,6	186,0	9,3	188,9	8,6
Өзбекстан	11,3	0,6	11,6	0,6	11,1	0,5	11,1	0,6	11,1	0,5
Казакстан	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Түркмөнстан	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I.2.2 Башка өлкөлөр	324,0	17,6	375,1	18,9	406,9	19,3	377,7	18,9	398,4	18,1
Түркия	44,5	2,4	45,8	2,3	46,3	2,2	46,3	2,3	48,4	2,2
Япония[2]	197,0	10,7	229,8	11,6	247,4	11,7	225,2	11,2	233,8	10,6
Германия[2]	26,5	1,4	37,1	1,9	45,0	2,1	40,8	2,0	58,8	2,7
Швейцария[2]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Пакистан	8,4	0,5	8,4	0,4	10,0	0,5	10,0	0,5	0,0	0,0
Кытай	10,3	0,6	13,3	0,7	13,6	0,6	13,6	0,7	14,0	0,6
Франция[2]	4,1	0,2	5,0	0,3	5,7	0,3	5,5	0,3	5,7	0,3
Кувейт фонду	13,0	0,7	15,5	0,8	15,6	0,7	15,7	0,8	15,7	0,7
Индия	0,9	0,1	0,9	0,0	1,0	0,0	1,0	0,1	1,0	0,0
Корея	13,5	0,7	14,1	0,7	16,5	0,8	16,7	0,8	17,9	0,8
Дания[2]	5,8	0,3	5,0	0,3	5,9	0,3	3,0	0,1	3,0	0,1
I.3 Мамлекет тарабынан гарантияланган карыз	5,0	0,3	5,3	0,3	5,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
II. Гарантияланбаган карыз	**257,9**	**14,0**	**205,9**	**10,4**	**148,3**	**7,0**	**143,4**	**7,2**	**223,4**	**10,1**

[1] эларалык финнсы институттарын кошо алганда, көп тараптуу негизде иш алып баруучу кредиторлор

[2] Париж Клубуна катышуучу өлкөлөр

5. КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЭЛАРАЛЫК ИНВЕСТИЦИЯЛЫК ПОЗИЦИЯСЫ

Тышкы дүйнө алдындагы милдеттенмелер өлкөлөр ээлик кылып турган чет өлкө активдеринен артып туруусу 2006-жылдын акырына карата Кыргыз Республикасынын 1713,2 млн. АКШ доллары өлчөмүндө терс маанидеги таза эларалык инвестициялык позициясын түптөгөн, бул 2005-жылдагы көрсөткүчтөн 5,2 пайызга көп.

Кыргыз Республикасынын тышкы финансы активдеринин көлөмү 2007-жылдын 1-январына карата абал боюнча 1279,1 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2006-жылдын 1-январындагы деңгээлден 8,8 пайызга жогору. Эң башкысы, бул өзгөрүү камдык активдердин запастарынын 2006-жылдын 1-январына карата камдык запастарга салыштырганда 33,8 пайызга көбөйүүсү менен түшүндүрүлөт. Мындан тышкары, запастардагы көбөйүү тике жана башка инвестициялар боюнча жүргөн. Ошондой эле, 2006-жылдын жыйынтыгы боюнча баалардын өзгөрүүсүнүн эсебинен четөлкөлөргө тике инвестициялардын запастарында 144,2 млн. АКШ долларына кыскаруу жүргөн жана 2007-жылдын 1-январына карата тике инвестициялар запасы 3,4 млн. АКШ долларын түзгөн.

Тышкы финансылык милдеттенмелердин көлөмү 2007-жылдын 1-январына карата 2992,3 млн. АКШ долларын түзгөн. Отчеттук мезгил ичинде көбөйүү жагына карата өзгөрүүлөр 6,7 пайызды түзгөн. Тышкы финансылык милдеттенмелердин динамикасы, эң оболу, тике инвестициялардын өзгөрүүлөрү менен аныкталган. Алып көрсөк, 2006-жылдын акырына карата тике инвестициялар 619,8 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2005-жылдын деңгээлинен 19,7 пайызга жогору. Башка инвестициялардын түптөлүүсүнө мамлекеттик башкаруу сектору жана банктар тарабынан алынган кредиттер кыйла таасир эткен. 2007-жылдын башталышына карата мамлекеттик башкаруу секторуна кредиттер 1818,6 млн. АКШ долларын (8,2 пайызга көбөйүү), ал эми банктарга кредиттер 33,5 млн. АКШ долларын (2,3 эсеге көбөйүү) түзгөн.

5.1-график. ЭИП динамикасы

млн. АКШ долларында, жылдын акырына карата

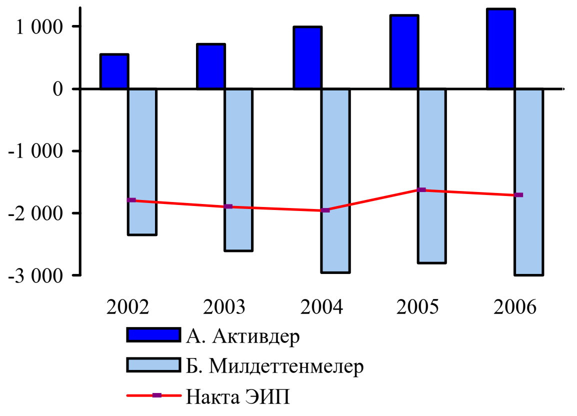

5.1-таблица. 2006-жылдын биринчи январына жана 2007-жылдын биринчи январына карата абал боюнча Кыргыз Республикасынын эларалык инвестицияларынын балансы

(млн. АКШ долларында)

	06.01.01 карата калдык	*Жүргүзүлгөн операциялар-дан улам өзгөрүүлөр*	*Баалардын өзгөрүүсү*	*Курстардын өзгөрүүсү*	*Башка өзгөрүүлөр*	*07.01.01 карата калдык*
А	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
А. Активдер	1175,8	201,5	-135,0	36,9	—	1279,1
Четөлкөгө тике инвестициялар	147,6	—	-146,5	2,4	—	3,4
Портфелдик инвестициялар	14,9	3,0	1,4	—	—	19,3
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	404,9	28,6	—	8,7	—	442,1
Нак акчалар жана депозиттер	216,7	12,1	—	7,1	—	235,9
Кредиттер	17,9	-0,8	—	0,3	—	17,5
АКЖО (ОДКР)	—	—	—	—	—	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	0,6	-0,3	—	—	—	0,4
Банктар	17,3	-0,5	—	0,3	—	17,1
Башка секторлор	—	—	—	—	—	—
Соодалык кредиттер	166,4	18,2	—	1,3	—	185,9
Башка активдер	3,9	-1,0	—	—	—	2,9
Камдык активдер	608,5	169,9	10,1	25,8	—	814,3
Монетардык алтын	42,6	—	10,2	—	—	52,8
АКУ (СПЗ)	5,3	26,8	—	1,2	—	33,3
ЭВФтеги камдык позиция	—	—	—	—	—	—
Четөлкө валютасы	560,6	143,1	-0,1	24,6	—	728,2
Нак акчалар жана депозиттер	434,1	71,6	—	12,7	—	518,4
АКЖОдо	118,7	10,2	—	3,3	—	132,2
банктарда	315,4	61,4	—	9,4	—	386,2
Четөлкө баалуу кагаздары	126,5	71,5	-0,1	11,9	—	209,7
Облигациялар жана башка карыздык баалуу кагаздар	—	—	—	—	—	—
Акча рыногунун инструменттери жана деривативдер	126,5	71,5	-0,1	11,9	—	209,7
Б. Милдеттенмелер	2804,2	209,1	-435,5	66,1	348,4	2992,3
Кыргыз Республикасына тике инвестициялар	517,7	182,0	-435,5	9,3	346,3	619,8
Портфелдик инвестициялар	6,1	—	—	0,5	—	6,6
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	2280,4	27,1	—	56,3	2,1	2365,8
Нак акчалар жана депозиттер	152,7	-36,3	—	3,1	—	119,6
Кредиттер	1908,8	22,7	—	86,3	35,1	2052,9
АКЖО	177,9	-23,5	—	8,7	—	163,1
Мамлекеттик башкаруу сектору	1681,4	23,8	—	78,2	35,1	1818,6
Банктар	14,3	9,7	—	9,5	—	33,5
Башка секторлор	35,1	12,8	—	-10,2	—	37,8
Соодалык кредиттер	218,9	40,6	—	-33,1	-33,1	193,4
Башка милдеттенмелер	—	—	—	—	—	—
В. Таза эларалык инвестициялык позиция (А-Б)	-1628,4	-7,7	300,5	-29,3	-348,4	-1713,2

5.2-таблица. Кыргыз Республикасынын 2002-жылдан 2006-жылга чейинки мезгил аралыгында четөлкө активдеринин жана милдеттенмелеринин динамикасы
(млн. АКШ долларында)

	02.01.01 карата калдык	*03.01.01 карата калдык*	*04.01.01 карата калдык*	*05.01.01 карата калдык*	*06.01.01 карата калдык*	*07.01.01 карата калдык*
А. Активдер	488,8	551,3	711,6	997,6	1175,8	1279,1
Четөлкөгө тике инвестициялар	39,3	39,3	39,3	83,2	147,6	3,4
Портфелдик инвестициялар	3,7	6,2	7,6	17,4	14,9	19,3
Финансы деривативдери	17,2	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	192,8	216,1	305,6	353,3	404,9	442,1
Нак акчалар жана депозиттер	35,2	88,7	151,3	200,4	216,7	235,9
Кредиттер	2,8	6,9	6,7	15,1	17,9	17,5
АКЖО (ОДКР)	—	—	—	—	—	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	2,3	1,5	1,2	0,9	0,6	0,4
Банктар	0,5	5,4	5,5	14,2	17,3	17,1
Башка секторлор	—	—	—	—	—	—
Соодалык кредиттер	105,4	93,6	117,8	116,3	166,4	185,9
Жана башка активдер	49,3	27,0	29,8	21,4	3,9	2,9
Камдык активдер	235,9	289,7	359,2	543,8	608,5	814,3
Монетардык алтын	6,4	7,9	9,6	18,9	42,6	52,8
АКУ (СДР)	1,3	0,6	10,2	19,7	5,3	33,3
ЭВФтеги камдык позиция	—	—	—	—	—	—
Четөлкө валютасы	228,1	281,2	339,3	505,1	560,6	728,2
Нак акчалар жана депозиттер	159,5	259,1	192,4	350,1	434,1	518,4
Четөлкө баалуу кагаздары	68,7	22,1	146,9	155,0	126,5	209,7
Б. Милдеттенмелер	2148,8	2349,7	2608,0	2959,8	2804,2	2992,3
Кыргыз Республикасына тике инвестициялар	440,8	479,1	523,4	713,6	517,7	619,8
Портфелдик инвестициялар	9,7	0,5	5,7	6,0	6,1	6,6
Финансы деривативдери	—	29,7	24,6	—	—	—
Жана башка инвестициялар	1698,3	1840,4	2054,4	2240,2	2280,4	2365,8
Нак акчалар жана депозиттер	1,1	27,1	70,1	112,4	152,7	119,6
Кредиттер	1563,9	1696,8	1836,2	2012,0	1908,8	2052,9
АКЖО (ОДКР)	179,3	185,2	201,9	206,9	177,9	163,1
Мамлекеттик башкаруу сектору	1264,4	1401,1	1574,5	1752,3	1681,4	1818,6
Банктар	4,5	11,4	9,6	14,9	14,3	33,5
Жана башка секторлор	115,7	99,1	50,3	37,9	35,1	37,8
Соодалык кредиттер	131,1	116,4	148,0	115,8	218,9	193,4
Жана башка милдетенмелер	2,2	0,1	—	—	—	—
С. Таза эларалык инвестициялык позиция (А-Б)	-1660,0	-1798,4	-1896,4	-1962,2	-1628,4	-1713,2

І тиркеме: Таблицалар жана графиктер

1.1-таблица: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми (нейтралдуу түрүндө)

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006
Күндөлүк операциялар эсеби	**-30,4**	**-42,5**	**28,9**	**-29,2**	**-400,1**
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	-79,2	-134,5	-184,3	-454,4	-1068,0
Товарлар	-73,3	-132,8	-170,6	-418,7	-981,5
Товарлардын экспорту (ФОБ)	498,1	590,3	733,2	686,8	810,8
экспорт	335,3	330,7	445,8	456,1	604,8
монетардык эмес алтын	162,8	259,6	287,4	230,7	206,0
Товарлардын импорту (ФОБ)	-571,4	-723,1	-903,8	-1105,5	-1792,3
импорт (СИФ)	-583,9	-714,0	-939,0	-1099,5	-1715,8
нарк боюнча оңдоолор	38,2	49,3	69,9	86,3	138,8
порттордон алынуучу товарлар	-2,9	-2,9	-3,4	-2,8	-2,4
камтуу чөйрөсүнө оңдоолор	-22,8	-55,5	-32,7	-90,5	-212,9
кайра иштетүү үчүн товарлар	—	—	1,4	1,0	—
Кызмат көрсөтүүлөр	-6,0	-1,7	-13,7	-35,7	-86,4
экспорт	142,0	158,2	209,8	255,5	374,5
импорт	-148,0	-159,9	-223,5	-291,3	-460,9
Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр	-18,5	-22,3	-37,9	-64,9	-121,4
экспорт	37,5	41,9	50,8	60,6	56,6
импорт	-55,9	-64,2	-88,7	-125,5	-178,0
Темиржол транспорту	-21,6	-26,8	-37,6	-57,0	-89,1
экспорт	9,4	10,5	11,4	17,2	20,1
импорт	-30,9	-37,3	-49,0	-74,2	-109,2
Аба транспорту	8,0	12,9	16,0	8,6	-0,9
экспорт	22,7	26,1	32,7	36,5	32,2
импорт	-14,7	-13,3	-16,7	-27,9	-33,0
Автомобиль транспорту	-4,9	-7,6	-9,1	-15,1	-26,3
экспорт	2,9	2,0	4,6	2,3	1,7
импорт	-7,8	-9,6	-13,6	-17,4	-28,0
Транспорттун башка түрлөрү	—	-0,9	-7,2	-1,4	-5,2
экспорт	2,5	3,2	2,1	4,4	2,6
импорт	-2,5	-4,1	-9,3	-5,9	-7,8
Кыдыруулар	25,8	31,2	25,3	14,6	75,3
экспорт	35,7	47,8	75,6	73,0	167,0
импорт	-9,9	-16,6	-50,3	-58,4	-91,6
Ишкердик кыдыруулар	10,1	11,8	5,9	0,5	23,2
экспорт	15,3	20,5	32,5	31,4	71,8
импорт	-5,2	-8,8	-26,6	-30,9	-48,6
Жеке кыдыруулар	15,7	19,4	19,5	14,2	52,1
экспорт	20,3	27,2	43,1	41,6	95,2
импорт	-4,6	-7,8	-23,6	-27,4	-43,1
Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү	1,9	0,4	1,9	0,4	4,2
экспорт	8,9	8,7	8,0	6,4	10,1
импорт	-7,0	-8,2	-6,1	-6,0	-5,9
Курулуш жагынан кызмат көрсөтүүлөр	-3,6	3,0	6,8	16,8	16,4
экспорт	4,9	5,7	8,3	19,0	19,7
импорт	-8,5	-2,7	-1,6	-2,1	-3,3
Камсыздандыруу жагынан кызмат көрсөтүүлөр	-9,1	-13,8	-13,0	-14,7	-17,0
экспорт	0,2	1,2	0,1	0,1	1,4
импорт	-9,4	-15,0	-13,2	-14,9	-18,4

2005				2006				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
-11,5	**-6,3**	**10,4**	**-21,9**	**-43,9**	**-55,8**	**-31,7**	**-268,6**	**Күндөлүк операциялар эсеби**
-65,9	-100,6	-132,2	-155,7	-141,0	-201,0	-264,3	-461,7	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр
-56,9	-93,6	-125,1	-143,1	-132,3	-175,9	-270,9	-402,5	Товарлар
168,0	161,2	167,5	190,1	178,1	205,1	194,9	232,6	Товарлардын экспорту (ФОБ)
100,3	103,5	107,4	144,9	116,2	143,8	149,5	195,4	экспорт
67,8	57,7	60,1	45,1	61,9	61,3	45,4	37,3	монетардык эмес алтын
-224,9	-254,8	-292,6	-333,2	-310,4	-381,0	-465,8	-635,1	Товарлардын импорту (ФОБ)
-239,8	-247,1	-277,1	-335,5	-302,9	-370,3	-444,1	-598,4	импорт (СИФ)
19,6	19,1	22,5	25,2	24,9	30,4	36,5	47,0	порттордон алынуучу товарлар
-0,3	-0,9	-1,3	-0,3	-0,3	-0,9	-0,9	-0,3	монетардык эмес алтын
-4,8	-26,0	-37,0	-22,7	-32,0	-40,2	-57,3	-83,4	камтуу чөйрөсүнө оңдоолор
0,3	0,1	0,3	0,2	—	—	—	—	кайра иштетүү үчүн товарлар
-8,9	-7,0	-7,1	-12,6	-8,6	-25,1	6,6	-59,2	Товарлардын импорту (ФОБ)
53,2	58,9	72,5	70,9	60,9	92,5	121,8	99,1	импорт (СИФ)
-62,2	-66,0	-79,6	-83,6	-69,6	-117,7	-115,2	-158,4	нарк боюнча оңдоолор
-15,0	-13,5	-13,6	-22,8	-19,2	-25,8	-36,6	-39,8	порттордон алынуучу товарлар
12,0	16,0	19,6	13,1	12,5	15,8	15,2	13,1	камтуу чөйрөсүнө оңдоолор
-26,9	-29,4	-33,2	-35,9	-31,7	-41,6	-51,8	-52,9	иштеп чыгуу үчүн товарлар
-12,0	-12,6	-15,3	-17,1	-15,6	-19,2	-24,1	-30,2	
3,4	4,6	5,1	4,2	4,6	6,4	4,9	4,2	Кызмат көрсөтүүлөр
-15,3	-17,2	-20,5	-21,3	-20,2	-25,6	-29,1	-34,4	экспорт
2,0	2,9	3,8	-0,2	0,8	-1,0	0,1	-0,9	импорт
7,3	10,1	11,5	7,6	7,2	7,7	9,3	8,0	Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр
-5,2	-7,1	-7,7	-7,8	-6,3	-8,6	-9,2	-8,9	экспорт
-3,7	-3,3	-3,8	-4,2	-4,6	-5,9	-7,8	-7,9	импорт
0,3	0,5	0,8	0,9	0,2	0,4	0,4	0,7	экспорт
-3,9	-3,8	-4,6	-5,1	-4,9	-6,3	-8,2	-8,6	импорт
-1,4	-0,5	1,8	-1,3	0,2	0,3	-4,8	-0,8	Транспорттун башка түрлөрү
1,0	0,8	2,2	0,4	0,5	1,4	0,6	0,2	экспорт
-2,4	-1,3	-0,4	-1,7	-0,3	-1,1	-5,3	-1,0	импорт
8,2	6,3	4,0	-3,8	8,6	11,3	42,1	13,3	Кыдыруулар
17,7	16,7	21,2	17,5	15,8	34,7	67,1	49,4	экспорт
-9,5	-10,4	-17,2	-21,3	-7,1	-23,4	-25,0	-36,1	импорт
2,6	1,7	—	-3,8	3,0	2,5	15,6	2,1	Ишкердик кыдыруулар
7,6	7,2	9,1	7,5	6,8	14,9	28,9	21,2	экспорт
-5,0	-5,5	-9,1	-11,3	-3,8	-12,4	-13,3	-19,1	импорт
5,6	4,6	4,0	—	5,6	8,8	26,5	11,2	Жеке кыдыруулар
10,1	9,5	12,1	10,0	9,0	19,8	38,3	28,2	экспорт
-4,5	-4,9	-8,1	-10,0	-3,4	-11,0	-11,8	-17,0	импорт
—	-0,1	0,2	0,2	0,6	0,7	1,3	1,6	Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү
1,5	1,4	1,8	1,7	1,9	2,1	2,8	3,3	экспорт
-1,4	-1,5	-1,5	-1,5	-1,3	-1,4	-1,5	-1,7	импорт
6,2	3,4	3,2	4,0	1,1	4,3	8,1	3,0	Курулуш жагынан кызмат көрсөтүүлөр
7,0	3,7	3,4	4,7	1,6	5,6	8,6	3,9	экспорт
-0,8	-0,4	-0,3	-0,7	-0,5	-1,3	-0,6	-0,9	импорт
-3,5	-3,2	-3,5	-4,5	-3,5	-4,2	-4,2	-5,0	Камсыздандыруу жагынан кызмат көрсөтүүлөр
—	—	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	0,5	экспорт
-3,6	-3,2	-3,6	-4,5	-3,7	-4,3	-4,9	-5,6	импорт

1.1-таблица (уландысы)

	2002	2003	2004	2005	2006
Финансылык кызмат көрсөтүүлөр	-8,9	-3,8	-10,8	-0,7	-1,6
экспорт	3,6	0,6	1,9	3,8	2,0
импорт	-12,5	-4,4	-12,7	-4,4	-3,6
Компьютердик ж-а маалымат жагынан кызмат көрс-лөр	-1,2	-2,0	-2,5	-1,0	-0,4
экспорт	0,6	1,5	0,7	1,2	1,3
импорт	-1,8	-3,5	-3,3	-2,2	-1,7
Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр	18,4	18,6	12,5	17,8	18,2
экспорт	21,9	21,2	17,3	22,0	23,0
импорт	-3,5	-2,6	-4,8	-4,2	-4,8
Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр	-12,4	-15,4	1,7	10,2	-40,5
экспорт	26,7	24,2	38,4	62,7	83,1
импорт	-39,1	-39,5	-36,7	-52,5	-123,7
анын ичинде, Техникалык жардам	-21,0	-20,3	-20,8	-21,0	-21,1
Жана башка кызмат көрсөтүүлөр	1,5	2,4	2,4	-14,3	-19,8
экспорт	2,0	5,6	8,6	6,7	10,2
импорт	-0,5	-3,1	-6,3	-21,0	-29,9
Кирешелер	-57,8	-62,0	-101,6	-75,2	-48,2
Эмгекке төлөөлөр	-12,2	-13,3	-13,7	-17,4	-19,1
Инвестициялардан түшкөн кирешелер	-45,6	-48,7	-88,0	-57,7	-29,1
Тике инвестициялар	-19,6	-26,7	-57,6	-33,7	-25,9
Бөлүштүрүлгөн пайда	-0,1	-0,1	—	—	—
Реинвестицияланган кирешелер	-9,0	-21,8	-48,0	-30,7	-21,1
Карыздан алынган кирешелер (пайыздар)	-10,5	-4,9	-9,5	-3,0	-4,8
Портфелдик инвестициялар	0,3	0,2	0,1	—	—
Башка инвестициялар	-26,3	-22,3	-30,5	-24,0	-3,3
Кредиттер боюнча пайыздар (график)	-31,3	-24,8	-36,7	-37,2	-33,6
АКЖО (ОДКР)	-1,2	-1,0	-1,0	-1,0	-0,9
Мамлекеттик башкаруу сектору	-26,7	-23,7	-30,2	-30,9	-31,0
Банктар	0,5	2,0	—	-0,9	-1,2
Башка секторлор	-3,9	-2,0	-5,5	-4,4	-0,5
Башка инвестиялар боюнча ж.б. кирешелер	5,0	2,5	6,1	13,2	30,3
Күндөлүк трансферттер	106,7	154,0	314,9	500,3	716,2
Мамлекеттик башкаруу сектору	29,9	17,0	23,7	23,0	12,4
Товардык гранттар	11,6	8,8	13,6	14,7	10,4
Техникалык жардам	—	—	—	—	—
Эларалык уюмдарга төлөмдөр	-0,7	-1,3	-1,9	-1,6	-4,7
Акчалай гранттар	19,0	9,5	12,0	10,0	6,7
Башка секторлор	76,8	137,0	291,2	477,3	703,8
Иштеп жүргөндөрдүн акчалай которуулары	46,5	107,5	270,0	448,7	686,7
Түшүүлөр	48,6	112,7	285,4	481,5	730,6
Агылып чыгуу	-2,1	-5,2	-15,4	-32,8	-43,9
Башка трансферттер	30,4	29,5	21,2	28,6	17,1
Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби	**39,8**	**-24,8**	**-4,2**	**-28,3**	**19,0**
Капитал менен операциялар эсеби	-7,9	-0,9	-19,9	-20,5	-43,9
Капиталдык трансферттер	-7,9	-0,9	-19,9	-20,5	-43,9
Мамлекеттик башкаруу сектору	27,7	27,5	22,7	23,1	29,4
Товар түрүндөгү гранттар	7,7	7,5	2,6	3,1	9,4
Техникалык жардам	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Башка секторлор	-35,6	-28,4	-42,6	-43,7	-73,3
Элдин көчүп кетүүсүнө байланыштуу трансферттер*	-36,6	-29,0	-43,8	-63,5	-73,6
Түшүүлөр	6,4	7,8	9,6	8,7	8,1
Агылып чыгуу	-43,0	-36,8	-53,4	-72,2	-81,7
Карызды жокко чыгаруу	—	—	—	19,0	—
Башка трансферттер	1,0	0,6	1,2	0,8	0,2

* 2005-жылдын III чейрегинен тартып Улуттук банктын берген баасы боюнча маалыматтар

2005				2006				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
-0,5	-1,4	-1,1	2,2	-0,4	-0,7	-0,3	-0,1	Финансылык кызмат көрсөтүүлөр
0,1	0,2	0,2	3,2	0,2	0,3	0,6	0,8	экспорт
-0,6	-1,6	-1,3	-1,0	-0,7	-1,0	-1,0	-0,9	импорт
-0,4	-0,3	-0,1	-0,3	-0,5	0,1	0,3	-0,3	Компьютердик ж-а маалымат жагынан кызмат көрс-лөр
0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4	0,6	0,2	экспорт
-0,7	-0,6	-0,3	-0,6	-0,7	-0,3	-0,3	-0,4	импорт
2,7	4,5	4,3	6,3	6,0	2,9	5,3	4,1	Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр
3,3	5,7	5,7	7,3	6,7	4,3	6,5	5,6	экспорт
-0,7	-1,2	-1,4	-1,0	-0,7	-1,5	-1,1	-1,5	импорт
-3,5	0,4	5,9	7,4	3,1	-10,3	-3,3	-30,0	Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр
9,5	13,0	19,0	21,2	20,2	25,3	18,3	19,3	экспорт
-13,0	-12,6	-13,1	-13,8	-17,1	-35,6	-21,7	-49,3	импорт
-5,1	-5,3	-5,3	-5,2	-5,1	-5,3	-5,7	-5,0	анын ичинде, Техникалык жардам
-3,2	-3,3	-6,4	-1,4	-4,3	-3,4	-6,0	-6,1	Жана башка кызмат көрсөтүүлөр
1,8	1,8	1,2	1,8	1,8	3,9	1,5	3,0	экспорт
-5,0	-5,1	-7,7	-3,2	-6,1	-7,3	-7,5	-9,1	импорт
-17,8	-25,6	-10,8	-20,9	-18,9	-24,6	14,5	-19,2	Кирешелер
-4,1	-4,0	-4,8	-4,5	-5,1	-4,7	-4,7	-4,6	Эмгекке төлөөлөр
-13,7	-21,6	-6,0	-16,4	-13,9	-19,9	19,2	-14,5	Инвестициялардан түшкөн кирешелер
-12,9	-9,9	-4,8	-6,2	-13,6	-12,3	1,2	-1,2	Тике инвестициялар
—	—	—	—	—	—	—	—	Бөлүштүрүлгөн пайда
-12,3	-9,2	-4,1	-5,2	-12,6	-11,4	2,9	—	Реинвестицияланган кирешелер
-0,6	-0,7	-0,7	-1,0	-1,0	-0,8	-1,8	-1,2	Карыздан алынган кирешелер (пайыздар)
—	—	—	—	—	—	—	—	Портфелдик инвестициялар
-0,9	-11,8	-1,2	-10,2	-0,3	-7,6	17,9	-13,4	Башка инвестициялар
-3,9	-15,3	-4,3	-13,8	-4,1	-12,5	-3,5	-13,5	Кредиттер боюнча пайыздар (график)
—	-0,5	—	-0,5	—	-0,4	—	-0,4	АКЖО (ОДКР)
-2,9	-12,7	-3,1	-12,2	-3,8	-12,0	-2,7	-12,4	Мамлекеттик башкаруу сектору
-0,3	-0,3	-0,2	-0,1	-0,2	0,1	-0,5	-0,6	Банктар
-0,8	-1,7	-1,0	-1,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	Башка секторлор
3,0	3,5	3,2	3,5	3,8	4,9	21,4	0,2	Башка инвестиялар боюнча ж.б. кирешелер
72,2	119,9	153,4	154,8	116,0	169,8	218,1	212,3	Күндөлүк трансферттер
0,8	10,0	6,6	5,5	1,2	1,9	7,3	1,9	Мамлекеттик башкаруу сектору
1,1	10,2	1,5	1,8	1,6	2,7	3,8	2,4	Товардык гранттар
—	—	—	—	—	—	—	—	Техникалык жардам
-0,2	-0,2	-0,5	-0,7	-0,4	-0,7	-1,5	-2,1	Эларалык уюмдарга төлөмдөр
—	—	5,6	4,4	—	—	5,0	1,7	Акчалай гранттар
71,4	109,9	146,7	149,3	114,8	167,9	210,8	210,4	Башка секторлор
62,2	103,6	139,3	143,5	109,6	166,0	205,1	206,0	Иштеп жүргөндөрдүн акчалай которуулары
67,7	113,4	147,6	152,9	116,7	177,2	217,5	219,2	Түшүүлөр
-5,4	-9,8	-8,3	-9,4	-7,1	-11,2	-12,3	-13,2	Агылып чыгуу
9,1	6,3	7,5	5,8	5,1	1,9	5,7	4,4	Башка трансферттер
16,9	**-17,5**	**-29,4**	**1,7**	**82,7**	**92,8**	**-67,1**	**-89,4**	**Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби**
-3,2	-10,3	-14,6	7,5	-4,5	-11,1	-13,2	-15,2	Капитал менен операциялар эсеби
-3,2	-10,3	-14,6	7,5	-4,5	-11,1	-13,2	-15,2	Капиталдык трансферттер
5,4	6,1	5,4	6,1	6,6	5,1	8,5	9,2	Мамлекеттик башкаруу сектору
0,4	1,1	0,4	1,1	1,6	0,1	3,5	4,2	Товар түрүндөгү гранттар
5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	Техникалык жардам
-8,6	-16,5	-20,0	1,4	-11,1	-16,1	-21,7	-24,4	Башка секторлор
-8,7	-16,7	-20,3	-17,8	-11,1	-16,2	-21,7	-24,5	Элдин көчүп кетүүсүнө байланыштуу трансферттер*
2,0	1,9	2,2	2,6	1,9	2,2	2,1	1,9	Түшүүлөр
-10,7	-18,6	-22,6	-20,4	-13,0	-18,4	-23,8	-26,4	Агылып чыгуу
—	—	—	19,0	—	—	—	—	Карызды жокко чыгаруу
0,1	0,2	0,3	0,2	—	0,1	0,1	0,1	Башка трансферттер

1.1-таблица (уландысы)

	2002	2003	2004	2005	2006
Финансы эсеби	47,7	-24,0	15,7	-7,7	62,9
Тике инвестициялар*	4,7	45,5	131,5	42,6	182,0
Чет мамлекеттерге	—	—	-43,9	—	—
Кыргыз Республикасына	4,7	45,5	175,5	42,6	182,0
Түшүүлөр	115,6	144,0	306,2	210,3	410,6
Агылып чыгуу	-111,0	-98,4	-130,8	-167,7	-228,6
Акционердик капиталга	4,9	14,9	149,5	16,2	31,5
Түшүүлөр	26,1	23,4	163,9	33,0	73,5
Агылып чыгуу	-21,3	-8,5	-14,3	-16,8	-42,0
Реинвестицияланган кирешелер	9,0	21,8	48,0	30,7	21,1
Башка капитал	-9,2	8,8	-22,1	-4,3	129,5
Түшүүлөр	80,5	98,8	94,3	146,6	316,0
Агылып чыгуу	-89,7	-89,9	-116,4	-150,9	-186,5
Портфелдик инвестициялар	-12,0	6,0	-9,5	2,3	-3,0
Активдер	-2,5	1,1	-9,5	2,3	-3,0
Карыздык баалуу кагаздар	-2,5	1,1	-9,5	2,3	-3,0
Милдеттенмелер	-9,5	5,0	—	—	—
Акционердик капиталга	-9,5	5,0	—	—	—
Карыздык баалуу кагаздар	—	—	—	—	—
Финансы деривативдери	-5,1	-20,0	-20,5	—	—
Активдер	-5,1	-20,0	-20,5	—	—
Башка секторлор	-5,1	-20,0	-20,5	—	—
Башка инвестициялар	104,0	-4,7	74,7	28,0	53,7
Активдер	15,1	-76,6	-35,8	-51,8	-28,6
Нак акчалар жана депозиттер	-33,6	-60,2	-53,7	-21,4	-11,7
Банктар	-42,8	-50,2	-63,2	-15,1	-17,0
Башка секторлор	9,2	-10,0	9,5	-6,3	5,3
Соодалык кредиттер	24,6	-18,2	8,4	-49,4	-18,2
Башка секторлор	24,6	-18,2	8,4	-49,4	-18,2
Узак мөөнөттүү	16,5	-12,2	5,6	-33,1	-12,2
Кыска мөөнөттүү	8,1	-6,0	2,8	-16,3	-6,0
Башка активдер	24,2	1,8	9,6	19,0	1,3
АКЖО (ОДКР)	23,9	1,7	9,3	18,7	1,0
Мамлекеттик башкаруу сектору	0,3	0,1	0,3	0,3	0,3
Милдеттенмелер	88,8	71,9	110,4	79,8	82,3
Нак акчалар жана депозиттер	26,0	41,5	40,7	-18,2	-36,3
Банктар	26,0	41,5	40,7	-18,2	-36,3
Соодалык кредиттер	12,7	9,9	-21,2	24,1	40,6
Башка секторлор	12,7	9,9	-21,2	24,1	40,6
Узак мөөнөттүү	7,0	5,5	-11,7	13,3	22,3
Кыска мөөнөттүү	5,7	4,5	-9,5	10,8	18,3
Кредиттер	30,8	-19,6	47,0	12,0	22,7
Алынганы	295,6	251,5	240,7	183,1	141,3
АКЖО (ОДКР)	15,4	29,5	28,4	18,4	3,8
Узак мөөнөттүү	15,4	29,5	28,4	18,4	3,8
Мамлекеттик башкаруу сектору	84,3	75,5	99,2	66,9	78,5
Узак мөөнөттүү	84,3	75,5	99,2	66,9	78,5
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—

* Улуттук банктын баа берүү маалыматтары

2005				2006				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
20,0	-7,1	-14,8	-5,8	87,1	103,9	-54,0	-74,2	Финансы эсеби
10,7	8,4	27,8	-4,3	10,9	112,9	-15,3	73,5	Тике инвестициялар*
—	—	—	—	—	—	—	—	Чет мамлекеттерге
10,7	8,4	27,8	-4,3	10,9	112,9	-15,3	73,5	Кыргыз Республикасына
33,0	41,3	62,2	73,9	78,1	136,1	50,2	146,1	Түшүүлөр
-22,2	-33,0	-34,4	-78,2	-67,3	-23,2	-65,5	-72,6	Агылып чыгуу
3,2	1,2	8,5	3,3	10,0	4,3	4,5	12,6	Акционердик капиталга
6,7	1,7	11,1	13,4	11,1	5,5	11,0	45,9	Түшүүлөр
-3,5	-0,6	-2,6	-10,1	-1,1	-1,1	-6,5	-33,3	Агылып чыгуу
12,3	9,2	4,1	5,2	12,6	11,4	-2,9	—	Реинвестицияланган кирешелер
-4,7	-2,0	15,2	-12,8	-11,7	97,2	-16,9	60,9	Башка капитал
14,0	30,4	46,9	55,3	54,4	119,2	42,2	100,2	Түшүүлөр
-18,7	-32,4	-31,7	-68,1	-66,1	-22,0	-59,0	-39,3	Агылып чыгуу
-6,0	0,6	6,3	1,3	-1,6	-2,1	-0,3	1,0	Портфелдик инвестициялар
-6,0	0,6	6,4	1,3	-1,6	-2,1	-0,3	1,0	Активдер
-6,0	0,6	6,4	1,3	-1,6	-2,1	-0,3	1,0	Карыздык баалуу кагаздар
—	—	—	—	—	—	—	—	Милдеттенмелер
—	—	—	—	—	—	—	—	Акционердик капиталга
—	—	—	—	—	—	—	—	Карыздык баалуу кагаздар
—	—	—	—	—	—	—	—	Финансы деривативдери
—	—	—	—	—	—	—	—	Активдер
—	—	—	—	—	—	—	—	Башка секторлор
18,8	-21,9	-22,1	53,2	63,9	32,1	24,0	-66,2	Башка инвестициялар
32,6	-48,5	-50,3	14,3	63,0	-24,5	-20,6	-46,4	Активдер
23,7	-34,8	-32,5	22,1	27,0	7,3	-17,1	-28,9	Нак акчалар жана депозиттер
47,9	-19,0	-27,5	-16,4	35,0	7,1	-29,9	-29,2	Банктар
-24,2	-15,7	-4,9	38,6	-8,0	0,2	12,8	0,3	Башка секторлор
9,4	-16,6	-17,9	-24,5	35,9	-36,9	-1,3	-15,9	Соодалык кредиттер
9,4	-16,6	-17,9	-24,5	35,9	-36,9	-1,3	-15,9	Башка секторлор
6,3	-11,1	-12,0	-16,4	24,1	-24,7	-0,9	-10,6	Узак мөөнөттүү
3,1	-5,5	-5,9	-8,1	11,9	-12,2	-0,4	-5,2	Кыска мөөнөттүү
-0,5	2,8	0,1	16,6	0,1	5,1	-2,2	-1,6	Башка активдер
-0,6	2,8	—	16,6	—	5,0	-2,3	-1,7	АКЖО (ОДКР)
0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	Мамлекеттик башкаруу сектору
-13,8	26,6	28,2	38,9	1,0	56,6	44,6	-19,8	Милдеттенмелер
-41,1	0,9	1,7	20,4	-21,8	-4,0	-3,7	-6,7	Нак акчалар жана депозиттер
-41,1	0,9	1,7	20,4	-21,8	-4,0	-3,7	-6,7	Банктар
-1,0	23,5	13,1	-11,5	28,6	47,5	19,1	-54,6	Соодалык кредиттер
-1,0	23,5	13,1	-11,5	28,6	47,5	19,1	-54,6	Башка секторлор
-0,5	12,9	7,2	-6,3	15,7	26,1	10,5	-30,0	Узак мөөнөттүү
-0,4	10,6	5,9	-5,2	12,9	21,4	8,6	-24,6	Кыска мөөнөттүү
23,4	-18,3	8,5	-1,6	-11,3	-7,7	24,9	16,8	Кредиттер
47,7	58,6	41,6	35,3	24,0	22,2	44,5	50,7	Алынганы
16,6	—	—	1,8	—	1,9	—	1,9	АКЖО (ОДКР)
16,6	—	—	1,8	—	1,9	—	1,9	Узак мөөнөттүү
11,9	16,5	17,6	20,9	10,6	14,7	19,4	33,9	Мамлекеттик башкаруу сектору
11,9	16,5	17,6	20,9	10,6	14,7	19,4	33,9	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү

1.1-таблица (уландысы)

	2002	2003	2004	2005	2006
Банктар	193,9	132,7	97,4	87,9	38,1
Узак мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Кыска мөөнөттүү	193,9	132,7	97,4	87,9	38,1
Башка секторлор	2,1	13,8	15,8	9,9	20,9
Узак мөөнөттүү	2,1	13,8	15,8	9,9	20,9
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Амортизация (график)	-264,8	-271,1	-193,7	-171,1	-118,6
АКЖО (ОДКР)	-21,4	-30,4	-32,2	-30,9	-27,3
Узак мөөнөттүү	-21,4	-30,4	-32,2	-30,9	-27,3
Мамлекеттик башкаруу сектору	-37,2	-41,6	-42,9	-49,7	-54,7
Узак мөөнөттүү	-37,2	-41,6	-42,9	-49,7	-54,7
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Банктар	-187,2	-137,5	-95,8	-81,7	-28,5
Узак мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Кыска мөөнөттүү	-187,2	-137,5	-95,8	-81,7	-28,5
Башка секторлор	-19,0	-61,6	-22,8	-8,8	-8,1
Узак мөөнөттүү	-19,0	-61,6	-22,8	-8,8	-8,1
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Мөөнөтүндө төлөнбөгөн карыз	21,4	42,2	45,7	63,9	55,2
Мамлекеттик башкаруу сектору	19,5	42,7	45,2	70,8	51,2
Башка секторлор	1,9	-0,5	0,4	-6,9	4,0
Башка милдеттенмелер	-2,1	-2,0	-1,7	-2,1	—
АКЖО (ОДКР)	—	—	—	—	—
Башка секторлор	-2,1	-2,0	-1,7	-2,1	—
Камдык активдер	-43,8	-50,8	-160,6	-80,5	-169,9
Монетардык алтын	—	—	—	-18,7	—
Атайы карыз алышуу укугу	—	4,6	-3,0	12,9	-26,8
Четөлкө валютасы	-43,8	-55,5	-157,6	-74,8	-143,1
Таза каталар жана калтырып кетүүлөр	**-9,4**	**67,3**	**-24,7**	**57,5**	**381,1**
Жалпы теңдем	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Эскертүү:

Узак мөөнөттүү инвестициялар – төлөө мөөнөтү контрактыга ылайык бир жылдан ашкан мөөнөттү түзгөн же деги эле макулдашылбаган финансылык активдерге салымдар.

Кыска мөөнөттүү инвестициялар – алгач түзүлгөн контрактыга ылайык төлөө мөөнөтү бир жыл жана ага жетпеген мөөнөттү түзгөн же биринчи талап боюнча төлөнүп берилген финансылык активдерге салымдар.

2005				2006				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
17,0	40,9	23,3	6,6	11,3	3,3	13,2	10,4	Банктар
—	—	—	—	—	—	—	—	Узак мөөнөттүү
17,0	40,9	23,3	6,6	11,3	3,3	13,2	10,4	Кыска мөөнөттүү
2,1	1,1	0,6	6,0	2,1	2,3	12,0	4,5	Башка секторлор
2,1	1,1	0,6	6,0	2,1	2,3	12,0	4,5	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
-24,3	-76,8	-33,1	-36,9	-35,2	-29,9	-19,7	-33,8	Амортизация (график)
-7,1	-9,3	-7,5	-7,0	-8,7	-4,7	-9,0	-4,8	АКЖО (ОДКР)
-7,1	-9,3	-7,5	-7,0	-8,7	-4,7	-9,0	-4,8	Узак мөөнөттүү
-5,5	-19,5	-5,6	-19,1	-5,9	-19,5	-6,5	-22,8	Мамлекеттик башкаруу сектору
-5,5	-19,5	-5,6	-19,1	-5,9	-19,5	-6,5	-22,8	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
-9,3	-45,2	-18,2	-9,0	-19,6	-3,3	-1,7	-3,9	Банктар
—	—	—	—	—	—	—	—	Узак мөөнөттүү
-9,3	-45,2	-18,2	-9,0	-19,6	-3,3	-1,7	-3,9	Кыска мөөнөттүү
-2,4	-2,8	-1,8	-1,9	-1,0	-2,3	-2,5	-2,3	Башка секторлор
-2,4	-2,8	-1,8	-1,9	-1,0	-2,3	-2,5	-2,3	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
5,4	21,1	5,4	32,1	5,4	20,8	4,3	24,6	Мөөнөтүндө төлөнбөгөн карыз
5,4	21,0	5,4	39,0	5,4	20,7	4,2	20,9	Мамлекеттик башкаруу сектору
-0,1	0,1	—	-7,0	—	0,1	0,2	3,8	Башка секторлор
-0,5	-0,6	-0,5	-0,5	—	—	—	—	Башка милдеттенмелер
—	—	—	—	—	—	—	—	АКЖО (ОДКР)
-0,5	-0,6	-0,5	-0,5	—	—	—	—	Башка секторлор
-3,5	5,7	-26,8	-56,0	14,0	-39,0	-62,3	-82,5	Камдык активдер
—	-2,2	—	-16,6	—	—	—	—	Монетардык алтын
-9,6	9,7	7,4	5,5	-14,2	5,0	8,9	-26,4	Атайы карыз алышуу укугу
6,1	-1,8	-34,2	-44,9	28,2	-44,0	-71,2	-56,1	Четөлкө валютасы
-5,4	**23,8**	**18,9**	**20,2**	**-38,8**	**-37,0**	**98,8**	**358,0**	**Таза каталар жана калтырып кетүүлөр**
0,0	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**Жалпы теңдем**

1.2-таблица: ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча экспортту бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

Топтун аталышы	2002	2003	2004	2005	2006
Бардыгы болуп	**485,5**	**581,7**	**718,8**	**672,0**	**794,1**
Тирүү мал, малдан алынган азыктар	3,8	8,1	12,0	18,1	23,6
Өсүмдүктөрдөн алынган азыктар	19,9	18,9	26,2	19,9	36,6
Май жана малдын же өсүмдүк майлары	0,2	0,1	0,1	1,9	8,2
Тамакаш азыктары, алкоголь ж/а алкоголсуз ичимдиктер, уксус, тамеки	30,1	25,8	42,9	37,2	28,9
Минералдык продукциялар[2]	62,4	74,7	94,1	96,8	177,8
Химия жана аны менен байланыштуу тармактардын продукциялары	25,2	9,7	21,7	13,5	14,4
Пластмасса, андан жасалган буюмдар, каучук жана резина буюмдары	5,1	13,1	17,1	23,6	28,7
Тери сырьелору, булгаарылар, након мех, ат жабдыктары	24,2	5,4	4,7	5,7	5,3
Жыгач, андан жасалган буюмдар, жыгачтын көмүрү, тыгындар	0,4	0,4	0,4	0,4	0,8
Жыгачтан же башка материалдардан алынган кагаз массасы	0,6	1,4	2,6	2,4	4,7
Текстиль жана токулган буюмдар	59,8	69,9	79,5	77,4	96,7
Баш кийим, бут кийим, колчатырлар, бүктөлүүчү тросттор, камчылар	0,2	0,7	1,2	1,1	1,2
Таштан, гипстен, цементтен, асбесттен, тунук минер-дан буюмдар	8,9	26,2	38,0	46,2	43,8
Кымбат баалуу металлдар, бермет таш, баалуу таштар	164,8	262,1	291,2	236,2	212,6
Баалуулукка жатпаган металлдар жана андан жасалган буюмдар	23,4	19,8	31,6	23,2	27,0
Машиналар, жабдуулар жана механизмдер	26,9	28,2	35,5	32,1	51,1
Жерде жүрүүчү, аба жана суу транспорттору, алардын бөлүктөрү	21,2	14,5	14,8	18,5	23,8
Оптика, сүрөт, кинематография, өлчөө, контролдоо аспаптары жана аппараттары	1,8	1,1	1,5	1,1	0,8
Өнөржайынын атайын багыттагы жана башка продукциялары	5,4	0,3	1,4	13,7	4,6
Ар түрдүү өнөржай товарлары	1,0	1,4	2,3	2,8	3,5
Искусство чыгарма., коллекциялоо предметтери жана антиквариат	0,2	—	—	—	—

[1] УСКнын маалыматтары боюнча "алып сатарлардын" экспортун жана Улуттук банктын эксперттик баасын эске албаганда, ФОБ баасында

[2] энергопродукцияларын камтыйт

1.3-таблица: ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча экспортту бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

Бөлүктүн аталышы	2002	2003	2004	2005	2006
Бардыгы болуп	**485,5**	**581,7**	**718,8**	**672,0**	**794,1**
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар	31,2	37,5	62,3	56,6	90,5
Суусундуктар жана тамеки	21,0	13,6	16,2	18,6	12,8
Отундан тышкары, азыктүлүк эмес сырьелор	82,5	67,9	77,6	75,8	75,0
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар	58,2	67,3	81,2	78,8	148,9
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом	0,2	0,1	0,1	0,1	—
Хим.заттар, башка катег.кирбеген ушундай эле прод-р	25,5	9,8	22,0	14,6	13,1
Материалдын түрү б-ча классиф. өнөржай товарлары	36,1	57,1	78,1	85,9	96,0
Машиналар жана транспорттук жабдуулар	48,8	43,4	51,4	51,2	74,5
Ар кандай даяр буюмдар	19,3	25,3	42,6	59,7	77,3
ЭСТКнын башка катег-на кирбеген тов-р жана опер-лар	162,8	259,7	287,4	230,7	206,0

[1] УСКнын маалыматтары боюнча "алып сатарлардын" экспортун жана Улуттук банктын эксперттик баасын эске албаганда, ФОБ баасында

1.4-таблица: ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча импортту бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

Топтун аталышы	2002	2003	2004	2005	2006
Бардыгы болуп	**586,7**	**717,0**	**941,0**	**1101,3**	**1718,2**
Тирүү мал, малдан алынган азыктар	3,3	5,9	7,9	11,9	22,9
Өсүмдүктөрдөн алынган азыктар	21,7	16,2	23,0	40,6	62,6
Май жана малдын же өсүмдүк майлары	5,0	10,8	13,8	13,3	21,3
Тамакаш азыктары, алкоголь ж/а алкоголсуз ичимдиктер, уксус, тамеки	47,4	59,5	83,0	101,3	141,6
Минералдык продукциялар[2]	163,4	195,6	273,3	334,0	527,4
Химия жана аны менен байланыштуу тармактардын продукциялары	78,4	91,7	112,9	130,8	145,5
Пластмасса, андан жасалган буюмдар, каучук жана резина буюмдары	24,9	39,3	57,1	62,6	86,3
Тери сырьелору, булгаарылар, накта мех, ат жабдыктары	2,6	0,4	0,4	0,4	0,9
Жыгач, андан жасалган буюмдар, жыгачтын көмүрү, тыгындар	6,6	10,5	17,2	21,6	28,6
Жыгачтан же башка материалдардан алынган кагаз массасы	13,4	17,5	22,6	24,0	33,0
Текстиль жана токулган буюмдар	38,8	47,3	42,6	36,6	51,0
Баш кийим-р,бут кийим, кол чатырлар, бүктөлүүчү тросттор, камчылар	5,9	7,6	5,8	5,2	7,7
Таштан, гипстен, цементтен, асбесттен, тунук минер-дан буюмдар	6,2	8,6	10,8	16,4	26,2
Кымбат баалуу металлдар, бермет таш, баалуу таштар	0,1	0,1	0,2	2,0	3,4
Баалуулукка жатпаган металлдар жана андан жасалган буюмдар	29,7	43,5	65,0	66,5	104,9
Машиналар, жабдуулар жана механизмдер	89,6	89,1	107,3	156,1	271,9
Жерде жүрүүчү, аба жана суу транспорттору, алардын бөлүктөрү	32,1	51,2	70,3	41,4	136,6
Оптика, сүрөт, кинематография, өлчөө, контролдоо аспаптары жана аппараттары	10,6	12,2	14,9	22,3	25,7
Өнөржайынын атайын багыттагы жана башка продукциялары	0,1	0,1	2,5	0,8	0,6
Ар түрдүү өнөржай товарлары	6,8	10,0	10,4	13,3	20,1
Искусство чыгарма., коллекциялоо предметтери жана антиквариат	0,2	—	—	—	—

[1] УСКнын маалыматы боюнча "алып сатарлардын" импортун эске албаганда, СИФ баасында

[2] энергопродукцияларын камтыйт

1.5-таблица: ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча импортту бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

Бөлүктүн аталышы	2002	2003	2004	2005	2006
Бардыгы болуп	**586,7**	**717,0**	**941,0**	**1101,3**	**1718,2**
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар	53,2	56,3	81,2	114,9	188,3
Суусундуктар жана тамеки	19,2	26,1	34,4	42,0	46,4
Отундан тышкары, азыктүлүк эмес сырьелор	23,7	26,8	30,5	36,3	46,2
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар	152,0	180,5	256,3	313,7	502,1
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом	3,8	9,2	11,3	9,2	12,6
Хим.заттар, башка категор-га кирбеген ушундай эле прод-р	87,0	104,8	137,4	157,4	178,0
Материалдын түрү б-ча классиф-н өнөржай товар-ы	76,4	111,8	150,7	161,5	236,7
Машиналар жана транспорттук жабдуулар	122,6	142,5	180,1	199,5	407,9
Ар кандай даяр буюмдар	48,7	58,9	59,1	65,5	97,3
ЭСТКнын башка катег-на кирбеген тов-р ж-а операциялар	—	—	—	1,3	2,6

[1] УСКнын маалыматы боюнча "алып сатарлардын" импортун эске албаганда, СИФ баасында

1.6-таблица: Экспортту функционалдык бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006
Бардыгы болуп	**485,5**	**581,7**	**718,8**	**672,0**	**794,1**
Керектөө товарлары	76,5	98,8	158,8	177,3	230,2
Чийки заттар	132,1	86,3	113,3	95,1	91,4
Аралык товарлары	187,4	304,4	339,1	290,2	267,7
Инвестициялык товарлар	31,3	24,9	26,5	30,6	55,9
Энергопродукциялары	58,2	67,3	81,2	78,8	148,9

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун жана Улуттук банктын эксперттик баасын эске алуусуз, ФОБ баасындагы экспорт боюнча маалыматтарынын негизинде Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан иштелип чыккан классификация боюнча

1.7-таблица: Экспортту географиялык бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006
Бардыгы болуп	**485,5**	**581,7**	**718,8**	**672,0**	**794,1**
КМШ өлкөлөрү	**168,8**	**201,4**	**275,6**	**303,3**	**378,9**
Россия	80,0	97,0	137,7	134,4	153,8
Казакстан	36,8	57,1	87,3	116,1	162,6
Өзбекстан	27,8	16,3	14,7	17,1	27,9
Тажикстан	10,2	18,9	22,1	22,9	23,9
Украина	4,3	5,4	4,2	6,0	4,1
Беларусь	1,3	1,5	2,0	1,4	0,9
КМШга кирген башка өлкөлөр	8,3	5,2	7,5	5,4	5,7
Алыскы четөлкөлөр	**316,8**	**380,3**	**443,3**	**368,7**	**415,1**
Европа					
Швейцария	96,4	117,9	101,8	65,3	207,7
Германия	1,8	3,0	3,1	4,1	2,2
Улуу Британия	0,9	0,1	0,3	2,3	5,2
Азия					
Иран	4,7	2,1	3,5	3,9	7,3
БАЭ	68,8	144,3	189,3	173,1	8,9
Кытай	41,1	23,3	39,3	26,6	38,1
Афганистан	4,4	6,1	8,0	11,9	74,8
Түркия	16,4	11,0	17,0	18,2	27,2
Америка					
Канада	4,9	31,0	42,7	22,5	0,2
АКШ	36,1	6,5	3,2	3,3	6,0
Алыскы чет мамлекеттерге кирген башка өлкөлөр	41,4	34,9	35,0	37,7	37,4

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эксперттик баасын эске алуусуз, ФОБ баасындагы маалыматтары боюнча

1.8-таблица: Жеке адамдар тарабынан жүзөгө ашырылган товарлардын экспорту[1]

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006
Бардыгы болуп	**23,4**	**22,9**	**19,6**	**13,4**	**18,2**
расмий статистикага кошулган	21,6	21,9	16,0	11,4	16,3
КМШ	11,4	19,1	16,0	10,2	14,6
Алыскы четөлкөлөр	10,2	2,8	—	1,2	1,7
жеткире баалоо	1,8	1,0	3,5	2,0	1,9
КМШ	1,6	1,0	2,1	1,7	1,9
Алыскы четөлкөлөр	0,2	—	1,5	0,3	—

[1] УСКнын маалыматтары боюнча ФОБ баасында

1.9-таблица: Импортту функционалдык бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006
Бардыгы болуп	**586,7**	**717,0**	**941,0**	**1101,3**	**1718,2**
Керектөө товарлары	193,8	255,9	304,1	351,3	497,5
Чийки заттар	40,2	34,7	57,4	53,5	82,5
Аралык товарлары	85,1	117,6	159,9	191,3	249,9
Инвестициялык товарлар	115,6	128,0	163,3	191,2	385,7
Энергопродукциялары	152,0	180,8	256,3	313,9	502,6

[1] УСКнын маалыматтары боюнча "алып сатарлардын" импортун эске албаганда, СИФ баасында

1.10-таблица: Импортту географиялык бөлүштүрүү [1]

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006
Бардыгы болуп	**586,7**	**717,0**	**941,0**	**1101,3**	**1718,2**
КМШ өлкөлөрү	**322,5**	**410,5**	**582,1**	**679,6**	**991,0**
Россия	116,7	176,1	293,7	378,9	652,2
Казакстан	123,9	170,9	202,9	174,4	199,8
Өзбекстан	60,1	39,2	51,9	60,1	65,0
Украина	7,8	12,6	23,3	40,1	41,9
Беларусь	5,1	5,9	4,2	7,1	18,7
Түркмөнстан	1,7	0,4	1,4	13,0	1,8
Тажикстан	3,5	3,1	2,4	2,0	2,8
КМШга кирген башка өлкөлөр	3,6	2,3	2,4	3,9	8,8
Алыскы четөлкөлөр	**264,2**	**306,5**	**358,9**	**421,7**	**727,2**
Европа					
Германия	31,4	38,2	52,6	37,6	39,9
Улуу Британия	2,8	1,3	4,2	4,7	7,0
Швейцария	3,5	2,5	2,9	4,4	6,5
Азия					
Япония	6,4	11,8	11,6	11,7	13,3
Иран	4,3	5,9	7,0	5,6	8,1
Кытай	59,0	77,7	80,1	102,9	246,7
Түркия	17,0	26,0	33,2	33,4	39,5
БАЭ	7,3	7,8	7,6	5,2	11,0
Америка					
АКШ	47,4	47,9	44,6	67,2	97,5
Канада	9,0	8,3	12,6	15,0	32,2
Бразилия	0,2	0,3	2,0	2,0	7,4
Алыскы чет мамлекеттерге кирген башка өлкөлөр	86,4	78,7	100,4	128,2	218,2

[1] УСКнын маалыматтары боюнча, "алып сатарлардын" импортун эске албаганда, СИФ баасында

1.11-таблица: Жеке адамдар тарабынан жүзөгө ашырылган товарлардын импорту[1]

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006
Бардыгы болуп	**58,4**	**76,6**	**119,0**	**129,5**	**282,7**
расмий статистикага камтылган	56,6	75,6	86,4	39,0	69,7
КМШ	5,6	7,0	86,4	4,0	5,8
Алыскы четөлкөлөр	51,0	68,6	—	34,9	63,9
жеткире баалоо	1,8	1,0	32,7	90,5	212,9
КМШ	1,6	1,0	3,6	3,5	2,8
Алыскы четөлкөлөр	0,2	—	29,0	87,1	210,2

[1] УСКнын маалыматтары боюнча СИФ баасында

1.12-таблица: Продукциялардын негизги түрлөрүнүн экспорту[1]

Товарлардын аталышы	*өлч. бирдиги*	2003		2004	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ доллары*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ доллары*
Бардыгы болуп			**581,7**		**718,8**
Сүт азыктары жана жумуртка			9,4		10,5
Дан өсүмдүктөрү жана алардан алынган продукциялар	*миң тонна*	10,1	1,6	1,8	0,9
Жашылча-жемиштер	*миң тонна*	103,3	14,6	153,8	21,9
Кант, кант кошулган азыктар жана бал	*миң тонна*	24,6	8,7	62,5	22,9
Кофе, чай, какао, таттуулар жана алар кошулган азыктар	*миң тонна*	1,0	2,5	1,2	2,9
Суусундуктар			0,8		4,4
Тамеки			12,8		11,8
Иштетилбеген тамеки, тамекинин калдыктары		14,3	12,5	9,2	11,6
Терилер, иштетилбеген терилер жана тыбыттар			8,2		6,3
Май алынуучу дан жана мөмөлөр	*миң тонна*	0,3	0,1	3,2	0,8
Текстиль булалары жана алардын калдыктары	*миң тонна*	45,5	45,8	50,0	45,5
Пахта	*миң тонна*	43,4	43,2	47,6	42,8
Жүн	*миң тонна*	1,9	2,0	2,4	2,5
Жер семирткичтер үчүн сырье жана минерал сырьесу			1,3		3,3
Таш, кум жана шагылдар	*миң тонна*	193,9	0,8	1 046,1	2,2
Металл кендери жана металл сыныктары	*миң тонна*	302,6	10,6	382,0	19,8
Сырьелук материалдар			1,5		1,6
Мунай жана мунайзаттары	*миң тонна*	137,7	47,9	157,3	58,8
Электрэнергиясы	*млн.квт.с*	1 716,2	19,2	3 381,9	21,9
Органикалык эмес химия заттары	*миң тонна*	3,8	8,4	8,2	19,3
Түс өзгөртүүчү жана ийлөөчү заттар жана боектор	*миң тонна*	0,5	0,2	2,0	0,8
Кагаз, картон жана алардан буюмдар	*миң тонна*	2,1	1,3	3,3	2,4
Жиптер, кездемелер жана даяр буюмдар			9,5		11,1
Кен болбогон, казылып алынган заттардан продукциялар			32,1		47,6
Акиташ, цемент жана кайрадан иштелип чыккан курулуш материалдары			13,8		19,2
Түстүү металлдар			7,3		8,6
Баалуулукка жатпаган башка металлдар	*миң тонна*	0,8	0,9	0,3	0,3
Башка категорияда камтылбаган металлдан жасалган буюмдар			2,7		3,2
Энергогенератордук машиналар жана жабдуулар			1,0		2,3
Айкын тармактар үчүн багытталган машиналар			5,7		4,3
Металлды кайра иштетүү үчүн машиналар			0,6		0,4
Жөнөкөй машиналар жана жабдуулар			3,6		4,9
Электрбайланышы, үн жазуу үчүн аппарат ж-а жабдуулар			0,3		0,3
Электр машиналары, аппараттары ж-а аспаптар, алардын тетиктери			17,8		24,4
Автомобилдер			12,5		13,8
Жеңил автомобилдер	*миң даана*	69,0	0,4	0,1	0,6
Жүк ташуучу автомобилдер	*миң даана*	249,0	1,3	0,1	0,8
Башка транспорттук жабдуулар	*миң даана*	1 242,0	3,6	1,0	3,4
Кийим-кечелер жана ага тиешелүү буюмдар			14,9		23,2
Атайын, илимий жана контролдоочу аспаптар			1,1		1,4
Башка категорияда камтылбаган даяр буюмдар			7,8		15,0
Монетардык эмес алтын	*тонна*	22,1	259,7	22,0	287,4

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эксперттик баасын эске алуусуз, ФОБ баасындагы маалыматтары боюнча

2005		2006			
физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ доллары*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ доллары*	*өлч. бирдиги*	*Товарлардын аталышы*
	672,0		**794,1**		**Бардыгы болуп**
	16,2		23,3		Сүт азыктары жана жумуртка
1,5	1,0	2,4	1,5	*миң тонна*	Дан өсүмдүктөрү жана алардан алынган продукциялар
72,3	19,7	131,5	36,3	*миң тонна*	Жашылча-жемиштер
32,0	11,7	30,2	7,3	*миң тонна*	Кант, кант кошулган азыктар жана бал
2,0	2,1	3,9	2,0	*миң тонна*	Кофе, чай, какао, таттуулар жана алар кошулган азыктар
	6,1		1,3		Суусундуктар
	12,4		11,6		Тамеки
8,3	11,5	7,2	10,6		Иштетилбеген тамеки, тамекинин калдыктары
	9,0		11,2		Терилер, иштетилбеген терилер жана тыбыттар
1,3	0,3	0,7	0,2	*миң тонна*	Май алынуучу дан жана мөмөлөр
54,7	44,1	48,6	38,8	*миң тонна*	Текстиль булалары жана алардын калдыктары
52,4	41,4	46,5	36,4	*миң тонна*	Пахта
2,2	2,4	2,0	2,2	*миң тонна*	Жүн
	3,9		4,7		Жер семирткичтер үчүн сырье жана минерал сырьесу
1 384,9	2,6	1 318,0	3,6	*миң тонна*	Таш, кум жана шагылдар
258,2	16,5	182,8	18,0	*миң тонна*	Металл кендери жана металл сыныктары
	1,5		1,4		Сырьелук материалдар
120,3	58,3	243,5	123,5	*миң тонна*	Мунай жана мунайзаттары
2 685,2	20,4	2 508,7	25,1	*млн.квт.с*	Электрэнергиясы
1,7	9,8	0,5	2,8	*миң тонна*	Органикалык эмес химия заттары
1,4	0,5	1,2	0,4	*миң тонна*	Түс өзгөртүүчү жана ийлөөчү заттар жана боектор
2,9	2,2	3,5	2,8	*миң тонна*	Кагаз, картон жана алардан буюмдар
	10,2		10,5		Жиптер, кездемелер жана даяр буюмдар
	59,3		65,3		Кен болбогон, казылып алынган заттардан продукциялар
	23,4		30,8		Акиташ, цемент жана кайрадан иштелип чыккан курулуш материалдары
	5,0		6,8		Түстүү металлдар
—	—	0,1	0,1	*миң тонна*	Баалуулукка жатпаган башка металлдар
	3,2		4,9		Башка категорияда камтылбаган металлдан жасалган буюмдар
	1,1		2,2		Энергогенератордук машиналар жана жабдуулар
	7,4		14,0		Айкын тармактар үчүн багытталган машиналар
	0,5		0,6		Металлды кайра иштетүү үчүн машиналар
	4,0		11,3		Жөнөкөй машиналар жана жабдуулар
	0,4		0,9		Электрбайланышы, үн жазуу үчүн аппарат ж-а жабдуулар
	19,2		21,5		Электр машиналары, аппараттары ж-а аспаптар, алардын тетиктери
	17,2		16,6		Автомобилдер
0,4	2,2	0,2	1,1	*миң даана*	Жеңил автомобилдер
0,1	2,1	0,1	2,1	*миң даана*	Жүк ташуучу автомобилдер
0,5	2,6	1,1	2,2	*миң даана*	Башка транспорттук жабдуулар
	23,2		47,7		Кийим-кечелер жана ага тиешелүү буюмдар
	0,9		0,7		Атайын, илимий жана контролдоочу аспаптар
	31,6		23,7		Башка категорияда камтылбаган даяр буюмдар
16,3	230,7	10,6	206,0	*тонна*	Монетардык эмес алтын

1.13-таблица: Продукциялардын негизги түрлөрүнүн импорту[1]

Товарлардын аталышы	*өлч. бирдиги*	2003		2004	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ доллары*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ доллары*
Бардыгы болуп			**717,0**		**941,0**
Дан өсүмдүктөрү жана алардан алынган прод-лар	*миң тонна*	115,7	14,8	115,4	20,3
Кант, кант кошулган азыктар ж-а бал	*миң тонна*	43,0	14,5	72,3	23,2
Кофе, чай, какао, таттуулар жана алар кошулган азыктар	*миң тонна*	8,6	9,6	11,1	12,2
Суусундуктар			14,4		19,3
Тамеки			11,6		15,1
Иштетилбеген тамеки, тамеки калдыктары	*миң тонна*	1,4	2,3	2,2	3,3
Даяр тамеки	*млн. даана*	1 583,3	9,3	1 716,4	11,8
Жер семирткичтер үчүн сырье ж-а минералдык сырье			9,3		12,5
Таш көмүр, чым-көң ж-а күкүмдөн тапт.көмүрлөр	*миң тонна*	1 063,9	22,1	1 019,2	18,3
Мунай жана мунайзаттары	*миң тонна*	514,1	126,1	637,4	203,2
Мунай майлары, чийки жана иштетилбеген мунай	*миң тонна*	2,3	0,3	6,6	0,9
Мунай майлары жана мунайзаттары	*миң тонна*	496,9	123,6	622,6	200,1
Автомобиль бензини	*миң тонна*	209,4	46,5	284,2	85,3
Керосин	*миң тонна*	169,6	53,4	193,2	73,5
Дизель отуну	*миң тонна*	73,8	17,0	115,8	33,6
Башка мунайзаттары	*миң тонна*	34,6	2,1	18,5	1,6
Жаратылыш газы	*млн.м³*	704,0	30,8	769,0	32,8
Электрэнергиясы	*млн.квт.с*	108,1	0,5	54,3	0,2
Өсүмдүк майлары жана тоң майлар	*миң тонна*	9,0	6,0	14,3	10,7
Органикалык химиялык заттар			2,4		2,5
Жана башка органикалык химиялык заттар	*миң тонна*		0,1	0,3	0,2
Органикалык эмес башка химиялык заттар	*миң тонна*	61,7	11,3	119,2	25,0
Дары-дармектер	*миң тонна*	2,3	34,6	2,2	27,9
Эфир майлары жана парфюмердик заттар	*миң тонна*	24,2	17,2	25,5	20,6
Жер семирткичтер	*миң тонна*	44,6	4,7	49,4	6,3
Баштапкы формадагы пластмасса	*миң тонна*	10,1	10,3	15,2	17,3
Химиялык материалдар жана продукциялар			9,7		10,9
Резинадан жасалган буюмдар, дөңгөлөктөн башкалары			17,2		19,3
Резина дөңгөлөктөрү	*миң даана*	799,5	16,1	828,9	18,0
Кагаз, картон ж-а кагаздан жасалган буюмдар	*миң тонна*	18,2	14,8	24,8	19,3
Текстиль жиптери, кездемелер, даяр буюмдар			22,3		25,8
Жасалма текстиль материалдарынан кездемелер	*миң кв.м*	55,2	13,6	60,5	15,7
Кен болбогон, казылып алынган заттардан прод-лар			10,2		14,4
Чоюн ж-а болот	*миң тонна*	38,2	17,7	48,4	31,9
Башка катег. кирбеген металлдардан жасалган буюмдар			17,3		20,8
Баалуулукка жатпаган металлдардан буюмдар	*миң тонна*	15,5	10,3	14,8	12,3
Энергогенератордук машиналар ж-а жабдуулар			3,6		2,1
Айкын тармактар үчүн машиналар			34,7		41,0
Курулуш үчүн машиналар ж-а жабдуулар			6,9		12,5
Текстиль ж-а тери иштетүү өнөржайы үчүн машиналар			1,0		1,6
Тамакаш азыктарын кайра иштетүү үчүн машиналар			4,6		2,3
Башка машиналар жана жабдуулар			16,3		19,5
Жөнөкөй машиналар жана жабдуулар			13,4		14,4
Кеңсе машиналары жана маалыматтарды авт-тык түрдө иштеп чыгуу ү-н жабдуулар			6,9		9,0
Автоматтык түрдө иштеп чыгуу үчүн машиналар	*миң даана*	41,9	4,5	92,9	6,0
Электр байланышы үчүн жабдуулар ж-а аппаратуралар			13,1		19,7
Электр машина., ап-тар ж-а приборлор, алардын тетиктери			17,5		21,4
Электртүйүндөрүн бириктирүү ж-а ажыратуу үчүн элек.приб.			1,1		2,7
Электр бөлүштүргүүчү жабдуулар	*миң тонна*	1,5	3,3	1,9	4,3
Автомобилдер			41,5		64,8
Жеңил автомобилдер	*миң даана*	1,1	6,1	1,2	7,8
Жүк ташуучу автомобилдер	*миң даана*	16,0	2,0	0,2	4,5
Башка категорияга кирбеген автомобилдер	*миң даана*	15,6	22,8	23,1	37,4
Автомобилдердин тетиктери ж-а ага тиешелүүлөр			9,0		12,3
Эмеректер жана аларга тиешелүүлөр			6,2		6,3
Кийим-кечелер жана ага тиешелүү буюмдар			20,1		11,9
Бут кийим			7,3		5,5
Атайын, илимий ж-а контролдоочу аспаптар			9,1		11,6
Медициналык шаймандар ж-а приборлор			5,7		8,3
Башка категорияда камтылбаган даяр буюмдар			11,7		19,9

[1] УСКнын маалыматтары боюнча, "алып сатарлардын" импорттун эске алуусуз, СИФ баасында

2005		2006			
физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ доллары*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ доллары*	*өлч. бирдиги*	*Товарлардын аталышы*
	1 101,3		**1 718,2**		**Бардыгы болуп**
226,9	35,1	319,2	51,3	*миң тонна*	Дан өсүмдүктөрү жана алардан алынган прод-лар
78,7	27,9	107,2	51,7	*миң тонна*	Кант, кант кошулган азыктар ж-а бал
12,7	15,1	15,0	22,1	*миң тонна*	Кофе, чай, какао, таттуулар жана алар кошулган азыктар
	20,6		24,8		Суусундуктар
	21,4		21,6		Тамеки
1,5	3,1	0,9	1,4	*миң тонна*	Иштетилбеген тамеки, тамеки калдыктары
2 928,1	18,3	2 705,7	20,2	*млн. даана*	Даяр тамеки
	15,0		17,4		Жер семирткичтер үчүн сырье ж-а минералдык сырье
1 015,2	18,5	911,8	18,6	*миң тонна*	Таш көмүр, чым-көң ж-а күкүмдөн тапт.көмүрлөр
620,5	262,6	903,2	439,8	*миң тонна*	Мунай жана мунайзаттары
5,1	0,8	15,9	3,8	*миң тонна*	Мунай майлары, чийки жана иштетилбеген мунай
599,9	258,6	868,1	431,1	*миң тонна*	Мунай майлары жана мунайзаттары
276,3	104,9	324,6	142,2	*миң тонна*	Автомобиль бензини
210,7	104,9	396,3	218,2	*миң тонна*	Керосин
102,1	42,3	136,2	61,0	*миң тонна*	Дизель отуну
1,7	0,2	1,7	0,3	*миң тонна*	Башка мунайзаттары
711,1	30,4	738,8	41,0	*млн.м^3*	Жаратылыш газы
0,2	—	0,2	—	*млн.квт.с*	Электрэнергиясы
12,2	8,5	15,9	11,9	*миң тонна*	Өсүмдүк майлары жана тоң майлар
	2,9		3,7		Органикалык химиялык заттар
0,3	0,1	0,4	0,2	*миң тонна*	Жана башка органикалык химиялык заттар
193,6	15,8	240,5	21,0	*миң тонна*	Органикалык эмес башка химиялык заттар
2,9	43,3	3,2	44,9	*миң тонна*	Дары-дармектер
23,5	21,2	24,3	28,4	*миң тонна*	Эфир майлары жана парфюмердик заттар
82,3	11,7	76,9	10,9	*миң тонна*	Жер семирткичтер
16,8	21,2	17,9	24,1	*миң тонна*	Баштапкы формадагы пластмасса
	13,3		16,8		Химиялык материалдар жана продукциялар
	22,3		35,4		Резинадан жасалган буюмдар, дөңгөлөктөн башкалары
834,4	20,2	1 056,8	33,2	*миң даана*	Резина дөңгөлөктөрү
25,9	20,1	28,5	25,4	*миң тонна*	Кагаз, картон ж-а кагаздан жасалган буюмдар
	22,6		30,8		Текстиль жиптери, кездемелер, даяр буюмдар
83,0	13,7	76,7	19,9	*миң кв.м*	Жасалма текстиль материалдарынан кездемелер
	20,6		31,6		Кен болбогон, казылып алынган заттардан прод-лар
47,6	31,9	62,8	43,5	*миң тонна*	Чоюн ж-а болот
	26,0		47,4		Башка катег. кирбеген металлдардан жасалган буюмдар
15,6	15,3	25,7	20,6	*миң тонна*	Баалуулукка жатпаган металлдардан буюмдар
	5,2		10,3		Энергогенератордук машиналар ж-а жабдуулар
	63,9		94,0		Айкын тармактар үчүн машиналар
	12,8		37,9		Курулуш үчүн машиналар ж-а жабдуулар
	1,5		6,2		Текстиль ж-а тери иштетүү өнөржайы үчүн машиналар
	3,9		4,1		Тамакаш азыктарын кайра иштетүү үчүн машиналар
	39,1		29,3		Башка машиналар жана жабдуулар
	19,6		32,2		Жөнөкөй машиналар жана жабдуулар
	9,6		15,1		Кеңсе машиналары жана маалыматтарды авт-тык түрдө иштеп чыгуу ү-н жабдуулар
108,8	6,7	112,8	11,2	*миң даана*	Автоматтык түрдө иштеп чыгуу үчүн машиналар
	20,6		85,1		Электр байланышы үчүн жабдуулар ж-а аппаратуралар
	33,3		34,5		Электр машина., ап-тар ж-а приборлор, алардын тетиктери
	2,8		7,4		Электртүйүндөрүн бириктирүү ж-а ажыратуу үчүн элек.приб.
1,9	5,2	2,4	7,5	*миң тонна*	Электр бөлүштүрүүчү жабдуулар
	40,3		103,2		Автомобилдер
0,7	5,8	0,9	7,9	*миң даана*	Жеңил автомобилдер
0,3	9,1	0,3	50,6	*миң даана*	Жүк ташуучу автомобилдер
3,2	7,4	2,0	15,9	*миң даана*	Башка категорияга кирбеген автомобилдер
	14,4		23,5		Автомобилдердин тетиктери ж-а ага тиешелүүлөр
	7,2		11,0		Эмеректер жана аларга тиешелүүлөр
	9,2		15,2		Кийим-кечелер жана ага тиешелүү буюмдар
	4,9		7,4		Бут кийим
	18,1		23,3		Атайын, илимий ж-а контролдоочу аспаптар
	10,4		16,7		Медициналык шаймандар ж-а приборлор
	20,3		34,1		Башка категорияда камтылбаган даяр буюмдар

1.14-таблица: Баанын индекси жана экспорттун физикалык көлөмү[1]

Товарлардын аталышы	*2006*	*2006*	*2005*	*Индекстер*		
	*млн. АКШ долл. п1206[2] *р1206[3]*	*млн. АКШ долл. п1206*р1205*	*млн. АКШ долл. п1205*р1205*	*баа*	*физ. көлөмү*	*наркы*
	A	**B**	**C**	**A / B**	**B / C**	**A / C**
Монетардык эмес алтын	206,0	150,9	230,7	1,365	0,654	0,893
Мунай жана мунайзаттар	123,5	117,9	58,3	1,048	2,024	2,120
Пахта	36,4	36,8	41,4	0,989	0,888	0,878
Жашылча-жемиштер	36,3	35,9	19,7	1,012	1,820	1,841
Электр тогу	25,1	19,1	20,4	1,313	0,934	1,226
Тапталган айнек	24,9	20,1	19,1	1,241	1,054	1,307
Портландцемент, цемент	21,3	18,7	13,1	1,138	1,429	1,627
Ысытуу лампалары	17,6	14,8	15,6	1,184	0,949	1,123
Сүт, коюу сүт жана сүт азыктары	16,8	18,1	10,3	0,925	1,760	1,628
Блузкалар жана кофталар, кофта-блузкалар	12,8	11,5	5,0	1,114	2,312	2,574
Даяр эмес тамеки жана анын калдыктары	10,6	10,0	11,5	1,064	0,869	0,924
Тирүү малдар	10,3	2,4	2,9	4,373	0,815	3,565
Кийимдер тобу	9,7	8,9	4,9	1,091	1,807	1,972
Асбестцементтен курулуш материалдары	9,1	7,6	10,2	1,198	0,743	0,890
Металл сыныктары ж-а кара металлдын калдыктары	9,0	7,8	11,3	1,161	0,683	0,794
Ири мүйүздүү малдын терилери	8,9	10,2	6,5	0,870	1,587	1,381
Маргарин жана жуурулган майлар	8,2	7,5	1,8	1,099	4,246	4,666
Кант жана кант кошулган азыктар, бал	7,3	11,0	11,7	0,660	0,945	0,623
Юбкалар жана шымдар	7,1	6,7	1,7	1,051	3,889	4,088
Металл. сыныктары жана баалуулукка жатпаган металл. калдыктары	6,1	4,1	3,9	1,507	1,046	1,575
Сыр жана быштактар	5,6	5,4	5,2	1,047	1,036	1,085
Шымдар, комб-дор ж-а эркектер ү-н чолок шымдар	5,3	4,9	4,3	1,098	1,124	1,234
Зергер буюмдар	4,5	50,5	2,6	0,090	19,095	1,718
Алюминий	4,5	4,0	1,1	1,117	3,704	4,138
Текстиль жиптери	4,4	4,0	2,6	1,101	1,563	1,721
Машина жана механикалык жабдуулар	4,0	11,3	0,2	0,357	45,636	16,291
Ар кандай химиялык продукциялар	3,6	21,8	1,6	0,165	13,716	2,265
Таш, кум жана шагылдар	3,6	2,5	2,6	1,441	0,952	1,372
Вертолеттор	3,5	1,1	0,1	3,271	15,000	49,070
Иргөө жана себүү үчүн каралган машиналар	3,5	0,1	0,3	65,994	0,156	10,326
Шымдар, комбинизондор жана аялдар үчүн чолок шымдар	3,5	3,0	1,6	1,178	1,798	2,118
Курулуш кыштары	3,2	2,7	1,6	1,176	1,699	1,997
Кагаз, картон жана алардан жасалган буюмдар	2,8	2,6	2,2	1,087	1,183	1,286
Органикалык эмес химиялык заттар	2,8	2,6	9,8	1,064	0,269	0,286
Башка категорияга кирбеген, кен болбогон казылып алынган заттардан буюмдар	2,8	2,6	0,9	1,081	2,792	3,018
Курулуш үчүн машиналар	2,8		0,1	149,701	0,127	18,965
Кендер жана асыл металлдар концентранттары	2,6	2,2	0,8	1,178	2,629	3,098
Куюлган ж-а тапталган айнек	2,6	2,3	13,6	1,099	0,172	0,189
Көйнөк	2,5	2,3	0,9	1,083	2,622	2,839
Жүн	2,2	2,2	2,4	0,993	0,923	0,917
Темир жол жана трамвай товар вагондору	2,1	0,1	0,1	21,888	1,394	30,511
Жүк ташуу үчүн автомобилдер жана атайын дайындалган автомобилдер	2,1	2,0	2,1	1,016	0,987	1,003
Газгенераторлору жана жылуулук алмаштыргычтар	2,0	0,8	—	2,660	101,250	269,355
Резинаны ж-а пластм. иштеп чыгаруу ү-н маш-лар	2,0	—	—	56,578	6,000	339,467
Ири мүйүздүү малдын терисинен алынган булгаары	2,0	1,4	1,8	1,369	0,819	1,121
Кофе, чай, какао, таттуулар	2,0	4,2	2,1	0,465	1,973	0,918
Өзүнчө функ-ды аткаруу үчүн дайындалган маш-лар	1,9	11,6	0,2	0,166	53,696	8,929
Кол жана машина менен иштетүүчү инструменттер	1,8	1,7	1,3	1,086	1,313	1,426
Жер семирткичтер	1,8	0,6		3,011	12,503	37,648
Текстиль материалдарынан мүшөктөр жана баштыктар		1,6	1,1	1,121	1,436	1,609
Жыйынтыгында номенклатура б-ча (млн. АКШ долл.)	696,7	671,9	563,3	1,037	1,193	1,237
Жыйынтыгында номенклатура боюнча (жалпы экспорттон %)	88%		84%			

[1] УСКнын ФОБ баасындагы экспорту боюнча, "алып сатарлардын" (досчет) экспортун жана Улуттук банктын эксперттик баа берүүсүз маалыматынын негизинде таблицада 2006-жылы үчүн экспорттун алгачкы 50 ири статьясы келтирилген

[2] 2006-жылы үчүн товарлардын экспортунун физикалык көлөмү

[3] 2006-жылы үчүн товардын эсептелинген экспорттук баасы

1.15-таблица: Баанын индекси жана импорттун физикалык көлөмү[1]

Товарлардын аталышы	*2006*	*2006*	*2005*	*Индекстер*		
	*млн. АКШ долл. n1206[2] *p1206[3]*	*млн. АКШ долл. n1206*p1205*	*млн. АКШ долл. n1205*p1205*	*баа*	*физ. көлөмү*	*наркы*
	A	**B**	**C**	**A / B**	**B / C**	**A / C**
Мунай, мунайзаттар	439,8	382,2	262,6	1,151	1,456	1,675
Радиотелефон, радиотелеграф өткөргүчтөрү	66,5	134,0	16,5	0,497	8,135	4,040
Кант, кант кошулган азыктар жана бал	51,7	38,0	27,9	1,360	1,363	1,853
Жүк ташуучу авт. ж-а атайы максаттарга каралган автомашиналар	50,6	11,8	9,1	4,305	1,297	5,585
Дары-дармектер (ветеринардыкты кошо алганда)	44,9	47,8	43,3	0,939	1,104	1,037
Чоюн жана болот	43,5	42,0	31,9	1,035	1,319	1,366
Жаратылыш газы	41,0	31,6	30,4	1,297	1,039	1,347
Резина дөңгөлөктөрү	33,2	25,6	20,2	1,296	1,267	1,641
Эфир майлары жана парфюмерия заттары	28,4	21,8	21,2	1,302	1,031	1,342
Дан эгиндери, шак	25,5	24,7	17,6	1,035	1,404	1,454
Кагаз, картон жана алардан жасалган буюмдар	25,4	22,2	20,1	1,147	1,102	1,264
Баштапкы формадагы пластмасса	24,1	22,6	21,2	1,064	1,069	1,137
Кофе, чай, какао жана таттуу азыктар	22,1	17,8	15,1	1,243	1,177	1,463
Органикалык эмес химиялык заттар	21,0	19,6	15,8	1,068	1,242	1,326
Баалуулукка жатпаган металлдардан буюмдар	20,6	25,2	15,3	0,817	1,647	1,346
Филтирлүү сигареттер	20,0	16,6	18,0	1,201	0,923	1,108
Жасалма булалардан токулган кездемелер	19,9	12,7	13,7	1,565	0,924	1,447
Жашылча жана жемиштер	18,6	20,9	11,7	0,891	1,790	1,595
Таш көмүр, чым көң, күкүмдөн тапталган көмүрлөр	18,6	16,6	18,5	1,117	0,898	1,004
Механикалык күрөктөр, экскаваторлор жана сузгуч жүктөгүчтөр	17,5	5,3	2,0	3,311	2,633	8,720
Алкоголдук ичимдиктер	17,3	15,8	15,8	1,096	1,002	1,099
Иргөө жана себүү үчүн каралган машиналар	16,8	30,1	19,3	0,558	1,558	0,870
Кол жана машина менен иштетүүчү аспаптар	13,9	7,4	3,9	1,878	1,916	3,598
Башка инструменттер жана приборлор	13,8	42,5	6,5	0,325	6,529	2,120
Эт жана эт азыктары	13,4	11,4	7,0	1,174	1,638	1,923
Түс өзгөртүүчү, ийлөөчү заттар	12,5	15,7	8,4	0,801	1,873	1,500
Өсүмдүк майлары	11,9	11,1	8,5	1,080	1,301	1,405
Ийне жалбырактуу өсүмдүк жыгачтары	11,3	10,0	9,1	1,137	1,095	1,245
Маалыматтарды автоматтык иштеп чыгуу үчүн машиналар	11,2	7,0	6,7	1,607	1,036	1,666
Жерсемирткичтер	10,9	10,9	11,7	0,994	0,934	0,929
Баштапкы эмес формадагы пластмасса	10,5	11,1	7,3	0,943	1,528	1,440
Башка минералдык сырьелор	9,6	12,8	9,3	0,753	1,382	1,040
Маш-лар ж-а конкреттүү тармактардын мех-лык жабд.	9,4	18,9	10,1	0,496	1,874	0,929
Күрүч	8,9	9,1	1,2	*0,978*	*7,343*	*7,179*
Дан эгиндеринен, ундан жана крахмалдан продукциялар	8,9	7,7	6,9	1,152	1,119	1,289
Маргарин жана жуурулган майлар	8,7	8,1	4,1	1,070	1,973	2,111
Тыгыздалган жана калыбына келтирилген жыгач	8,4	7,9	5,8	1,061	1,368	1,450
Телефон жана телеграф аппараттары	8,4	3,7	1,8	2,256	2,110	4,760
Башка катег. камтылбаган тамакаш азыктары ж-а препараттар	8,3	3,6	6,7	2,295	0,538	1,234
Жеңил авт-дер, эл ташуучу башка трансп. каражаттар	7,9	7,4	5,8	1,075	1,270	1,366
Таш, кум жана шагылдар	7,8	8,0	5,7	0,967	1,401	1,354
Электр бөлүштүрүүчү жабдуулар	7,5	6,5	5,2	1,143	1,258	1,438
Буудай уну же шагы	7,5	8,3	9,0	0,895	0,926	0,828
Минерал суулары жана алкоголсуз суусундуктар	7,3	6,4	4,8	1,147	1,329	1,524
Бульдозерлер, грейдерлер жана жер түздөгүчтөр	7,2	1,8	2,3	3,997	0,783	3,128
Жылтыратылган керамикалык плиталар	6,5	6,9	4,4	0,943	1,547	1,460
Металл сыныктары жана баалуулукка жатпаган металл калдыктары	6,2	4,6	1,1	1,332	4,286	5,709
Портландцемент, цемент	5,9	4,3	4,7	1,370	0,931	1,275
Тракторлор	5,8	7,5	0,3	0,773	27,316	21,116
Жыйынтыгында номенклатура б-ча (млн. АКШ долл.)	1335,0	1245,8	825,4	1,072	1,509	1,617
Жыйынтыгында номенклатура боюнча (жалпы импорттон %)	78%		75%			

[1] УСКнын СИФ баасындагы импорту боюнча, "алып сатарлардын" (досчет) импортун эске албаганда, таблицада 2006-жылы үчүн импорттун алгачкы 49 ири статьясы келтирилген

[2] 2006-жылы үчүн импорттун физикалык көлөмү

[3] 2006-жылы үчүн товарлардын эсептелген импорттук баасы

1.16-1.27-таблицалар: Өлкөлөр боюнча экспорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү

1.16-таблица: Россияга товарлардын экспорту [1]

	өлчөө бирдиги	2002 физикалык көлөм	2002 наркы, млн. АКШ долл.	2003 физикалык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физикалык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**80,0**		**97,0**		**137,7**		**134,4**		**153,8**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			18,7		37,2		70,9		61,7		90,3
Чийки заттар			47,2		38,3		38,1		47,7		40,1
Аралык товарлар			3,4		5,3		3,1		2,7		4,1
Инвестициялык товарлар			6,5		8,2		8,6		6,8		7,0
Энергопродуктылары			4,3		8,1		17,0		15,5		12,3
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар			6,4		11,9		27,5		15,5		14,4
Ак кант, рафинирленген кант, башка канттар	*миң т*	*7,7*	*2,7*	*18,8*	*6,4*	*59,7*	*21,5*	*24,5*	*9,2*	*4,1*	*1,5*
Жашылча-жемиштер	*миң т*	*30,5*	*3,3*	*28,1*	*4,2*	*36,9*	*5,2*	*39,8*	*5,3*	*63,3*	*11,0*
Суусундуктар жана тамеки			17,9		9,7		8,1		8,0		5,9
Иштетилбеген тамеки, тамеки калдыктары	*миң т*	*21,4*	*17,8*	*11,3*	*9,6*	*6,6*	*8,1*	*6,2*	*8,0*	*4,2*	*5,8*
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			28,8		28,0		30,3		36,0		34,6
Иштетилбеген пахта	*миң т*	*36,1*	*26,1*	*28,6*	*26,5*	*31,1*	*26,1*	*44,0*	*33,6*	*40,1*	*30,8*
Минерал отуну, майлоочу майлар, у. э. матер-дар			4,3		8,1		17,0		15,5		12,3
Электр тогу	*млн.кв.с*	—	—	*0,7*	*4,1*	*1,8*	*10,8*	*0,9*	*6,2*	—	—
Авиакеросин	*миң т*	*12,6*	*4,3*	*12,6*	*4,0*	*15,9*	*6,2*	*16,0*	*9,3*	*17,2*	*12,2*
Малдын майы, өсүмдүк майлары жана мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег-га кирбеген у.э. прод-лар			1,0		0,9		0,4		5,1		0,5
Материалдардын түрү боюнча классификацияланучу өнөржай товарлары			3,5		9,0		14,9		21,2		24,2
Тапталган айнек жана жылмакай айнек	*млн.кв.м*	—	—	*1,4*	*3,9*	*3,9*	*12,7*	*7,0*	*18,6*	*5,6*	*18,6*
Куюлган жана таптаалган айнек	*млн.кв.м*	*0,2*	*0,4*	*1,9*	*2,9*	—	*0,1*	*0,1*	*0,2*	—	*0,1*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			13,0		17,0		17,8		10,4		13,6
Ысытуу лампалары	*млн.даана*	*106,0*	*5,1*	*125,9*	*7,8*	*113,1*	*8,0*	*41,1*	*2,9*	*53,5*	*6,0*
Ар кандай даяр буюмдар			5,3		12,3		21,7		22,8		48,3
Кездемелерден тигилген буюмдар	*млн.даана*	*2,3*	*3,7*	*6,1*	*10,3*	*10,0*	*18,7*	*10,0*	*20,1*	*22,1*	*42,5*
ЭСТКнын башка катег. кошулбаган тов-лар ж-а опер-лар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун эске алуусуз ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.17-таблица: Казакстанга товарлардын экспорту [1]

	өлчөө бирдиги	2002 физикалык көлөм	2002 наркы, млн. АКШ долл.	2003 физикалык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физикалык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**36,8**		**57,1**		**87,3**		**116,1**		**162,6**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			16,4		22,8		37,8		54,4		76,2
Чийки заттар			2,7		4,5		6,2		3,5		4,4
Аралык товарлар			6,6		18,9		28,2		36,5		33,9
Инвестициялык товарлар			7,6		6,4		6,2		8,8		23,6
Энергопродуктылар			3,5		4,5		8,9		12,9		24,5
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар			8,0		12,0		15,0		22,6		38,4
Май ж-а сырдан тышкары, сүт, коюу сүт ж-а сүт азыктары	*миң т*	*7,0*	*3,1*	*18,0*	*6,1*	*16,0*	*6,5*	*20,6*	*9,4*	*37,0*	*15,8*
Кант, кант кошулган азыктар жана бал	*миң т*	*4,6*	*1,3*	*4,1*	*1,0*	*1,1*	*0,2*	*5,7*	*1,6*	*20,0*	*3,7*
Суусундуктар жана тамеки			0,3		0,7		4,1		6,2		2,6
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,4		0,9		1,3		1,0		0,3
Минерал отуну, майлоочу майлар ж-а у.э. матер-дар			3,5		4,5		8,9		12,9		24,5
Электрэнергиясы	*млн.кв.с*	*424,4*	*3,4*	*489,1*	*4,4*	*1257,7*	*8,5*	*1531,0*	*12,3*	*2085,9*	*21,0*
Малдын майы, өсүмдүк майлары жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			1,3		1,3		2,1		1,5		2,0
Материал.түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			11,8		23,2		33,8		39,9		46,5
Тактай үчүн төшөлмөлөр	*млн.кв.м*	*1,1*	*0,7*	*2,2*	*1,6*	*2,7*	*2,0*	*0,6*	*0,4*	—	—
Цемент, портландцемент	*миң т*	*65,2*	*1,5*	*241,5*	*5,7*	*350,9*	*9,4*	*364,2*	*12,9*	*523,9*	*21,2*
Шифер	*миң т*	*41,8*	*1,9*	*50,4*	*2,6*	*33,5*	*2,0*	*49,9*	*3,9*	*30,3*	*2,8*
Куюлган жана тапталган айнек	*млн.кв.м*	*0,8*	*1,5*	*4,0*	*7,2*	*3,6*	*11,0*	*4,7*	*12,2*	*0,8*	*2,2*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			5,9		8,1		9,6		15,1		24,7
Өнөржай. айкын тармак. ү-н карал.ж.б. маш.ж-а жабдуулар			*0,6*		*0,6*		*0,7*		*0,4*	*1,0*	*4,7*
Курулуш ж-а подряд иштери үчүн каралган маш.ж-а жабдуулар			*0,4*		*0,5*		*0,2*		*3,9*		*0,6*
Тамакаш азыктарын иштеп чыгуу үчүн каралган машин. ж-а алардын тетиктери	*даана*	*11,0*	*0,1*	*27,0*	*0,7*	*1,0*	—	*5,0*	*0,1*	*4,0*	*0,1*
Ысытуу лампалары жана алар үчүн тетиктер	*млн.даана*	*28,7*	*1,6*	*21,8*	*1,5*	*28,2*	*3,0*	*39,4*	*3,4*	—	—
Башка категорияларга кирбеген автомобилдер	*даана*	*357,0*	*1,0*	*410,0*	*1,1*	*397,0*	*1,0*	*165,0*	*0,9*	*469,0*	*1,1*
Ар кандай даяр буюмдар			5,6		6,4		12,4		17,0		23,6
Пластм. товар. таңычактоо ж-а ташуу ү-н каралган жабд.			*4,1*		*5,3*		*9,3*		*12,3*		*15,5*
ЭСТКнын башка катег-на кошулбаган тов-р ж-а оп-лар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун эске алуусуз ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.18-таблица: Өзбекстанга товарлардын экспорту [1]

	өлчөө бирдиги	2002 физикалык көлөм	2002 наркы, млн. АКШ долл.	2003 физикалык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физикалык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**27,8**		**16,3**		**14,7**		**17,1**		**27,9**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			3,2		3,2		4,1		5,4		5,0
Чийки заттар			1,1		0,5		3,1		4,4		6,7
Аралык товарлар			4,1		1,9		4,1		3,0		5,7
Инвестициялык товарлар			1,6		1,8		2,6		4,2		9,5
Энергопродуктылар			17,8		8,9		0,8		0,2		1,0
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар			1,1		0,4		0,4		1,7		2,1
Суусундуктар жана тамеки			0,1		—		—		0,1		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			1,9		0,7		4,3		5,1		6,9
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			17,8		8,9		0,8		0,2		1,0
Электрэнергиясы	*млн.кв.с*	*523,3*	*17,5*	*257,5*	*8,6*	*0,1*	—	—	—	—	—
Малдын майы, өсүмдүк майлары жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			0,8		0,2		0,4		0,3		3,2
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			2,3		1,4		2,2		1,6		1,2
Акиташ, цемент жана иштелип чыккан курулуш материал.	*миң т*	*45,6*	*2,1*	*20,6*	*1,1*	*26,2*	*1,5*	*12,0*	*0,9*	*0,5*	—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			3,2		4,4		6,6		8,2		13,3
Ысытуу лампалары жана алар үчүн тетиктер	*млн.даана*	*22,7*	*1,6*	*23,4*	*1,8*	*21,1*	*2,0*	*30,6*	*2,9*	*30,6*	*2,9*
Башка категорияларга кирбеген автомобилдер	*даана*	*45,0*	*0,4*	*62,0*	*0,9*	*95,0*	*1,4*	*60,0*	*0,9*	*82,0*	*0,2*
Ар кандай даяр буюмдар			0,5		0,2		0,1		0,1		0,1
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун эске алуусуз, ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.19-таблица: Беларусияга товарлардын экспорту [1]

	олчоо бирдиги	2002		2003		2004		2005		2006	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**1,3**		**1,5**		**2,0**		**1,4**		**0,9**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			—		*0,2*		*0,1*		—		*0,2*
Чийки заттар			1,0		1,0		1,2		0,4		0,1
Аралык товарлар			0,2		0,1		0,4		0,5		0,2
Инвестициялык товарлар			0,1		0,1		0,2		0,5		0,3
Энергопродуктылар			—		*0,1*		—		—		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			—		—		*0,1*		—		—
Суусундуктар жана тамеки			0,5		0,7		0,5		0,1		—
Иштетилбеген тамеки жана анын калдыктары	*миң тонна*	*1,0*	*0,5*	*1,0*	*0,7*	*0,5*	*0,5*	*0,1*	*0,1*	—	—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,5		0,3		0,8		0,3		0,1
Пахта	*миң тонна*	*0,5*	*0,4*	*0,2*	*0,2*	*0,3*	*0,4*	*0,1*	*0,1*	—	—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			—		*0,1*		—		—		—
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			—		—		*0,2*		*0,1*		—
Материалдардын түрү боюнча классификацияланган өнөржай товарлары			—		—		—		—		—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,2		0,3		0,5		0,8		0,7
Шарнир чынжырлары жана алардын элементтери	*миң тонна*	*0,2*	*0,2*	*0,1*	*0,1*	*0,2*	*0,2*	*0,2*	*0,3*	—	—
Ар кандай даяр буюмдар			—		*0,1*		—		—		—
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун эске алуусуз, ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.20-таблица: Швейцарияга товарлардын экспорту [1]

	өлчөө бирдиги	2002		2003		2004		2005		2006	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**96,4**		**117,9**		**101,8**		**65,3**		**207,7**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			0,6		—		—		0,1		—
Чийки заттар			—		—		—		—		—
Аралык товарлар			95,7		117,8		101,7		65,2		207,6
Инвестициялык товарлар			0,1		0,1		—		—		0,1
Энергопродуктылар			—		—		—		—		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			—		—		—		—		—
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			—		—		0,1		0,2		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			—		—		—		—		—
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			—		—		—		—		—
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			0,7		0,8		0,8		0,9		1,6
Күмүш	*т*	*4,0*	*0,7*	*3,8*	*0,8*	*2,8*	*0,8*	*3,3*	*0,9*	*4,5*	*1,6*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			—		—		—		—		*0,1*
Ар кандай даяр буюмдар			0,4		0,1		—		—		0,1
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			95,0		116,9		100,9		64,1		205,9
Монетардык эмес алтын	*т*	*10,6*	*95,0*	*9,7*	*116,9*	*7,6*	*100,9*	*4,3*	*64,1*	*10,6*	*205,9*

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун эске алуусуз, ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.21-таблица: Кытайга товарлардын экспорту[1]

	өлчөө бирдиги	2002		2003		2004		2005		2006	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**41,1**		**23,3**		**39,3**		**26,6**		**38,1**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			4,0		5,6		5,1		4,7		9,2
Чийки заттар			34,2		16,4		32,5		18,9		18,2
Аралык товарлар			1,3		0,9		0,5		1,0		1,7
Инвестициялык товарлар			0,9		0,3		0,7		0,8		4,4
Энергопродуктылар			0,6		0,1		0,6		1,1		4,5
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			0,3		0,3		0,2		0,2		0,3
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		*0,1*
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			26,6		16,1		20,6		18,0		19,0
Металл кендери жана сыныктары	*миң тонна*	*205,1*	*8,8*	*261,4*	*8,1*	*305,8*	*14,2*	*176,2*	*10,6*	*50,7*	*6,9*
Ири мүйүздүү мал териси	*миң тонна*		*14,8*		*5,2*		*4,5*		*4,1*		*8,5*
Жүн	*миң тонна*	*1,2*	*2,2*	*1,3*	*1,8*	*1,4*	*1,4*	*1,6*	*1,9*	*1,5*	*1,6*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			0,6		0,1		0,6		1,1		4,5
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			2,1		1,2		8,0		1,1		3,8
Органикалык эмес химиялык заттар	*миң тонна*	*0,6*	*2,1*	*0,3*	*1,2*	*0,5*	*8,0*	—	*0,5*	*0,3*	*2,1*
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлар			7,0		5,3		9,0		4,9		6,1
Булгаары	*миң тонна*	*26,0*	*4,1*	*1,0*	*2,6*	*10,5*	*2,5*	*7,5*	*2,7*	*5,8*	*2,5*
Алюминий	*миң тонна*	*3,7*	*2,4*	*1,9*	*1,8*	*4,2*	*4,3*	*0,5*	*0,7*	*2,1*	*3,0*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			4,5		0,3		0,6		0,9		4,4
Ар кандай даяр буюмдар			—		—		0,3		0,3		0,1
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун эске алуусуз, ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.22-таблица: АКШга товарлардын экспорту [1]

		2002		2003		2004		2005		2006	
	өлчөө бирдиги	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**36,1**		**6,5**		**3,2**		**3,3**		**6,0**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			0,9		1,6		0,8		0,7		0,5
Чийки заттар			7,8		0,5		2,2		0,1		0,1
Аралык товарлар			0,1		0,1		—		—		0,5
Инвестициялык товарлар			0,2		0,1		0,1		0,3		—
Энергопродуктылар			27,0		4,3		0,1		2,2		4,9
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			—		—		—		—		*0,1*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		0,6		0,2
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,7		0,3		0,2		0,1		0,1
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			27,0		4,3		0,1		2,2		4,9
Авиакеросин	*миң тонна*	*72,6*	*27,0*	*11,5*	*4,3*	*0,3*	*0,1*	*1,9*	*1,2*	—	—
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			7,2		0,3		2,0		—		0,5
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			—		0,1		0,1		0,1		0,1
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,3		—		0,1		0,1		—
Ар кандай даяр буюмдар			0,8		1,5		0,7		0,2		0,2
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эксперттик баасын эске алуусуз, ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

І.23-таблица: Түркияга товарлардын экспорту [1]

	өлчөө бирдиги	2002 физикалык көлөм	2002 наркы, млн. АКШ долл.	2003 физикалык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физикалык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**16,4**		**11,0**		**17,0**		**18,2**		**27,2**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			6,5		5,9		10,0		9,9		18,0
Чийки заттар			5,1		2,0		2,5		2,6		2,6
Аралык товарлар			0,3		0,2		0,1		0,1		0,6
Инвестициялык товарлар			3,8		—		0,1		0,3		0,5
Энергопродуктылар			0,6		2,8		4,3		5,3		5,5
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			5,0		4,9		9,3		8,9		17,2
Буурчак: кургатылган, аарчылган, майдаланган же бүкүлү	*миң тонна*	*3,3*	*1,2*	*6,1*	*1,6*	*12,4*	*3,6*	*12,2*	*5,2*	*27,0*	*12,8*
Жаңы терилген же кургатылган жаңгактар	*т*	*2895,2*	*2,3*	*1408,6*	*2,0*	*1019,6*	*1,5*	*726,6*	*1,1*	*1,0*	*1,9*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			5,1		2,8		2,9		3,3		3,2
Кой, козунун иштетилбеген терилери	*миң даана*	*1132,1*	*1,5*	*826,7*	*1,1*	*864,3*	*1,1*	*1301,2*	*1,6*	*720,4*	*0,6*
Ири мүйүздүү мал терилери	*миң тонна*	*0,1*	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Пахта чигити	*миң тонна*	*3,1*	*2,0*	*0,6*	*0,5*	—	—	*0,2*	*0,2*	*1,4*	*1,2*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			0,6		2,8		4,3		5,3		5,5
Авиакеросин	*миң тонна*	*1,7*	*0,6*	*8,8*	*2,8*	*11,6*	*4,3*	*9,1*	*5,3*	*8,0*	*5,5*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			—		—		—		—		—
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			0,6		0,4		0,4		0,3		0,7
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			5,1		0,1		0,2		0,3		0,5
Ар кандай даяр буюмдар			—		—		—		—		0,1
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун эске алуусуз, ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.24-таблица: Германияга товарлардын экспорту[1]

	өлчөө бирдиги	2002		2003		2004		2005		2006	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**1,8**		**3,0**		**3,1**		**4,1**		**2,2**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			0,9		1,2		0,7		1,2		0,3
Чийки заттар			0,7		1,5		1,1		1,4		1,0
Аралык товарлар			—		0,2		0,1		0,1		*0,2*
Инвестициялык товарлар			0,2		—		0,1		0,1		—
Энергопродуктылар			—		—		1,1		1,3		0,6
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар			0,4		0,7		0,4		0,6		—
Жашылча жана жемиштер	*миң тонна*	*0,1*	*0,3*	*1,0*	*0,6*	*0,6*	*0,2*	*1,1*	*0,5*	—	—
Суусундуктар жана тамеки			0,4		0,3		0,7		1,1		0,4
Иштетилбеген тамеки жана анын калдыктары	*миң тонна*	*0,3*	*0,4*	*0,2*	*0,3*	*0,4*	*0,7*	*0,6*	*1,1*	*0,2*	*0,4*
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,3		0,6		0,6		0,4		0,8
Металл кендери жана сыныктары	*миң тонна*	*0,5*	*0,2*	*0,6*	*0,3*	*0,5*	*0,4*	*0,2*	*0,1*	*0,7*	*0,6*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			—		—		1,1		1,3		0,6
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			0,2		0,1		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			0,1		0,8		—		0,2		0,2
Органикалык эмес химиялык заттар	*т.*	*0,8*	*0,1*	*30,3*	*0,7*	*0,3*	—	—	*0,2*	—	—
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			0,1		0,2		0,1		—		—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,1		0,1		—		0,2		—
Ар кандай даяр буюмдар			0,1		0,2		0,2		0,2		0,1
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		0,1		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун эске алуусуз, ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.25-таблица: Улуу Британияга товарлардын экспорту[1]

	өлчөө бирдиги	2002 физикалык көлөм	2002 наркы, млн. АКШ долл.	2003 физикалык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физикалык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**0,9**		**0,1**		**0,3**		**2,3**		**5,2**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			—		—		—		—		*0,9*
Чийки заттар			0,8		—		—		—		0,5
Аралык товарлар			—		—		—		*0,1*		—
Инвестициялык товарлар			—		—		—		—		—
Энергопродуктылар			—		*0,1*		*0,3*		*2,1*		*3,8*
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			—		—		—		—		*1,2*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			—		—		—		—		*0,2*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			—		*0,1*		*0,3*		*2,1*		*3,8*
Авиакеросин	*миң тонна*	*0,1*	—	*0,1*	*0,1*	*0,7*	*0,3*	*3,6*	*2,1*	*2,3*	*1,6*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			0,3		—		—		—		—
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлар			0,5		—		—		—		—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			—		—		—		*0,1*		—
Ар кандай даяр буюмдар			—		—		—		—		—
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун эске алуусуз, ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.26-таблица: Бириккен Араб Эмираттарына товарлардын экспорту [1]

	олчоо бирдиги	2002		2003		2004		2005		2006	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**68,8**		**144,3**		**189,3**		**173,1**		**8,9**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			0,2		0,5		0,6		0,8		1,1
Чийки заттар			—		—		—		—		—
Аралык товарлар			68,5		143,7		187,9		167,9		—
Инвестициялык товарлар			—		—		—		0,1		1,1
Энергопродуктылар			0,1		0,1		0,9		4,3		6,7
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			0,2		0,4		0,3		0,2		0,4
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			—		—		—		—		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			0,1		0,1		0,9		4,3		6,7
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			—		—		—		—		—
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			0,8		1,1		1,5		1,8		—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			—		—		—		0,1		1,1
Ар кандай даяр буюмдар			—		0,1		—		0,6		0,7
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			67,7		142,7		186,5		166,1		—
Монетардык эмес алтын	*т*	*6,8*	*67,7*	*12,4*	*142,7*	*14,4*	*186,5*	*12,0*	*166,1*	—	—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун эске алуусуз, ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.27-таблица: Иранга товарлардын экспорту[1]

	олчоо бирдиги	2002 физи-калык колом	2002 наркы, млн. АКШ долл.	2003 физи-калык колом	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физи-калык колом	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физи-калык колом	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физи-калык колом	2006 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**4,7**		**2,1**		**3,5**		**3,9**		**7,3**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			1,4		1,1		2,8		2,2		1,8
Чийки заттар			0,1		—		0,1		0,8		2,6
Аралык товарлар			0,1		0,1		0,1		0,1		1,1
Инвестициялык товарлар			3,1		0,8		0,3		0,7		1,5
Энергопродуктылар			0,1		0,1		0,1		0,1		0,3
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			0,2		0,1		0,7		0,5		1,2
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,1		—		0,1		0,8		2,7
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			0,1		0,1		0,1		0,1		0,3
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			—		—		—		—		—
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			0,1		0,2		0,1		0,2		0,4
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			4,2		1,8		2,4		2,2		2,8
Ар кандай даяр буюмдар			0,1		—		—		—		—
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун эске алуусуз ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.28-1.38-таблицалар: Өлкөлөр боюнча импорттолгон товарлардын негизги түрлөрү

I.28-таблица: Россиядан товарлардын импорту[1]

	өлчөө бирдиги	2002 физикалык көлөм	2002 наркы, млн. АКШ долл.	2003 физикалык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физикалык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**116,7**		**176,1**		**293,7**		**378,9**		**652,2**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			35,9		55,7		67,8		76,9		105,2
Чийки заттар			9,4		13,8		25,4		27,0		34,9
Аралык товарлар			34,1		48,4		59,6		66,0		78,7
Инвестициялык товарлар			14,2		20,2		26,4		20,9		44,5
Энергопродуктылар			23,1		37,9		114,4		188,2		388,9
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			11,3		13,3		16,1		20,6		33,4
Шоколад жана курамында какао болгон азыктар	*миң тонна*	*1,8*	*3,1*	*2,2*	*4,0*	*2,5*	*3,9*	*2,7*	*4,5*	*3,7*	*8,5*
Кант, кант кошулган азыктар ж-а бал	*миң тонна*	*13,8*	*4,0*	*7,5*	*3,0*	*4,2*	*1,6*	*3,9*	*2,2*	*4,2*	*3,0*
Суусундуктар жана тамеки			4,8		7,7		11,3		12,3		14,6
Сыра	*миң л*	*5860,6*	*2,9*	*11192,6*	*5,3*	*18323,3*	*9,1*	*18783,4*	*9,8*	*20,1*	*11,5*
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			4,8		7,0		10,6		14,2		16,1
Ийне жалб-уу өсүмдүк жыгач-нан арааланган сөңгөктөр	*миң .куб.м*	*36,3*	*2,0*	*53,7*	*3,7*	*82,0*	*6,7*	*96,3*	*9,1*	*105,7*	*11,3*
Мин. отуну, майлоочу майлар ж-а у.э. мат-дар			23,1		37,9		114,4		188,2		388,9
Автомобиль бензини	*миң тонна*	*46,3*	*6,9*	*88,7*	*18,7*	*203,8*	*60,7*	*217,4*	*83,9*	*297,2*	*130,9*
Дизель отуну	*миң тонна*	*14,0*	*3,0*	*23,0*	*6,7*	*56,2*	*19,2*	*53,3*	*25,5*	*72,9*	*37,7*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			0,3		0,5		0,5		0,9		1,9
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			21,4		31,6		40,5		42,9		51,1
Медициналык жана фармацевтикалык продукция	*миң тонна*	*0,7*	*3,3*	*1,7*	*7,2*	*1,5*	*8,9*	*1,9*	*8,9*	*1,7*	*11,6*
Эфир майлары, жуучу-тазалоочу заттар	*миң тонна*	*6,9*	*4,3*	*10,9*	*6,5*	*11,6*	*8,0*	*11,1*	*9,0*	*13,2*	*11,9*
Түс өзгөртүүчү жана боечу заттар	*миң тонна*	*3,8*	*3,5*	*4,5*	*4,4*	*5,1*	*4,6*	*4,8*	*4,4*	*5,7*	*5,6*
Мат-дын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			30,3		45,6		62,9		61,4		78,5
Резина дөңгөлөктөрү	*миң даана*	*362,2*	*6,9*	*460,6*	*11,9*	*460,3*	*12,4*	*319,3*	*12,0*	*311,1*	*16,0*
Чоюн жана болот	*миң тонна*	*18,9*	*6,0*	*23,6*	*10,3*	*26,1*	*18,3*	*29,2*	*17,0*	*34,5*	*21,1*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			16,9		25,5		29,2		26,3		52,1
Жеңил авт. ж-а эл ташууга каралган трансп.	*даана*	*621,0*	*2,3*	*860,0*	*3,3*	*847,0*	*3,8*	*599,0*	*3,2*	*723,0*	*4,2*
Башка категорияларга кошулбаган автомобилдер	*даана*	*605,0*	*1,0*	*1000,0*	*2,0*	*1619,0*	*2,1*	*181,0*	*0,7*	*59,0*	*0,9*
Ар кандай даяр буюмдар			3,8		6,9		8,1		12,1		15,0
Блок имараттары, жылытуучу ж-а жарык берүүчү жабд.			*0,4*		*1,0*		*0,7*		*0,6*		*0,7*
Шамдар, ширенкелер			*0,6*		*1,0*		*0,8*		*0,7*		*1,3*
ЭСТКнын башка катег. кошулбаган тов. ж-а оп-лар			—		—		—		0,2		0,7

[1] УСКнын "алып сатарлардын" импортун эске алуусуз, СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.29-таблица: Казакстандан товарлардын импорту [1]

		2002		2003		2004		2005		2006	
	өлчөө бирдиги	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**123,9**		**170,9**		**202,9**		**174,4**		**199,8**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			33,6		42,7		60,5		72,0		99,9
Чийки заттар			16,3		8,6		19,9		9,0		16,9
Аралык товарлар			6,9		11,1		17,8		18,6		20,9
Инвестициялык товарлар			1,6		3,5		5,5		5,5		8,1
Энергопродуктылар			65,5		105,0		99,2		69,2		54,0
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			20,0		20,4		30,0		43,0		62,6
Кант, кант кошулган азыктар ж-а бал	*миң тонна*	*11,9*	*3,6*	*27,3*	*7,6*	*41,0*	*13,2*	*35,2*	*13,5*	*42,6*	*20,9*
Буудай жана тартылбаган шак	*миң тонна*	*155,9*	*11,4*	*92,4*	*7,5*	*68,5*	*8,8*	*132,7*	*14,4*	*214,3*	*24,5*
Суусундуктар жана тамеки			8,5		11,6		12,2		14,8		21,9
Тамеки	*млрд.даана*	*0,4*	*5,3*	*0,6*	*6,8*	*0,7*	*6,7*	*1,1*	*9,3*	*1,7*	*15,0*
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			9,7		11,5		14,5		16,3		23,1
Кум, таш жана шагыл	*миң тонна*	*610,0*	*2,2*	*1254,9*	*3,7*	*534,0*	*3,9*	*1060,9*	*4,8*	*1569,0*	*6,3*
Асбест	*миң тонна*	*14,1*	*1,8*	*21,1*	*3,5*	*22,4*	*5,1*	*17,4*	*5,1*	*23,5*	*6,1*
Мин. отуну, майлоочу майлар ж-а у.э. мат-дар			65,5		104,8		99,2		69,2		54,0
Авиакеросин	*миң тонна*	*92,3*	*30,0*	*147,4*	*46,2*	*118,4*	*43,1*	*28,9*	*14,5*	—	—
Автомобиль бензини	*миң тонна*	*73,0*	*12,0*	*105,7*	*23,8*	*70,8*	*21,4*	*54,0*	*19,4*	*26,9*	*11,1*
Агломерирленбеген ташкөмүр	*миң тонна*	*882,5*	*13,6*	*1055,1*	*21,3*	*932,8*	*16,1*	*847,4*	*15,1*	*801,4*	*15,6*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			1,3		3,6		5,6		5,1		6,2
Өсүмдүк майы жана тоң май	*миң тонна*	*1,5*	*1,3*	*4,4*	*3,6*	*6,4*	*5,3*	*5,8*	*4,5*	*6,2*	*5,3*
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			9,4		3,8		13,7		4,6		9,6
Органикалык эмес химиялык заттар	*миң тонна*	*38,0*	*7,9*	*28,1*	*1,6*	*46,7*	*9,3*	*17,6*	*0,7*	*2,5*	*1,0*
Самын, жуучу жана тазалоочу заттар	*миң тонна*	*1,5*	*0,6*	*2,9*	*1,2*	*2,7*	*1,3*	*2,4*	*1,1*	*0,6*	*0,3*
Мат-дын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			6,0		9,6		18,0		16,0		15,9
Чоюн жана болот	*миң тонна*	*8,7*	*2,5*	*12,3*	*5,2*	*12,2*	*7,2*	*10,3*	*7,2*	*8,4*	*5,4*
Кагаз, картон жана кагаздан жасалган буюмдар	*миң тонна*	*0,5*	*0,5*	*0,9*	*1,1*	*2,2*	*1,9*	*2,3*	*2,1*	*2,5*	*2,9*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			2,7		4,8		5,8		4,3		4,8
Электрбайланыш аппаратуралары ж-а жабдуулары	*даана*	*232,0*	*0,4*	*12760,0*	*1,5*	*14515,0*	*2,1*	*10957,0*	*1,3*	*18038,0*	*1,1*
Турмуш-тирич. керектүү электр ж-а электр эмес жабд.	*даана*	*566,0*	*0,1*	*5508,0*	*0,8*	*1023,0*	*0,1*	*68,0*	—	—	—
Ар кандай даяр буюмдар			0,8		0,8		3,9		1,0		1,7
ЭСТКнын башка катег. кошулбаган тов. ж-а опер-лар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" импортун эске алуусуз, СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.30-таблица: Өзбекстандан товарлардын импорту[1]

	олчоо бирдиги	2002 физикалык көлөм	2002 наркы, млн. АКШ долл.	2003 физикалык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физикалык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**60,1**		**39,2**		**51,9**		**60,1**		**65,0**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			1,5		1,1		3,9		6,1		4,0
Чийки заттар			0,3		0,3		0,1		1,0		0,3
Аралык товарлар			2,9		4,6		11,0		15,4		15,3
Инвестициялык товарлар			1,2		0,6		1,5		1,8		0,2
Энергопродуктылар			54,3		32,6		35,4		35,8		45,2
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			0,1		0,3		2,8		4,5		1,6
Суусундуктар жана тамеки			0,3		0,3		0,5		0,8		1,0
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,1		0,2		0,1		0,4		0,4
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			54,2		32,6		35,3		35,8		45,2
Жаратылыш газы	*млн.м^3*	*855,7*	*41,8*	*704,0*	*30,8*	*769,0*	*32,8*	*711,1*	*30,4*	*738,8*	*41,0*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		*0,3*		*0,8*
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			1,6		1,5		4,8		9,5		8,3
Жер семирткичтер	*миң тонна*	*6,9*	*0,5*	*13,8*	*1,0*	*38,1*	*4,3*	*71,6*	*9,0*	*63,8*	*7,7*
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			2,4		3,6		6,6		7,1		6,8
Портландцемент, цемент	*миң тонна*	*55,3*	*1,1*	*88,5*	*2,0*	*121,6*	*3,7*	*99,9*	*4,2*	*93,9*	*5,3*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			1,3		0,6		1,6		1,3		0,8
Ар кандай даяр буюмдар			0,2		0,1		—		0,4		0,1
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" импортун эске алуусуз, СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.31-таблица: Белоруссиядан товарлардын импорту[1]

	өлчөө бирдиги	2002		2003		2004		2005		2006	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**5,1**		**5,9**		**4,2**		**7,1**		**18,7**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			1,4		2,0		2,2		3,4		14,5
Чийки заттар			0,2		0,2		0,1		0,1		0,5
Аралык товарлар			0,4		0,5		0,7		1,7		0,9
Инвестициялык товарлар			3,1		3,2		1,3		1,9		2,7
Энергопродуктылар			—		—		—		—		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			0,1		0,2		—		0,1		4,1
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,3		0,2		0,2		0,8		0,4
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			—		—		—		—		—
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			0,4		0,7		0,8		0,8		1,1
Дары-дармектер, ветеринардыкты кошо алганда	*миң тонна*	—	*0,3*	*0,1*	*0,5*	*0,1*	*0,7*	*0,1*	*0,6*	*0,1*	*0,8*
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			0,9		1,1		1,0		2,9		9,4
Резина дөңгөлөктөрү	*миң даана*	*10,5*	*0,2*	*27,1*	*0,5*	*15,7*	*0,3*	*12,1*	*1,1*	*10,4*	*7,2*
Чоюндан, болоттон ж-а алюминийден констр-лар	*миң даана*	*0,1*	*0,1*	—	*0,1*	—	—	—	*0,1*	—	—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			3,0		3,2		1,4		1,9		2,9
Тракторлор	*даана*	*419,0*	*2,0*	*85,0*	*0,8*	*11,0*	*0,1*	*13,0*	*0,1*	*13,0*	*0,2*
Курулуш үчүн каралган машиналар ж-а жабд-лар	*даана*	*4,0*	*0,2*	*4,0*	*0,4*	—	—	*2,0*	*0,1*	*4,0*	*0,1*
Автомобилдер	*даана*	*17,0*	*0,3*	*78,0*	*1,2*	*637,0*	*0,5*	*34,0*	*0,7*	—	—
Ар кандай даяр буюмдар			0,4		0,5		0,7		0,4		0,8
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" импортун эске алуусуз, СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.32-таблица: Украинадан товарлардын импорту[1]

	олчоо бирдиги	2002		2003		2004		2005		2006	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**7,8**		**12,6**		**23,3**		**40,1**		**41,9**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			4,7		8,3		14,8		17,4		26,4
Чийки заттар			0,4		0,3		0,6		1,1		1,0
Аралык товарлар			0,7		1,0		4,3		3,2		4,3
Инвестициялык товарлар			2,1		2,9		3,6		18,5		10,1
Энергопродуктылар			—		—		—		—		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			2,7		3,9		9,1		10,5		16,0
Суусундуктар жана тамеки			0,1		0,4		0,6		1,3		2,2
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			—		—		—		—		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			—		—		—		—		—
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			0,1		0,5		0,4		0,3		1,0
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			0,9		1,6		2,4		2,6		3,6
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			1,7		3,2		5,0		5,5		6,8
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			1,8		1,7		4,4		17,7		10,1
Ар кандай даяр буюмдар			0,6		1,3		1,3		2,2		2,2
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун эске алуусуз, СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.33-таблица: Кытайдан товарлардын импорту[1]

	олчоо бирдиги	2002		2003		2004		2005		2006	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**59,0**		**77,7**		**80,1**		**102,9**		**246,7**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			30,1		44,3		40,3		42,2		105,1
Чийки заттар			3,5		3,1		4,1		4,4		4,0
Аралык товарлар			14,9		16,1		17,5		27,9		49,1
Инвестициялык товарлар			10,4		13,9		17,7		27,8		87,0
Энергопродуктылар			0,1		0,2		0,5		0,5		1,5
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			1,9		4,3		4,1		9,2		29,1
Күрүч	*миң тонна*	*3,3*	*0,8*	*7,1*	*1,7*	*0,8*	*0,2*	*4,5*	*1,1*	*34,6*	*8,8*
Күнжара жана башка калдыктар	*миң тонна*	*0,1*	*0,1*	*2,3*	*1,2*	*0,9*	*0,1*	—	—	—	—
Суусундуктар жана тамеки			1,0		1,2		1,6		1,4		0,6
Тамеки жана анын калдыктары	*миң тонна*	*0,7*	*1,0*	*0,7*	*1,1*	*1,1*	*1,5*	*0,8*	*1,4*	*0,4*	*0,6*
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			1,1		0,6		0,5		0,8		0,6
Мин. отундары, майлоочу майлар ж-а у.э. мат-дар			0,1		0,2		0,5		0,5		1,5
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			0,1		—		—		0,1		0,1
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			9,9		9,2		11,9		10,6		16,2
Органикалык эмес химиялык заттар			*6,8*		*5,8*		*6,0*		*5,9*		*6,8*
Баштапкы эмес формасындагы пластмасса	*миң тонна*	*0,5*	*0,4*	*2,0*	*1,1*	*5,1*	*3,2*	*1,0*	*0,6*	*2,3*	*2,1*
Мат-дын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			14,4		20,1		24,3		32,7		69,3
Жасалма текстиль материалдардан кездемелер	*млн.кв.м*	*33,4*	*7,1*	*44,9*	*11,3*	*52,0*	*13,6*	*81,0*	*12,7*	*74,6*	*18,8*
Жылмакай керамикалык плиталар	*миң кв.м*	*350,6*	*0,9*	*490,2*	*1,3*	*1036,4*	*2,1*	*1298,5*	*3,0*	*2063,6*	*4,5*
Пахта буласынан кездемелер	*миң кв.м*	*290,2*	*0,3*	*675,0*	*0,7*	*668,3*	*0,2*	*8,2*	—	*91,1*	*2,1*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			11,1		15,8		19,8		29,3		92,1
Тамакаш азыктарын иштеп чыгаруу үчүн каралган маш.	*даана*	*62,0*	*0,1*	*80,0*	*2,5*	*150,0*	*0,4*	*144,0*	*0,2*	*832,0*	*1,1*
Маалым-ды авт. түрдө иштеп чыгуу ү-н каралган маш.	*миң даана*	*2,1*	*0,4*	*16,7*	*1,3*	*47,7*	*1,4*	*85,4*	*2,2*	*89,7*	*4,0*
Электробайланыш аппаратуралары ж-а жабд-лары	*миң даана*	*18,5*	*2,9*	*29,2*	*8,3*	*37,5*	*10,0*	*81,3*	*11,8*	*120,8*	*44,9*
Ар кандай даяр буюмдар			19,5		26,2		17,5		18,3		37,1
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар			*11,4*		*14,7*		*6,4*		*4,4*		*9,0*
Бут кийим	*миң жуп*	*7560,0*	*4,6*	*8953,9*	*5,4*	*4373,9*	*3,2*	*3585,2*	*3,0*	*4850,2*	*5,2*
ЭСТКнын башка катег. кошулбаган тов. ж-а опер-лар			—		—		—		—	—	—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" импортун эске алуусуз СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.34-таблица: АКШдан товарлардын импорту[1]

	өлчөө бирдиги	2002 физи-калык көлөм	2002 наркы, млн. АКШ долл.	2003 физи-калык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физи-калык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физи-калык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**47,4**		**47,9**		**44,6**		**67,2**		**97,5**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			33,8		33,3		31,7		44,3		29,0
Чийки заттар			0,1		0,3		—		—		0,3
Аралык товарлар			1,5		3,1		1,2		2,3		3,9
Инвестициялык товарлар			12,1		11,2		11,6		20,6		64,2
Энергопродуктылар			—		—		—		—		*0,2*
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			5,0		3,9		5,3		6,5		5,0
Эт жана эт азыктары	*миң тонна*	*1,8*	*1,1*	*5,2*	*3,2*	*7,9*	*4,3*	*10,9*	*5,6*	*8,1*	*4,4*
Суусундуктар жана тамеки			0,2		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			3,5		3,1		2,9		2,0		1,7
Эски кийимдер	*миң тонна*	*0,5*	*3,4*	*0,6*	*2,8*	*0,6*	*2,9*	*0,3*	*2,0*	*0,4*	*1,6*
Минерал отуну, майлоочу майлар ушундай эле материалдар			—		—		—		—		0,2
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			0,7		3,1		2,8		0,5		0,4
Малдын майы, өсүмдүк майлары, майлар ж-а алардын фракциялары	*миң тонна*	—	—	*2,4*	*2,8*	—	—	—	—	—	—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			20,5		21,6		16,6		31,7		13,5
Дары-дармектер, ветеринардыкты кошо алганда	*т*	*38,5*	*16,9*	*58,9*	*20,3*	*32,6*	*8,4*	*81,8*	*21,8*	*27,1*	*11,2*
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			0,8		0,6		1,2		1,5		1,6
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			9,9		12,0		8,6		20,6		57,3
Курулуш үчүн каралган машиналар ж-а жабдуулар			*5,7*		*1,9*		*1,0*		*5,4*		*7,3*
Электробайланыш аппаратуралары ж-а жабд-лар	*миң тонна*	*21,2*	*1,3*	*6,1*	*1,1*	*18,5*	*4,2*	*13,2*	*3,7*	*4,2*	*12,7*
Ар кандай даяр буюмдар			6,8		3,6		7,2		4,4		17,8
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар			*2,4*		*1,3*		*1,2*		*1,3*		*2,8*
Атайын, илимий, контролдоочу приб. ж-а апп-тар			*3,3*		*1,4*		*4,1*		*2,0*		*13,3*
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" импортун эске алуусуз, СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.35-таблица: Германиядан товарлардын импорту[1]

	өлчөө бирдиги	2002 физи-калык көлөм	2002 наркы, млн. АКШ долл.	2003 физи-калык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физи-калык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физи-калык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**31,4**		**38,2**		**52,6**		**37,6**		**39,9**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			6,8		8,5		9,2		8,1		12,6
Чийки заттар			0,9		1,0		1,0		0,7		2,2
Аралык товарлар			3,6		4,4		4,3		6,2		7,8
Инвестициялык товарлар			18,3		22,8		35,5		20,4		16,5
Энергопродуктылар			1,8		1,6		2,6		2,2		0,8
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			0,6		0,5		0,4		0,5		0,5
Суусундуктар жана тамеки			0,7		1,0		1,1		0,4		0,5
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,3		0,4		0,3		0,2		0,5
Мин. отуну, майлоочу майлар ж-а у.э. мат-дар			1,8		1,6		2,6		2,2		0,8
Мунай ж-а мунайзаттар (чийки затты эске албаганда)	*миң тонна*	*5,2*	*1,8*	*3,9*	*1,6*	*4,2*	*2,5*	*3,0*	*2,2*	*0,7*	*0,8*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			4,5		5,6		6,0		6,5		10,1
Парфюм-я, косметикалык ж-а жуучу-тазалоочу заттар	*миң тонна*	*0,4*	*1,1*	*0,4*	*1,6*	*0,3*	*1,7*	*0,2*	*1,8*	*0,2*	*2,1*
Дары-дармектер, ветеринардыкты кошо алганда	*т*	*52,0*	*0,9*	*26,6*	*1,1*	*32,5*	*1,4*	*38,8*	*1,2*	*64,9*	*2,2*
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			2,8		4,1		4,1		4,3		5,9
Кагаз жана картон	*миң тонна*	*0,2*	*0,4*	*0,4*	*0,9*	*0,3*	*0,7*	*0,2*	*0,7*	*0,2*	*0,8*
Резина дөңгөлөктөр	*миң даана*	*213,4*	*0,7*	*252,2*	*0,9*	*259,8*	*0,9*	*329,6*	*1,3*	*375,7*	*2,0*
Баалуулукка жатпаган металлдардан буюмдар	*миң тонна*	*6,0*	*0,3*	*28,1*	*0,6*	*6,9*	*0,6*	*17,2*	*0,4*	*4,8*	*0,4*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			17,2		21,5		35,7		18,1		18,0
Башка категорияларга кошулбаган автомобилдер	*миң даана*	*6,7*	*9,3*	*10,9*	*13,8*	*15,3*	*21,6*	*1,7*	*2,5*	*0,1*	*0,7*
Мед. максаттар ү-н электродиагностикалык апп-тар	*даана*	*147,0*	*0,6*	*207,0*	*1,3*	*88,0*	*1,5*	*146,0*	*1,0*	*311,0*	*0,2*
Тамакаш азыкт. Иштеп чыгуу ү-н маш. ж-а ал-дын тетикт.	*даана*	*57,0*	—	*8,0*	*1,1*	*5,0*	—	*18,0*	*1,7*	*23,0*	*0,4*
Ар кандай даяр буюмдар			3,5		3,4		2,4		5,4		3,6
Башка катег. кошулбаган атайын, илимий, контролдоочу аппараттар			*2,3*		*2,3*		*1,0*		*4,2*		*1,1*
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" импортун эске алуусуз, СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.36-таблица: Түркиядан товарлардын импорту[1]

	өлчөө бирдиги	2002		2003		2004		2005		2006	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**17,0**		**26,0**		**33,2**		**33,4**		**39,5**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			10,0		14,0		16,0		16,4		18,7
Чийки заттар			0,2		0,2		0,4		0,4		0,2
Аралык товарлар			2,4		5,9		6,4		6,2		7,1
Инвестициялык товарлар			4,2		5,9		10,3		10,2		13,4
Энергопродуктылар			0,2		0,1		0,1		0,2		0,2
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			1,4		1,3		1,8		2,4		3,4
Кофе, чай, какао жана алар кошулуп жасалган продуктылар, таттуу азыктар	*миң тонна*	*0,5*	*0,3*	*0,6*	*0,4*	*1,1*	*0,7*	*0,8*	*0,6*	*1,1*	*1,1*
Кант, кант кошулуп жасалган таттуулар ж-а бал	*миң тонна*	*0,6*	*0,5*	*0,3*	*0,3*	*0,6*	*0,3*	*1,4*	*0,6*	*1,3*	*0,8*
Дан эгиндер жана алардан алынган азыктар	*миң тонна*	*0,6*	*0,2*	*0,9*	*0,3*	*1,5*	*0,4*	*1,3*	*0,4*	*0,8*	*0,4*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,1		0,1		0,1		0,3		0,2
Мин. отуну, майлоочу майлар ж-а у.э. мат-дар			0,2		0,1		0,1		0,2		0,2
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			0,1		0,2		0,2		0,3		0,2
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			2,3		3,7		4,1		4,7		6,4
Самын, жуучу жана тазалоочу заттар	*миң тонна*	*1,5*	*0,8*	*2,3*	*1,1*	*2,1*	*0,8*	*1,9*	*0,9*	*1,9*	*1,4*
Баштапкы эмес формадагы пластмасса	*миң тонна*	*0,4*	*0,4*	*1,0*	*0,9*	*1,3*	*1,4*	*1,5*	*2,2*	*1,7*	*1,8*
Башка катег. кошулбаган хим. мат-ры ж-а прод-лар	*миң тонна*	*0,1*	*0,6*	*0,1*	*0,8*	*0,1*	*0,2*	*0,2*	*0,4*	*0,3*	*0,4*
Мат-дын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			4,1		7,6		9,0		7,5		7,7
Башка катег-га кошулбаган металлдан жас. буюмдар	*миң тонна*	*1,9*	*0,8*	*3,5*	*1,9*	*1,4*	*1,1*	*3,6*	*1,4*	*15,0*	*1,7*
Тактайга төшөлмөлөр	*млн.кв.м*	*0,9*	*0,8*	*2,5*	*1,8*	*3,8*	*2,1*	*2,4*	*1,3*	*3,7*	*1,7*
Кагаз, картон ж-а кагаз массасынан алынган буюмдар	*миң тонна*	*0,8*	*0,7*	*1,0*	*1,0*	*1,8*	*1,8*	*1,4*	*1,4*	*1,2*	*1,1*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			4,6		7,7		11,3		11,2		15,0
Айкын тармактар ү-н каралган атайын маш.			*0,9*		*1,2*		*6,1*		*4,1*		*6,5*
Электр.маш., апп. ж-а аспаптар ж-а алардын тетиктери			*1,3*		*4,2*		*1,0*		*2,1*		*3,6*
Ар кандай даяр буюмдар			4,1		5,2		6,7		6,7		6,4
Эмерек ж-а алардын жабдуулары, аларга тиешелүү буюмдар			*0,8*		*1,3*		*1,2*		*0,9*		*1,1*
Кийим-кече, аларга тиешелүү буюмдар			*1,9*		*2,1*		*2,7*		*1,6*		*1,8*
Башка катег. кирбеген пластм-дан жас. буюмдар			*0,7*		*0,9*		*1,0*		*1,0*		*1,7*
ЭСТКнын башка катег. кошулбаган тов. ж-а опер-лар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" импортун эске алуусуз, СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.37-таблица: Ирандан товарлардын импорту [1]

	олчоо бирдиги	2002		2003		2004		2005		2006	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**4,3**		**5,9**		**7,0**		**5,6**		**8,1**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			2,9		3,7		3,1		2,6		2,7
Чийки заттар			—		—		—		—		—
Аралык товарлар			0,8		1,0		1,4		1,5		1,5
Инвестициялык товарлар			0,4		0,9		2,4		0,9		3,4
Энергопродуктылар			0,3		0,2		0,1		0,6		0,5
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			0,2		0,3		0,2		0,5		0,4
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			—		—		—		0,2		0,5
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			0,3		0,2		0,1		0,4		—
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			0,4		0,5		0,3		0,4		0,4
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			1,6		1,9		1,9		1,7		1,0
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			1,2		1,4		1,6		1,0		1,1
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,4		1,0		2,4		0,9		3,4
Ар кандай даяр буюмдар			0,3		0,6		0,4		0,6		0,7
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" импортун эске алуусуз, СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.38-таблица: Япониядан товарлардын импорту [1]

	олчоо бирдиги	2002 физи-калык көлөм	2002 наркы, млн. АКШ долл.	2003 физи-калык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физи-калык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физи-калык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**6,4**		**11,8**		**11,6**		**11,7**		**13,3**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			2,2		2,9		3,4		4,9		3,0
Чийки заттар			—		0,1		—		0,1		0,4
Аралык товарлар			0,2		0,2		0,3		0,6		0,8
Инвестициялык товарлар			3,9		8,6		7,9		6,1		9,2
Энергопродуктылар			—		—		—		—		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			—		—		—		—		—
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			—		0,1		—		—		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			—		—		—		—		—
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			—		0,1		—		0,2		0,5
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			1,3		1,1		1,4		1,2		1,6
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			4,7		9,9		9,6		8,0		10,6
Ар кандай даяр буюмдар			0,4		0,7		0,6		2,4		0,6
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] УСКнын "алып сатарлардын" импортун эске алуусуз, СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.1-график. Алмашуу курсу, номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси

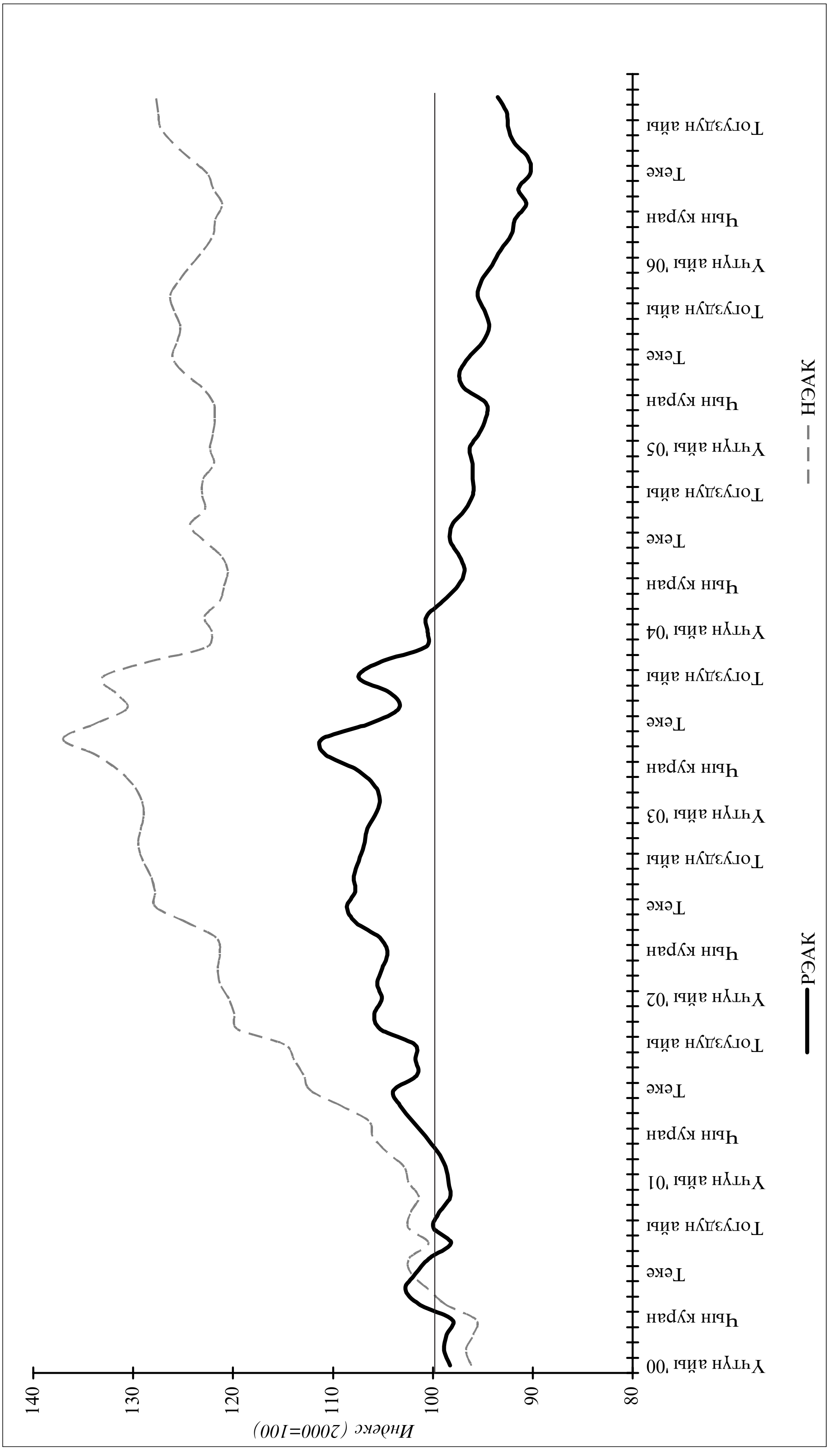

1.39-таблица: Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекстери: КМШ жана алыскы четөлкөлөр менен чогуу алганда, жалпы

(базалык мезгил - 2000)

	РЭАК	НЭАК	РЭАК (КМШ)	НЭАК (КМШ)	РЭАК (алыскы чет өлкөлөр)	НЭАК (алыскы чет өлкөлөр)	Сомдун алмашуу курсу (1 сом үчүн АКШ долл.)
Үчтүн айы '00	98,3	96,1	98,3	95,4	98,2	97,8	0,0216
Бирдин айы	98,8	96,7	99,1	96,2	98,3	97,9	0,0213
Жалган куран	98,6	95,9	98,8	95,2	98,2	97,7	0,0211
Чын куран	98,1	95,7	97,8	94,7	98,6	97,9	0,0209
Бугу айы	101,4	98,7	101,5	98,4	101,2	99,5	0,0208
Кулжа айы	102,8	100,5	103,3	100,9	101,5	99,5	0,0210
Теке айы	101,7	102,2	102,2	102,6	100,5	101,1	0,0213
Баш оона	100,4	102,4	100,4	102,6	100,3	101,8	0,0212
Аяк оона	98,2	100,4	97,6	100,2	99,5	101,0	0,0207
Тогуздун айы	100,0	102,5	99,1	102,4	101,9	102,6	0,0208
Жетинин айы	99,4	102,2	98,5	102,4	101,3	101,7	0,0205
Бештин айы	98,3	101,4	97,4	102,0	100,3	100,1	0,0204
Үчтүн айы '01	98,4	102,4	97,9	103,8	99,7	99,4	0,0205
Бирдин айы	98,7	102,9	97,3	103,6	102,2	101,2	0,0204
Жалган куран	99,5	104,6	96,4	103,7	107,3	106,8	0,0203
Чын куран	100,7	106,0	97,0	104,3	110,0	110,0	0,0202
Бугу айы	102,1	106,4	98,2	104,8	111,5	110,3	0,0203
Кулжа айы	103,3	109,2	99,2	107,2	113,4	113,8	0,0206
Теке айы	103,9	112,3	99,7	110,1	114,2	117,4	0,0209
Баш оона	101,6	112,9	97,7	111,0	110,9	117,4	0,0209
Аяк оона	101,7	113,9	98,0	112,1	110,8	118,0	0,0210
Тогуздун айы	101,8	114,8	97,5	112,5	112,2	120,4	0,0209
Жетинин айы	105,3	119,6	102,8	119,7	110,9	119,3	0,0209
Бештин айы	105,8	119,9	103,6	120,5	110,9	118,5	0,0209
Үчтүн айы '02	105,1	120,4	103,1	121,6	109,7	117,9	0,0208
Бирдин айы	105,6	121,3	103,7	122,8	109,8	118,2	0,0209
Жалган куран	105,1	121,5	103,2	123,3	109,2	117,8	0,0209
Чын куран	104,5	121,3	102,9	123,6	108,1	116,7	0,0208
Бугу айы	105,3	121,7	103,4	124,1	109,6	116,8	0,0209
Кулжа айы	107,7	124,6	105,7	127,1	112,1	119,6	0,0212
Теке айы	108,6	127,8	106,3	130,3	113,4	122,7	0,0217
Баш оона	107,8	127,8	105,6	130,4	112,3	122,8	0,0217
Аяк оона	107,9	128,2	105,8	131,0	112,2	122,7	0,0217
Тогуздун айы	107,4	129,0	105,4	132,0	111,7	123,0	0,0217
Жетинин айы	106,9	129,5	105,2	133,2	110,5	122,2	0,0217
Бештин айы	106,6	129,3	104,8	133,4	110,5	121,0	0,0217

1.39-таблица: (уландысы)

	РЭАК	*НЭАК*	*РЭАК (КМШ)*	*НЭАК (КМШ)*	*РЭАК (алыскы чет өлкөлөр)*	*НЭАК (алыскы чет өлкөлөр)*	*Сомдун алмашуу курсу (1 сом үчүн АКШ долл.)*
Үчтүн айы '03	105,8	128,9	103,6	133,1	110,6	120,7	0,0216
Бирдин айы	105,3	129,2	103,0	133,3	110,3	120,9	0,0217
Жалган куран	105,9	130,0	103,1	133,5	112,0	122,9	0,0220
Чын куран	107,6	131,5	104,6	134,7	114,6	124,9	0,0224
Бугу айы	110,8	133,9	108,2	137,8	116,6	125,7	0,0231
Кулжа айы	111,1	137,1	108,3	140,9	117,2	129,2	0,0241
Теке айы	106,3	133,8	103,3	136,9	113,2	127,3	0,0236
Баш оона	103,4	130,6	100,3	133,2	110,5	125,2	0,0232
Аяк оона	104,2	131,8	101,3	134,7	110,9	125,6	0,0234
Тогуздун айы	107,4	133,2	103,9	135,9	115,4	127,4	0,0238
Жетинин айы	105,4	128,7	100,8	130,3	116,0	125,3	0,0234
Бештин айы	100,7	122,7	95,9	124,2	112,2	119,4	0,0226
Үчтүн айы '04	100,5	122,2	95,1	123,3	113,6	119,7	0,0230
Бирдин айы	100,7	122,9	94,7	123,5	115,2	121,5	0,0235
Жалган куран	99,0	121,4	93,0	121,8	114,0	120,4	0,0232
Чын куран	97,5	120,9	91,3	121,1	113,0	120,4	0,0231
Бугу айы	96,8	120,5	90,1	120,0	113,9	121,6	0,0228
Кулжа айы	97,4	121,2	90,5	120,8	115,0	122,3	0,0231
Теке айы	98,3	122,9	91,4	122,5	116,1	123,9	0,0235
Баш оона	98,0	124,3	91,1	123,7	116,2	125,9	0,0237
Аяк оона	96,8	122,8	89,6	122,0	115,7	124,8	0,0235
Тогуздун айы	96,0	123,1	88,6	122,1	115,7	125,5	0,0238
Жетинин айы	96,0	123,0	88,5	121,9	116,9	125,7	0,0241
Бештин айы	96,0	121,9	88,2	120,8	118,2	124,7	0,0242
Үчтүн айы '05	96,3	122,3	88,1	121,4	119,7	124,5	0,0244
Бирдин айы	95,4	122,0	87,2	121,4	119,0	123,7	0,0243
Жалган куран	94,7	121,8	86,6	121,2	118,8	123,5	0,0244
Чын куран	94,7	122,0	86,5	121,1	119,9	124,3	0,0242
Бугу айы	96,9	123,1	88,6	122,1	123,3	125,8	0,0244
Кулжа айы	97,3	125,0	89,2	124,3	123,4	126,9	0,0244
Теке айы	96,3	126,1	88,7	125,8	121,5	126,9	0,0244
Баш оона	95,0	125,6	87,8	125,5	119,2	125,9	0,0244
Аяк оона	94,4	125,3	87,4	125,0	118,9	126,2	0,0244
Тогуздун айы	94,6	125,9	87,4	125,3	119,4	127,6	0,0245
Жетинин айы	95,2	126,3	87,9	125,8	120,6	127,8	0,0245
Бештин айы	94,7	125,4	87,6	125,0	119,9	126,7	0,0242
Үчтүн айы '06	94,1	124,2	86,4	123,7	122,1	125,7	0,0242
Бирдин айы	93,2	123,0	85,1	122,2	123,9	125,3	0,0241
Жалган куран	92,1	122,0	83,8	121,0	124,3	125,1	0,0242
Чын куран	91,8	121,8	83,2	120,5	124,9	125,8	0,0244
Бугу айы	90,7	121,1	81,9	119,2	125,4	127,3	0,0246
Кулжа айы	91,4	122,0	82,0	119,4	129,9	130,9	0,0248
Теке айы	90,2	122,6	80,8	119,8	129,1	131,9	0,0250
Баш оона	90,4	124,4	81,3	122,3	127,3	131,2	0,0253
Аяк оона	91,8	126,1	82,8	124,2	128,8	132,1	0,0254
Тогуздун айы	92,5	127,3	83,4	125,7	129,5	132,6	0,0255
Жетинин айы	92,6	127,5	83,4	126,1	130,1	132,3	0,0257
Бештин айы	93,5	127,8	83,8	126,4	132,0	132,1	0,0260

I.40-таблица: Кыргыз Республикасына тике четөлкө инвестицияларынын таза агылып келүүсүнүн географиялык структурасы

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004 *	2005	2006
Бардыгы	**4,7**	**45,5**	**44,8**	**42,6**	**107,0**
Алыскы четөлкөлөр	**-11,6**	**40,8**	**32,3**	**21,6**	**-2,3**
Австралия	0,3	39,3	3,1	2,5	-0,6
Улуу Британия	-1,7	-2,0	4,8	23,5	29,0
Германия	-3,5	-5,7	-4,0	-2,7	8,4
Израиль	0,1	—	0,9	3,6	-2,4
Индия	0,3	0,1	-0,1	-0,1	—
Иран	-0,1	—	1,1	0,8	0,9
Ирландия	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	—
Италия	-6,2	-0,1	0,8	-1,0	-1,3
Канада	-9,6	19,4	7,7	0,8	8,5
Кипр	0,1	0,8	10,9	4,3	-1,4
Кытай	2,8	10,2	4,3	2,2	-36,7
Корея	1,2	5,4	-1,6	-7,5	-1,0
Кувейт	—	—	0,5	-0,2	0,5
Нидерланд	-0,9	1,7	-3,1	-0,1	-0,1
БАЭ	0,9	0,3	0,5	-0,4	1,1
Пакистан	-2,5	—	—	0,3	0,7
Польша	0,2	—	0,5	-0,1	—
Португалия	1,3	—	1,1	1,4	-1,4
АКШ	3,9	-7,2	6,8	-4,4	1,5
Түркия	4,1	17,6	0,9	0,3	-17,6
Швейцария	—	-0,9	-0,8	-2,4	-0,8
Башка эларалык уюмдар	-1,7	-0,5	0,6	-0,1	4,2
КМШ өлкөлөрү	**16,2**	**4,7**	**12,5**	**20,9**	**109,4**
Казакстан	3,4	0,2	9,1	22,7	96,4
Россия	11,8	3,4	3,7	-1,5	12,7
Украина	-0,1	—	-0,2	0,2	—
Өзбекстан	—	—	-0,2	-0,6	0,2

* Улуттук банктын алдынала берген баасын эске алуусуз

1.41-таблица: Эларалык камдар (бир мезгилдин акырына карата)[1]

	2002	2003	2004	2005	2006
Дүң камдары, *млн. АКШ долларында*	316,7	389,0	565,2	612,4	817,1
Камдык активдер*, *млн. АКШ долларында*	289,7	359,2	543,8	608,5	814,3
Дүң камдары, товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр айларында	4,3	4,1	4,9	3,3	3,7
Камдык активдер, товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр айларында	3,9	3,8	4,7	3,2	3,7

[1] ЭВФтеги камдык позицияны кошо алганда

*Дүңүнөн алгандагы эларалык камдардын ликвиддүү бөлүгү

II ТИРКЕМЕ: КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ТӨЛӨМ ТЕҢДЕМИН ТҮЗҮҮ ЫКМАСЫ

1. Киришүү

Төлөм теңдеми Кыргыз Республикасынын белгилүү бир мезгилдин ичинде дүйнөнүн башка өлкөлөрү менен жүргүзүлгөн тышкы экономикалык операциялары жөнүндөгү маалыматтарды чагылдырат. Резиденттер менен резидент эместердин ортосунда ишке ашырылган бул операцияларга негизинен, товарлар, кызмат көрсөтүүлөр жана кирешелер менен жүргүзүлгөн операциялар, финансы активдери жана милдеттенмелери менен операциялар кирет.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми Эларалык Валюта Фонду тарабынан иштелип чыккан «Төлөм теңдеми боюнча колдонмо» басылмасынын бешинчи чыгаралышына ылайык түзүлөт.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан түзүлөт жана Кыргыз Республикасынын Улуттук Статистика Комитетинен, Улуттук банктан, коммерциялык банктардан, Кыргыз Республикасынын Экономика жана финансы министрлигинен, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Мамлекеттик бажы инспекциясынан, Тышкы иштер министрлигинен, о.э. башка министрликтерден, ишканалардан жана уюмдардан алынган маалыматтарга таянат.

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндөгү», «Кыргыз Республикасындагы банктар жана банк иши жөнүндөгү» Мыйзамдары, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн жана Улуттук банктын ченемдик актылары маалыматтарды топтоонун жана алардын купуялыгынын сакталышынын мыйзамдык негизин камсыз кылат.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми чейрек сайын АКШ млн. доллары менен түзүлөт. Төлөм теңдеминин ушул басылмадан тышкары маалыматтары, чейрек сайын төмөнкү басылмаларда жарыяланып турат: Ай сайын чыгарылуучу «Улуттук банктын бюллетени», чейрек сайын жарык көрүүчү «Кыргыз Республикасындагы инфляция боюнча баяндама» жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Жылдык отчетунда. Ошондой эле, төлөм теңдеминин маалыматтары Улуттук Статистика комитетинин ай сайын чыгуучу «Кыргыз Республикасынын социалдык-экономикалык абалы» басылмасында жарыяланат. Төлөм теңдеми жана эларалык инвестиция позициясы боюнча маалыматтар «Төлөм теңдеминин статистикасы боюнча жылдык басылма» жана «Эларалык финансы статистикасы» басылмаларында жарыялоо үчүн ЭВФке да берилет.

2. Төлөм теңдемин түзүүнүн негизги эрежелери

Төлөм теңдемин түзүүдө пайдаланылуучу резиденттик жөнүндө аныктамага ылайык, резиденттер болуп республиканын экономикалык аймагында бир жыл же андан ашык мөөнөттө турган же турууга ниеттенип жатышкан жеке адамдар, ошондой эле Кыргызстанда товарлардын кыйла көлөмүн өндүрүү жана/же болбосо кызмат көрсөтүүлөрдү жүзөгө ашырган же республиканын аймагында жайгашкан жер участкаларына, курулушка же өндүрүш бирикмелерине ээ болгон юридикалык жактар саналат.

II.1-таблица: Төлөм теңдемин түзүүнүн негизги эрежелери

Операция	Кредит, плюс (+)	Дебет, минус (-)
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	*Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспорту*	*Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импорту*
Кирешелер	*Алууга карата кирешелер*	*Төлөөгө карата кирешелер*
Трансферттер	*Каражаттарды алуу*	*Каражаттарды берүү*
Финансылык инструменттер менен операциялар	*Четөлкө активдеринин (талаптарынын) азайышы*	*Четөлкө активдеринин (талаптарынын) көбөйүшү*
	Четөлкө милдеттенмелеринин көбөйүшү	*Четөлкө милдеттенмелеринин азайышы*

Төлөм теңдемин түзүүнүн эрежесине ылайык, ар бир операция кош жазуу менен чагылдырылат, жазуулардын бири бир статьянын кредити боюнча, экинчиси - башка статьянын дебети боюнча чагылдырылат. Финансы операциялары кошуп эсептөө (начисление) ыкмасы боюнча б.а., кошуп эсептелинген, бирок иш жүзүндө али төлөнбөгөн суммалар чагылдырылат.

Жогоруда айтылгандай, кош жазуу принциптерине ылайык, бардык кредиттелген жазуулардын суммасы бардык дебеттелген жазуулардын суммасына дал келүүгө тийиш, мына ошондуктан, теоретикалык жалпы сальдо дайыма нөлгө барабар болуусу керек. Бирок, иш жүзүндө теңдемдин жыйынтыктоочу сальдосу эч качан нөлгө жетпейт. Төлөм теңдемин түзүү үчүн пайдаланылуучу маалыматтар ар кайсы булактардан алына тургандыгы анын себеби болуп саналат. Мисалы, товарлардын экспорту боюнча маалыматтар бажы статистикасынын негизинде алынат. Ал эми экспорттолгон продукциялар үчүн валюта түрүндө түшкөн акчалар тууралуу маалыматтар банк отчетторунан келип түшөт. Ошентип, бири-биринен көзкаранды болбогон булактардан алынган маалыматтарды пайдалануунун натыйжасында түзүлгөн нөлдүк эмес сальдо «таза каталар жана калтырып кетүүлөр» деп аталган кошумча статьялар менен теңделет. Ал жогоруда келтирилген сальдонун өлчөмү боюнча барабар, бирок, тескери белгиде.

3. Төлөм теңдемин түзүүнүн структурасы жана маалымат базасы

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү үчүн кыйла көлөмдөгү маалыматтар пайдаланылат, мында бир статья үчүн бир эле учурда, бир нече булактардан алынган маалыматтар пайдаланылышы мүмкүн. II.2-таблицасында Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү үчүн кайсыл жана кандай булактардан алынган маалыматтар пайдаланыла тургандыгы келтирилген.

Төлөм теңдеминин операциялары эсептердин негизги эки тобуна бириктирилет: күндөлүк операциялар эсеби жана капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби. Күндөлүк операциялар эсеби товарлар, кызмат көрсөтүүлөр, кирешелер, күндөлүк трансферттер менен операцияларды чагылдырат. Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби капиталдык эсептен жана финансы эсебинен турат жана күндөлүк операциялар эсебинде чагылдырылуучу товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн агымы кандайча каржылана тургандыгын көрсөтөт.

Соода балансы. Соода балансы товарлардын ФОБ баасындагы экспорту менен импортунун наркынын ортосундагы айырма эсептеле тургандыгын билдирет. Товарлардын ФОБ баасы боюнча экспортунун жана товарлардын СИФ баасы боюнча импортунун наркы тууралуу маалыматтар Улуттук Статистика комитетинен алынат жана алар бажы органдарынан алынган маалыматтарга жана ишканалардын маалыматтарына таянат. Товарлардын импортунун ФОБ баасындагы наркын Улуттук банк импортто СИФ баасында транспорттук чыгашалардын жана камсыздандыруу боюнча чыгашалардын үлүшүнө баа берүү ыкмасы менен ишканалардын ишин Улуттук статистика комитети тарабынан жүргүзүлгөн иликтөөнүн негизинде аныктайт. Товарлардын экспорту боюнча маалыматтарга Улуттук Статистика комитети Кыргыз Республикасынын аэропортторунда четөлкө авиакомпаниялары алуучу товарлар боюнча маалыматтарды, импорт боюнча маалыматтарга чет мамлекеттердин портторунда Кыргыз Республикасынын резидент авиа-темиржол компаниялары тарабынан алынган товарлар боюнча маалыматтарды кошот. 1993-1995-жылдардын аралыгында «алып-сатарлардын» импорту чартердик рейстердин жүргүнчүлөрүнүн санын бир «алыпсатар» тарабынан алынып келинген товарлардын орточо көлөмүнө көбөйтүүнүн негизинде баалоо жолу менен аныкталган. Бирок, 1996-жылдан тартып, төлөм теңдеминде Бажы кызматы департаментинин «алыпсатарлардын» импорту боюнча маалыматтары кошо катталууда, ал эми 1997-жылдан тартып бул маалыматтар Улуттук Статистика Комитетинин “алыпсатарлардын” каттоодон өткөрүлбөгөн соода иштери боюнча маалыматтар менен толукталган, бул маалыматтар бажы постторунда жүргүзүлгөн иликтөөнүн негизинде баалоо жолу менен түзүлөт.

Кызмат көрсөтүүлөр. Транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту Улуттук статистика комитети тарабынан тиешелүү транспорттук уюмдардан жана ведомстволордон бөлөк, темир

жол транспорту, аба транспорту, автомобиль транспорту боюнча уюмдардан алынган маалыматтардын о.э. банк статистикасынан чогулган маалыматтардын негизинде аныкталат. Жүк ташуу менен байланыштуу транспорттук жана камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрүнүн импорту, “соода балансынын” бөлүгүндө жазылып кеткендей, СИФ баасындагы импорттун наркындагы үлүш катары баа берүү менен аныкталат. Ушуга эле «Кыргызгаз» АКсы тарабынан сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту/импорту боюнча (газды ташып жеткирүү) маалыматтар, ири ишканалардын, ведомстволордун, банк статистикасынын, о.э. Кыргыз Республикасындагы авиакомпанияларынын кирешелери жана чыгашалары боюнча четөлкө авиакомпанияларынын агентстволорунун маалыматтары кошулган. 1999-жылга чейин импорт боюнча **“кыдыруулар”** статьясында чет өлкөлөрдөгү туристтик фирмалардын чыгашалары, ал эми экспорт боюнча мейманканалардын, эс алуу үйлөрүнүн, дарылануучу жайлардын резидент эместерден алынуучу кирешелери чагылдырылып келинген (коммерциялык банктардын отчетторунан алынган маалыматтарды эске алуу менен). 1999-жылдан баштап “кыдыруулар” статьясы республикага (республикадан) келип жатышкан (кетип жатышкан) жарандардын санына негизделген ыкма боюнча аныкталууда. **Курулуш боюнча кызмат көрсөтүүлөр статьясында** банк статистикасынан, УСКдан алынган, Кыргыз Республикасынын резидент эмес курулуш компанияларын тартуучу ишканалардан, четөлкөдө кызмат көрсөтүп жатышкан курулуш уюмдарынан жыйналган маалыматтары, о.э. биргелешкен ири ишканалар тарабынан берилген маалыматтар чагылдырылат. **Финансылык кызмат көрсөтүүлөрдө** мына ушундай кызмат көрсөтүүлөрдү коммерциялык банктар тарабынан сунуштоо жана алуу боюнча банк статистикасынан алынган жана Улуттук банк тарабынан финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү алуу жөнүндө маалыматтар чагылдырылат. **Компьютердик жана маалымат берүү кызмат көрсөтүүлөрү** боюнча маалыматтардын толук жана өзүнө бардыгын камтуучу булактарынан болуп, азыркы учурда банк статистикасы саналат. **Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөрдө** Тышкы иштер министрлигинен жана Улуттук банктын ички булактарынан алынуучу Кыргыз Республикасынын элчиликтерин жана өкүлчүлүктөрүн күтүүгө кеткен чыгашалар; четөлкөлөрдүн Кыргыз Республикасында жайгашкан элчиликтерин жана өкүлчүлүктөрүн күтүүгө кеткен чыгашалар чагылдырылат, алар банк статистикасынын негизинде жыйналып алынат. **Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр** боюнча маалыматтар Улуттук статистика комитети жана Улуттук банк тарабынан кызматтардын ушул түрүн пайдалануучу жана аларды көрсөтүүчү болуп саналган ишканалардан алынат. Бул статьяга **“техникалык жардамдар боюнча”** кызмат көрсөтүүлөрдүн импорту дагы кирет, алар жөнүндө маалымат булагы болуп ЭВФтин баа берүү маалыматтары жана инвестициялык долбоорлорду жүзөгө ашырып жатышкан уюмдардын маалыматтары саналат. **Башка кызмат көрсөтүүлөргө** жогоруда жазылган статьяларда камтылбаган кызмат көрсөтүүлөр кошулган жана бул маалыматтын булактары болуп, УСКнын ишканалардан алынган жана банк статистикасынын маалыматтары саналат.

Кирешелер. Бул статья өзүнө өндүрүш факторлорун, атап айтканда, эмгек жана капиталды пайдалангандык же бергендик үчүн төлөмдөрдү жана келип түшүүлөрдү камтыйт жана эки эсепке: эмгекке төлөөлөр жана инвестициялардан кирешелер эсебине бөлүнөт. Эмгекке төлөөлөр резидент эместер тарабынан Кыргыз Республикасынын резиденттеринен алынган айлык акыларды камтыйт же тескерисинче. Тике, портфелдик жана башка инвестициялардан кирешелер өзүнө келип түшүүлөрдү жана резиденттердин четөлкө финансылык активдерине жана милдеттенмелерине кошуп эсептелинген төлөмдөрдү камтыйт. Тике инвестициялардан түшкөн кирешелер боюнча маалыматтар ишканалардан алынган отчеттордун негизинде, Улуттук Статистика комитетинен о.э банк статистикасынан алынат. Портфелдик инвестициялардан кирешелер боюнча маалыматтар Улуттук банктын сыяктуу эле, коммерциялык банктардын ички булактарынан алынат. Ал эми жана башка инвестициялардан түшкөн кирешелер боюнча маалыматтар Улуттук банктын ички булактарынан (ЭВФтин кредиттери жана Улуттук банк тарабынан тейленген кредиттер боюнча пайыздар), Экономика жана финансы министрлигинен (мамлекеттик кредиттер боюнча пайыздар) жана ишканалардан (мамлекеттик эмес кредиттер боюнча пайыздар) алынат. Эмгекке төлөөлөр боюнча маалыматтар Улуттук Статистика комитети жана Улуттук банк тарабынан четөлкөлүк жумушчуларды тартуу менен иштеген ишканалардан алынат.

Трансферттер. Трансферттер күндөлүк эсепте чагылдыруучу күндөлүк жана капиталдык эсепте чагылдырылуучу капиталдык трансферттер болуп бөлүнүшөт. **Капиталдык трансферттерге**: негизги капиталга менчик укугун берүү; кредитор тарабынан карызды жокко чыгаруу (аннулирование); негизги капиталды сатып алуу же сатуу менен байланышкан акчалай активдерди өткөрүп берүү; калктын көчүп кетип жатышына байланыштуу, көчүп кетип жаткандар өз резиденттүүлүгүн алмаштырышкан учурда, алардын мүлктөрүнүн жана финансылык активдеринин агымына карата компенсациялоочу жазуу болуп саналган трансферттер камтылат. Трансферттердин бардык калган түрлөрү **күндөлүк трансферттерге тиешелүү болот**. Биздин өлкөгө мүнөздүү күндөлүк трансферттердин мисалы болуп гуманитардык жардам саналат, ал төлөм теңдеминде дебет боюнча – товарлардын импорту катары, кредити боюнча - трансферттер сыяктуу компенсациялоочу өткөрүү катары чагылдырылат. Күндөлүк расмий трансферттерге товарлар жана техникалык жардам түрүндөгү гранттар ошондой эле, эларалык уюмдар фондуна чегерүүлөр таандык болот. Гуманитардык жардамдар боюнча маалыматтар Улуттук Статистика комитетинен товарлардын импорту жөнүндө маалыматтар менен кошо алынат. Техникалык жардамдарга баа берүүдө ЭВФтин маалыматтары пайдаланылат. Эларалык уюмдар фондуна чегерүүлөр боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан Экономика жана финансы министрлигинен алынат. Калктын четөлкөгө жана четөлкөдөн акчалай которуулары түрүндө көрсөтүлгөн жеке күндөлүк трансферттер тууралуу маалыматтар негизинен, Улуттук банк тарабынан Транспорт жана коммуникация министрлигинен жана банк статистикасынан алынат. Капиталдык расмий трансферттердин көлөмүн аныктоо үчүн Улуттук банк товарлар түрүндөгү гранттардын жалпы көлөмүндө капиталдык товарларды бөлүп көрсөтөт. Алар боюнча маалыматтар Улуттук Статистика комитетинен алынган. Мигранттардын трансферттерин Улуттук банк алардын саны жөнүндө Улуттук Статистика комитетинен алынган маалыматтардын негизинде жана мигранттардын алып келүүчү/ алып кетүүчү активдеринин орточо наркын баалоо жолу менен аныктайт.

2000-жылдан тартып Улуттук банк «четөлкөдө иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары» статьясы боюнча жеткире баалоону жүргүзүп келет. Жеткире эсептөө суммасы расмий каттоодон өткөрүлгөн акча которуулар жана жеткире эсептөөгө чейинки коэффициент катары аныкталат. Иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары боюнча дүйнөлүк коомчулукта көп сандаган иликтөөлөр жүргүзүлүп келет жана ал иликтөөлөрдүн ар бири капиталдын нак түрдө агылып кире тургандыгына баа берилгендигин көрсөтөт. Улуттук банк өз баа берүүлөрүндө аталган иликтөөлөргө таяна алат жана коэффициентти жылсайын өзгөртө алат.

Финансы эсеби. Финансы эсеби өзүнө алардын натыйжасында резиденттердин четөлкө активдери жана милдеттенмелери көбөйүүгө же азайууга дуушар болгон операцияларды камтыйт. Мына ошого байланыштуу, резиденттер четөлкө финансы активдерин резидент эместерден гана эмес, резиденттерден да сатып алууга мүмкүнчүлүгү болгондугунан улам, финансы эсебинде резиденттердин ортосундагы четөлкө активдери менен операциялар да чагылдырылышы мүмкүн. Финансы эсебинин чегинде активдердин ар бир түрү боюнча операциялар таза түрүндө катталат. Ошентип, жазууларда ошол түрдөгү активдер же милдеттенмелер менен бардык оң жана терс операциялардын белгилүү бир мезгил ичиндеги таза суммардык өзгөртүлүшү чагылдырылат. Активдердин суммасынын таза азайуусу жана милдеттенмелердин суммасынын таза көбөйүшү кредит боюнча катталат, ал эми активдердин суммасынын таза көбөйүшү жана милдеттенмелердин суммасынын таза кыскарышы дебет боюнча чагылдырылат. Финансы эсебинин компоненттери функционалдык белгилер боюнча классификацияланат жана тике, портфелдик инвестициялар, башка инвестициялар жана камдык активдер болуп бөлүнүшөт.

Тике инвестицияларда башка өлкөнүн чарбалык бирдигин (тике инвестицияларды алышкан ишканалар) башкарууга катышуу максатында бир өлкөнүн (тике инвестор) жеке адамдары жана юридикалык жактары тарабынан жүзөгө ашыруучу инвестициялар чагылдырылат. Тике инвестициялар катары, ишкананын капиталына катышуу формасындагы тике инвестордун капиталдык са-

лымдары гана эмес, тике инвестор менен тике инвестициялоо ишканаларынын ортосунда болуп өткөн инвестициялардын башка бардык формалары классификацияланат. Мисал катары, тике инвестор тарабынан ишканаларга берилген кредиттер же тике инвестиция катары каралган жерди узак мөөнөткө ижаралоо саналат. Тике инвестициялар четөлкөгө инвестицияларга же ички экономикага инвестицияга бөлүнөт. Тике инвестициялар боюнча маалыматтарды Улуттук банк Улуттук Статистика комитетинен алат. Ал эми, бул комитет өз кезегинде маалыматтарды ири биргелешкен айрым ишканалардан чогултат.

Портфелдик инвестицияларда баалуу кагаздар жана карыздык баалуу кагаздар менен операциялар, киреше алуу максатында гана жүргүзүлгөн операциялар чагылдырылат. Портфелдик инвестицияларды тике инвестициялардан айырмалоочу шарттуу критерий болуп, инвестордун ишкананын кадимки эле акцияларынын 10 же андан ашык пайызына ээ болуусу саналат. Портфелдик инвестициялар, өз кезегинде, активдер жана милдеттенмелер менен операцияларга о.э. финансы инструменттеринин түрү боюнча (капиталга катышууну камсыз кылган баалуу кагаздар жана карыздык баалуу кагаздар) классификацияланат. Портфелдик инвестициялар боюнча маалыматтарды Улуттук банк өзүнүн жана коммерциялык банктардын ички булактарынан, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Финансылык көзөмөл жана отчеттуулук боюнча Мамлекеттик агенттигинен жана ири биргелешкен ишканалардан алат.

Финансы деривативдери - алардын иштөө шарттары, айрым башка финансы инструменттерине же мүнөздөмөлөрүнө (четөлкө валютасы, мамлекеттик облигациялар, акцияларга баанын индекси, пайыздык чендер жана башкалар сыяктуу) же кийинчерээк сатылып алынышы же сатылышы мүмкүн болгон кайсы болбосун биржалык товарларга (алтын, кант, кофе жана башка) «байланыштуу» болгон финансы инструменттери. Финансы деривативдери ээлерине алдынала сүйлөшүлгөн, келечектеги белгилүү бир мезгилде, аныкталган активдерди алууга укукту камсыз кылат, мисалы, накталай акча формасында, баштапкы финансы инструменти жана башка. Туунду финансы инструменттеринин катарына опциондор (валюталык, пайыздык, товардык ж.б), жүгүртүлүүчү финансы фьючерстери, варранттар жана валюталык же пайыздык своптор жөнүндө келишимдер катары инструменттер кирет. Туунду инструменттери менен бүтүмдөр операциялардын өзалдынча топторуна бөлүнүп турат (негизгиси финансылык); аларды эсепке алуу туунду контракттын негизинде жаткан жана алар өздөрү «байланыштуу» мүнөздөмөгө таандык болгон баалуу кагаздар же товарлар менен операцияларды каттоодон башка жүргүзүлөт. Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминде финансы деривативдери алтындын баасын хеджирлөө менен берилген жана алар боюнча маалыматтар ишканалар тарабынан берилет.

Жана башка инвестициялар да активдер, милдетттенмелер менен операцияларга классификацияланат жана өзүнө кредиттерди, кредитордук жана дебитордук карыздарды, депозиттерди, накталай четөлкө валютасын, улуттук валютаны жана жогоруда келтирилген категорияларга кирбеген башка активдерди жана милдеттенмелерди камтыйт. Коммерциялык банктардын четөлкө активдери/милдеттенмелери боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан коммерциялык банктардын отчетторунан алынат. Өкмөт тарабынан же анын гарантиясы астында алынган четөлкө кредиттери ошондой эле, аларды тейлөө боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан Экономика жана финансы министрлигинен, ишканалардан жана башкы банктын өзүнүн ички булактарынан алынат. Улуттук банк тарабынан тейленген кредиттер боюнча маалыматтар өзүнүн ички булактарынан алынат. Мамлекеттик эмес кредиттер боюнча маалыматтар ошол кредиттерден пайдаланышкан ишканалардан алынат. Резидент-ишканалардын (соодалык кредиттер) кредитордук жана дебитордук карыздары тууралуу маалыматтар Улуттук банк тарабынан Улуттук Статистика комитетинен алынат, ал эми Комитет маалыматтарды ишканалардан жыйнайт. Чет мамлекеттердеги ишканалардын эсептери боюнча маалыматтарды Улуттук банк ишканалардан алат. Негизинен, Кыргызстандын эларалык финансы институттарынын фондуларына төлөмдөрүн чагылдырган ж.б.

активдер боюнча маалыматтарды Улуттук банк Экономика жана финансы министрлигинен жана Улуттук банктын ички булактарынан алат. Төлөм теңдеми кошуп эсептөө (начисление) ыкмасы боюнча түзүлө тургандыгына байланыштуу, кредиттер боюнча негизги суммалар жана төлөөгө карата пайыздар төлөө мөөнөтү узартылышы мүмкүн болгон б.а., убагында төлөнбөгөн бир мезгил аралыгындагы чегерилген суммаларды чагылдырат. Кошуп эсептелинген сумма менен иш жүзүндө төлөнгөн сумманын ортосундагы айырма «жана башка инвестициялар» статьясында, мөөнөтүндө төлөнбөгөн суммаларга өзгөртүүлөр катары чагылдырылат. Эгерде, мөөнөтүндө төлөнбөгөн суммалар жаңы кредит катары кайра таризделе турган болсо, анда төлөм теңдеминде мөөнөтүндө төлөнбөгөн суммалардын азайышы түрүндө жана карыздарды реструктуризациялоо жаңы кредитти алуу формасында чагылдырылат.

Камдык активдер төлөм теңдеминин тартыштыгын каржылоо үчүн пайдаланылышы мүмкүн болгон Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын четөлкө активдеринен турат. Төлөм теңдеминде монетардык алтын менен операцияларга (Улуттук банк менен акчакредиттик жөнгө салуу боюнча четөлкө органдарынын ортосундагы операциялар гана), атайын карыз алышуу укугу, эркин конвертирленүүчү валюта активдери, ликвиддүү четөлкө баалуу кагаздары жана ж.б. ликвиддүү четөлкө баалуу кагаздары жана ж.б. ликвидүү четөлкө активдери менен операцияларга байланыштуу болгон камдык активдердеги өзгөрүүлөр чагылдырылат. ЭВФтин камдык активдери жана кредиттери, ошондой эле Улуттук банктын төлөм теңдеминде чагылдырылуучу башка активдери жана милдеттенмелери боюнча маалыматтар Улуттук банктын ички булактарынан алынган маалыматтарга негизделген.

4. Төлөм теңдемин сунуш кылуунун формалары

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми нейтралдуу жана аналитикалык формаларда берилет. **Нейтралдуу форма** (I тиркеме, I.1.-таблица) өзүнө төлөм теңдеминин бардык статьялары эки тилкеде, өзүнчө кредит жана дебет боюнча, мында кредит боюнча өткөрүүнүн суммасы таза каталарды жана калтырып кетүүлөрдү эске алуу менен дебет боюнча өткөрүүдөгү суммага барабар болот же сальдолонгон түрүндө чагылдырылышы менен мүнөздөлөт. Нейтралдуу формада берүүдө төлөм теңдеминин жалпы сальдосу дайыма нөлгө барабар болот.

Аналитикалык формада (I-таблица) бардык статьялар сальдолонгон түрүндө көрсөтүлөт. Төлөм теңдеминин жалпы сальдосу конкреттүү өлкөнүн өзгөчөлүгүн эске алуу менен аныкталган өзүнчө бир статьянын суммасы катары түзүлөт. Бул статьялар көзкарандысыз (б.а. өз максатына жооп берген) жүзөгө ашырылуучу жана андан төлөм теңдеминин жыйынтыкталган сальдосунун өлчөмү көзкаранды болгон операцияларды чагылдырууга тийиш. Бул статьялар «чектен тышкары» статьялары деп аталат. «Чекке чейинки» статьяларынын калган бардык операциялары төлөм теңдеминин сальдосун каржылоо максатында жүзөгө ашырылат. Бул операциялар аргасыздан жүргүзүлүп, көзкаранды жана Улуттук банк менен Өкмөттүн жөнгө салуучу аракеттерине байланыштуу. Ошентип, төлөм теңдеминин сальдосу субъективдүү ой жүгүртүү үчүн элементтерди камтып турса да, төлөм теңдеминин сальдосунун өлчөмүн ченөөгө, анын каржыланышындагы керектөөлөрдү аныктоого мүмкүндүк берет.

II.2-таблица: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү үчүн Улуттук банк тарабынан пайдаланылуучу маалымат булактары

Төлөм теңдеминини статьялары	Маалымат булактары	Маалыматтардын мазмуну
Күндөлүк операциялар эсеби		
Товарлар		
Товарлардын экспорту (ФОБ)		
экспорт	УСК	
порттордон алынуучу товарлар	УСК	
монетардык эмес алтын	УСК	
Товарлардын импорту (ФОБ)		
импорт (СИФ)	УСК	
нарк боюнча оңдоолор	УСК, Улуттук банк	ишканаларды иликтөөнүн негизинде СИФ наркы боюнча импорттогу транспорттук жана камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрдүн үлүшү боюнчаУлуттук банктын баа берүүсү
порттордон алынуучу товарлар	УСК	ишканалардын отчетторунун негизинде бункердик отундун импорту боюнча маалыматтар
Кызмат көрсөтүүлөр		
Транспорттук кызмат көрсөтүүлөри	УСК, КБ	ишканаларды иликтөөнүн негизинде СИФ наркы боюнча импорттогу транспорттук сарптоолордун үлүшүнө Улуттук банктын баасы
Кыдыруулар	УСК	республикага (республикадан) келген (кеткен) жарандардын санынын негизинде түзүлгөн ыкмага ылайык баа берүү
Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү	Транспорт жана коммуникация министрлиги	
Курулуш кызмат көрсөтүүлөрү	УСК, ишканалар	резидент эмес курулуш компанияларынын кызматтарынан пайдаланышкан ишканалардан 1-ИНСУ формасы боюнча жана четөлкөлөрдө кызмат көрсөтүшкөн курулуш уюмдарынан алынган МСУ-1 формасы боюнча маалыматтар; айрым ири ишканалардан алынган маалыматтар
Камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрү	УСК, ишканалар, КБ	ишканаларды иликтөөнүн жана банк статистикасынан маалыматтардын негизинде СИФ наркы боюнча импорттогу камсыздандыруулардын үлүшүнө Улуттук банктын баасы
Финансылык кызмат көрсөтүүлөр	Улуттук банк, КБ	
Компьютердик жана маалымат кызмат көрсөтүүлөрү	КБ	
Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр	Тышкы иштер министрлиги, КБ	Кыргыз Республикасынын четөлкөлөрдөгү өкүлчүлүктөрүн күтүүгө кеткен чыгашалар боюнча маалыматтар; четөлкөлөрдүн Кыргыз Республикасындагы өкүлчүлүктөрүнүн чыгашалары жөнүндө маалыматтар

II.2-таблица: (уландысы)

Төлөм теңдеминин статьясы	Маалымат булактары	Маалыматтын мазмуну
Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр	УСК, КБ, ишканалар	8 ВЭС-кызмат көрсөтүүлөр отчеттуулук формасы боюнча ишканалардан жыйналган башка ишкердик техникалык кызмат көрсөтүүлөр боюнча маалыматтар
анын ичинде, техникалык жардам	ЭВФ, Экономика жана финансы министрлиги	баа берүү маалыматтары
Жана башка кызмат көрсөтүүлөр	УСК, КБ	8 ВЭС-кызмат көрсөтүүлөр отчеттуулук формасы боюнча ишканалардан жыйналган жана башка ишкердик кызмат көрсөтүүлөр боюнча маалыматтар
Кирешелер		
Эмгек акылар	УСК, КБ, ишканалар	
Инвестициядан кирешелер		
Тике инвестициялар боюнча кирешелер	УСК, КБ	1-ИНВЕСТ отчеттуулук формасы боюнча биргелешкен жана четөлкө ишканаларынан алынган тике инвестициялардан кирешелер тууралуу маалыматтар
Портфелдик инвестициялар боюнча кирешелер	Улуттук банк, КБ	
Башка инвестициялар боюнча кирешелер		
Кредиттер боюнча пайыздар		
АКЖО	Улуттук банк	
Мамлекеттик башкаруу сектору	Экономика финансы министрлиги, Улуттук банк, ишканалар	
Банктар	КБ	
Башка секторлор	Ишканалар	
Башка инвестициялар боюнча ж.б. кирешелер	Улуттук банк, КБ, ишканалар	Улуттук банктын эларалык камдарды тескөөгө байланыштуу кирешелери жана чыгашалары боюнча маалыматтар; коммерциялык банктардын жана ишканалардын четөлкөлөрдөгү активдеринен кирешелер
Күндөлүк трансферттер		
Гуманитардык жардам	УСК, ишканалар	
Техникалык жардам	ЭВФ	баа берүү маалыматтары
Башка гранттар	Улуттук банк	
Эларалык уюмдарга төлөмдөр	Экономика жана финансы министрлиги	
Иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары	Транспорт жана коммуникация министрлиги, КБ	

II.2-таблица: (уландысы)

Төлөм теңдемиинин статьясы	Маалымат булактары	Маалыматтын мазмуну
Капитал менен операциялар эсеби жана финансылык операциялар эсеби		
Капиталдык тарнсферттер		
Товарлар түрүндөгү гранттар	УСК	товарлар түрүндөгү гранттардын жалпы көлөмүндөгү капиталдык товарлардын үлүшүнө баа берүү
Миграция менен байланыштуу трансферттер	УСК	көчүп кетип-келип жаткандардын саны жөнүндө расмий маалыматтардын негизинде көчүп кетип жаткандардын трансферттерине УСКнын баасы
Карызды кечүү	Ишканалар ФЭМ	
Тике инвестициялар		
Четөлкөгө	КБ, ишканалар	
Кыргыз Республикасына	УСК, КБ, ишканалар	1-ИНВЕСТ отчеттуулук формасы боюнча биргелешкен жана четөлкө ишканаларынан жыйналган тике инвестициялар боюнча маалыматтар
Портфелдик инвестициялар		
Карыздык баалуу кагаздар	Улуттук банк, КБ, Финансылык көзөмөлдөө жана контролдоо боюнча мамлекеттик агенттик	
Финансы деривативдери	Ишканалар	
Башка инвестициялар		
Активдер		
Нак акчалар жана депозиттер		
Банктар	КБ	
Башка секторлор	Ишканалар	
Соода кредиттери	УСК	
Башка активдер		
АКЖО	Улуттук банк	
Мамлекеттик башкаруу сектору	Экономика жана финансы министрлиги	
Миледеттенмелер		
Нак акчалар жана депозиттер		
Банктар	КБ	
Соода кредиттери	УСК	
Кредиттер		
АКЖО	Улуттук банк	ЭВФтин кредиттери жөнүндө маалыматтар
Мамлекеттик башкаруу сектору	Экономика жана финансы министрлиги, Улуттук банк, ишканалар	мамлекеттик сектор тарабынан же анын гарантиясы астында алынган/төлөнгөн кредиттер жөнүндө маалыматтар
Банктар	КБ	коммерциялык банктар тарабынан алынган кредиттер боюнча банк статистикасынан алынган маалыматтар
Башка секторлор	Ишканалар	Өкмөттүн кепидигисиз алынган алынган/төлөнгөн кредиттер жөнүндө маалыматтар
Мөөнөтү өткөрүлүп жиберилген карыздар	КБ, ФЭМ, ишканалар	
Камдык активдер	Улуттук банк	

III ТИРКЕМЕ: ТӨЛӨМ ТЕҢДЕМИНИН «КЫДЫРУУЛАР» СТАТЬЯСЫНА БАА БЕРҮҮНҮН ЫКМАСЫ

«Кыдыруулар« статьясына баа берүү ыкмасы четөлкөлөрдөгү резиденттердин жана республикадагы резидент эместердин чыгашаларын бир кыйла так жана толук чагылдыруу, мейманканалардан, эс алуу үйлөрүнөн жана туристтик компаниялардан маалыматтарды жыйноонун салттуу түрдө колдонулуп келген ыкмасынын ордуна колдонуу максатында иштелип чыккан. «Кыдыруулар« статьясы боюнча маалыматтарды жыйноонун колдонулуп келинген ыкмасы операциялардын бир бөлүгүн гана камтыган жана төлөм теңдемин түзүүнүн эларалык тажрыйбаларына ылайык бул статьяны мүмкүн болушунча баа берүү жолу менен аныктоо дурус болмокчу.

«Кыдыруулар« статьясы боюнча кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту/импорту бир келүүчүгө/кетүүчүгө туура келүүчү чыгашаларын келип/кетүүчү жарандардын санына көбөйтүүнү билдирет.

Аталган статья боюнча эсептөөлөр кыдыруулардын категориясы боюнча алардын максатын төмөндөгүлөргө бөлүү менен жүргүзүлөт:

- кызматтык,
- туристтик,
- жеке,
- коммерциялык.

Чыгашалар кыдыруулардын максатынын ар бир категориясы боюнча өзүнчө, баа берүү менен эсептелинет.

Четөлкөлөрдө иш боюнча кыска мөөнөттүү кыдырууларда жүргөн кыргыз жарандарынын чыгашаларына баа берүү күнүнө 3 жолу тамактануунун наркын жана ал жерлерде жашаган турак-жайлар үчүн чыгашаларын камтыган бир күндүк (суткалык) төлөмдөрдүн минималдуу нормасынын негизинде аныкталат. Бул нормалар республиканын мамлекеттик башкаруу органдары тарабынан белгиленет. Эс алуу же коммерциялык (шоп-турлар) максаттар менен кыдырууларга баа берүү үчүн туристтик фирмалардын жолкирээнин наркын (аба-темиржол билеттеринин наркы) кошпогондогу, эсалууларга жана шоп-турларга жолдомолордун наркы жөнүндөгү маалыматтары пайдаланылат. Туристтердин бул чыгашалары туристтердин жеке максаттардагы сарптоолору боюнча маалыматтарды камтыйт, аларга аларды республиканын ичинде андан ары сатып өткөрүү үчүн товарларды алууга чыгашалары камтылбайт.

Кыргызстанга келген четөлкө жарандарынын чыгашалары дагы баа берүү негизинде эсептелинет жана бир күндөгү тамакаштарына орточо алынган чыгашаларды, республиканын мейманканаларында бир күн тургандыгы, ошондой эле республиканын аймагында болуу учурундагы кошумча чыгашаларын камтыйт.

«Кыдыруулар« статьясына баа берүүнүн аталган ыкмасы Улуттук статистика комитетинин жана Мамлекеттик бажы инспекциясынын расмий маалыматтарынын, ошондой эле туристтик фирмалардын жана мейманканалардын маалыматтарынын негизинде жүзөгө ашырылат.

IV ТИРКЕМЕ: НОМИНАЛДУУ ЖАНА РЕАЛДУУ ЭФФЕКТИВДҮҮ АЛМАШУУ КУРСУН ЭСЕПТӨӨ ЫКМАСЫ

Номиналдуу алмашуу курсунун салмактанып алынган орточо маанисин билдирген жана кароого алынып жаткан өлкөнүн бааларынын соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү бааларга карата өзгөрүү тенденциясын эске албаган алмашуу курсу **номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу** деп аталат (НЭАК-NEER nominal effective exchange rate).

Номиналдуу эффективдүү алмашууу курсу конкреттүү өлкөдөгү алмашуу курсу анын соода боюнча өнөктөш өлкөнүн курсуна салыштырмалуу базалык мезгилге карата канчалык өзгөрүүгө дуушар болгондугун аныктоого мүмкүндүк берет. Бирок, номиналдуу эффективдүү алмашуу курсунун өзгөрүүсү валютанын сатып алуу жөндөмдүүлүгүн же кандайдыр бир мезгил аралыгында ошол өлкөдө өндүрүлгөн жана экспорттук потенциалга ээ болгон товарлардын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгү канчалык деңгээлде өзгөрүүгө дуушар болгондугун көрсөтпөйт. Кандайдыр бир мезгил ичинде конкреттүү валютанын сатып алуу жөндөмдүүлүгү канчалык өзгөрүүгө дуушар болгондугун аныктоо үчүн реалдуу эффективдүү алмашуу курсу эсептелинет (РЕАК-REER real effective exchange rate).

Соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баалардын салыштырмалуу өзгөрүүсүнө дал келүүчү өлчөмгө карата корректировкаланган номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу **реалдуу эффективдүү алмашуу курсу** деп аталат.

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу өлкөлөрдүн валюталарынын салмактанып алынган реалдуу алмашуу курсунун анын алдыңкы соода өнөктөштөрүнүн валюталарына карата катышын эсептөөдөн улам аныкталат. Мисалы, эгерде, конкреттүү өлкөнүн валютасынын курсу коңшу өлкөнүн валютасына карата инфляциянын жогорку деңгээлде болуусунан улам жогорулап жана бир эле учурда башка өнөктөш өлкөлөрдүн валюталарына карата инфляциянын деңгээлинин басаңдоосуна жараша төмөндөсө, реалдуу эффективдүү алмашуу курсу ошол өзгөрүүлөрдүн орточо өлчөмү катары улуттук валютанын курсун билдирет.

Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептөөнүн кеңири колдонулган формуласы болуп, белгилүү бир мезгил аралыгындагы тиешелүү эки тараптуу алмашуу курсунун базалык мезгилдегиге карата өзгөрүүлөрүнүн салмактанып алынган орточо өлчөмүн чыгарып салуу формуласы саналат.

Эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептөө үчүн өлкөлөрдүн каралып жаткан өлкөнүн тышкы соодасындагы салыштырмалуу салмагы аныкталат. Мына ошол салмактар конкреттүү өлкө үчүн бул же тигил валютанын салыштырмалуу маанилүүлүгүн чагылдырат. Эффективдүү алмашуу курсу эки тараптуу сооданын үлүшүн салмак катары пайдалануу менен эсептелинип чыгат (ошондой эле, экспорт менен импорттун үлүшүн же алардын суммардык орточо көрсөткүчүн пайдаланууга болот). Сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептеп чыгарууда экспорт менен импорттун орточо көрсөткүчү пайдаланылат. Салмакты эсептөө формуласы төмөнкүдөй жүзөгө ашырылат:

$$W_i = \frac{M_i + X_i}{\sum_{i=1}^{n} X_i + \sum_{i=1}^{n} M_i} \qquad (1)$$

мында,

W_i - өлкөнүн жалпы тышкы товар жүгүртүүсүндөгү i өлкөсүнүн салмагы, $\sum_{i=1}^{n} W_i = 1.$

M_i - i өлкөсүнөн Кыргыз Республикасына импорт,

X_i - i өлкөсүнө Кыргыз Республикасынан экспорт,

$\sum_{i=1}^{n} X_i$ - соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөргө Кыргыз Республикасынын экспортунун жалпы көлөмү,

$\sum_{i=1}^{n} M_i$ - соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрдөн Кыргыз Республикасына импорттун жалпы көлөмү.

n - кароого тандалып алынган өлкөлөрдүн саны.

Соода боюнча өнөктөш катары Кыргыз Республикасынын тышкы соодасынын жалпы көлөмүндө эң чом салыштырмалуу салмакты ээлешкен өлкөлөр каралууда, аларды тандап алуу тышкы соода жүгүртүүнүн 90 пайызын камтууга тийиш. Акыркысынан булар менен соода салыштырмалуу артыкчылык принциби боюнча эмес жүзөгө ашырылып жаткан импорттук жана экспорттук товарлар алынып салынат (аларга алтын, жаратылыш газы, электроэнергия, товардык гранттар, б.а. мамлекет мында товарларды келишимдин негизинде катталган баа боюнча сатат). Өлкөлөрдүн куржунун Улуттук банк ар бир беш жылда карайт.

2005-жылы индекстерди эсептөө үчүн базалык мезгил катары 2000-жыл кабыл алынган. Улуттук банк базалык мезгил аралыгын ар бир беш жылда өзгөртүп турат.

Номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индекси төмөнкүчө эсептелинет (мисалга, АКШ доллары үчүн).

$$NBER_{US_t} = 100 \times \left(\frac{ER_{US_t}}{ER_{US_0}} \right) \qquad (2)$$

мында, ER_{US_t} – сомдун t мезгил аралыгындагы (1 сом үчүн АКШ долларынын бирдиги) номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси. t эсептешүү мезгил аралыгындагы сомдун алмашуу курсунун орточо мааниси t мезгил аралыгындагы бардык календардык күндөрдүн ичинде аракеттенүүчү сомдун номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси катары аныкталат.

ER_{US_0} - 0 базалык мезгил ичиндеги номиналдуу алмашуу курсунун тиешелүү орточо геометриялык мааниси.

Реалдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индексин эсептөө формуласы төмөнкүчө (мисалы, АКШ доллары үчүн):

$$RBER_{US_t} = 100 \times \left(\frac{ER_{US_t}}{ER_{US_0}} \right) \times \left(\frac{CPI_{KYR_t}}{CPI_{US_t}} \right) \qquad (3)$$

мында, ER_{US_t} – сомдун t мезгил аралыгындагы номиналдуу алмашуу курсунун (1 сом үчүн АКШ доллары бирдигинде) орточо геометриялык мааниси.

ER_{US_0} - 0 базалык мезгил ичиндеги номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси.

CPI_{KYR_t} , CPI_{US_t} - t мезгил аралыгынын 0 базалык мезгилине карата катышы учурундагы тиешелүүлүгүнө жараша Кыргыз Республикасында жана АКШда баалардын индексинин өзгөрүүсү.

Номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу – бул соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрдүн каралып жаткан куржунуна кирүүчү номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индекстеринин орточо салмактанып алынган геометриялык мааниси. t мезгил аралыгы ичинде ал төмөнкүчө эсептелинет:

$$NEER_t = \left(NBER_{1_t}\right)^{W_{1_t}} \times \left(NBER_{2_t}\right)^{W_{2_t}} \ldots \left(NBER_{n_t}\right)^{W_{n_t}} \qquad (4)$$

мында, $NBER_{i_t}$ - t мезгилинде i өлкөсүнүн (2) формуласында эсептелинген номиналдуу эки тараптуу индекси.

W_{i_t} - тиешелүү салмак.

Өлкөлөрдүн каралып жаткан куржунуна камтылган негизги өнөктөш өлкөлөрдүн эки тараптуу реалдуу алмашуу курсунун индексинин орточо салмактанып алынган геометриялык мааниси сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси болуп саналат. t мезгил ичинде ал төмөнкүчө эсептелинет:

$$REER_t = \left(RBER_{1_t}\right)^{W_{1_t}} \times \left(RBER_{2_t}\right)^{W_{2_t}} \ldots \left(RBER_{n_t}\right)^{W_{n_t}} \qquad (5)$$

мында, $RBER_{i_t}$ - t мезгил аралыгындагы i өлкөсүнүн (3) формула боюнча эсептелинген реалдуу эки тараптуу индекси.

W_{i_t} - өлкөнүн (1) формула боюнча эсептелинген тиешелүү салмагы.

Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун динамикасы үч фактордон көзкаранды. Номиналдуу алмашуу курсу биринчи фактор болуп саналат. Сомду башка валюталарга карата бекемдөө (наркын төмөндөтүү) номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексинин жогорулоосуна (төмөндөөсүнө) алып келет. Экинчи фактор - кароого алынып жаткан өлкөдөгү жана соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баанын деңгээлинин өзгөрүүсү. Кыргыз Республикасындагы баанын өсүш арымынын соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баалардын өсүш арымдарына салыштырмалуу артып туруусу реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун жогорулоосуна же тескерисинче болушуна алып келет. Баанын индекси реалдуу эффективдүү алмашуу курсун эсептөөдө гана кондонулат. Үчүнчү таасир берүүчү фактор болуп, Кыргыз Республикасынын тышкы товар жүгүртүүсүнүн көлөмүндөгү соодалык негизги өнөктөш өлкөлөрдүн салыштырмалуу салмактары саналат. Кыргызстандын тышкы товар жүгүртүүсүндө өлкөлөрдүн үлүшү канчалык көп болсо, сомдун алмашуу курсунун ошол өлкөнүн валютасына карата жана ошол өлкөдөгү баанын өзгөрүүсү сомдун эффективдүү алмашуу курсунун индексине ошончолук таасир бере алат.

Ошентип, реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексинин төмөндөөсү, эрежеге ылайык, ушул өлкөлөрдүн рынокторундагы атамекендик товарлардын баа жагынан атаандаштыкка жөндөмдүүлүгү жогорулай тургандыгы жана тескерисинче болушу мүмкүндүгү жөнүндө айгинелеп турат.

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун кыргыз товарларынын баа жагынан атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүнө таасири IV.1-таблицада жалпыланган.

$$\varepsilon = \frac{E \times P}{P^*} \qquad (6)$$

мында, ε - сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсу

E - сомдун номиналдуу алмашуу курсу (1 сом үчүн четөлкө валютасынын бирдиги)

P - Кыргызстандагы баанын деңгээли

P^* - четөлкөдөгү баанын деңгээли

IV.1-таблица. РЭАКтын аракеттенүүсү боюнча негизги тыянактар

Көрсөткүч	*Көрсөткүч-түн өзгөрүүсү*	*РЕАКтын аракетте-нүүсү*	*Кыргызстандын товарларынын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүнүн өзгөрүүсү*	*Эскертүү (бардык бирдей башка шарттарда)*
E, алмашуу курсу	↑ номиналдуу чыңдалуу	↑ реалдуу чыңдалуу	↓ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн начарлоосу	Четөлкө товарлары салыштырмалуу арзан болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу кымбат болот
E, алмашуу курсу	↓ номиналдуу нарксыздануу	↓ реалдуу нарксыздануу	↑ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн жакшыруусу	Четөлкө товарлары салыштырмалуу кымбат болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзан болот
P, Кыргыз Республикасындагы баалардын деңгээли (сом түрүндө туюндурулган)	↑	↑ реалдуу чыңдалуу	↓ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн начарлоосу	Четөлкө товарлары салыштырмалуу арзан болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу кымбат болот
P, Кыргыз Республикасындагы баалардын деңгээли (сом түрүндө туюндурулган)	↓	↓ реалдуу нарксыздануу	↑ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн жакшыруусу	Четөлкө товарлары салыштырмалуу кымбат болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзан болот
P*, четөлкөлөрдөгү баалардын деңгээли (өзүнүн валютасында туюндурулган)	↑	↓ реалдуу нарксыздануу	↑ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн жакшыруусу	Четөлкө товарлары салыштырмалуу кымбат болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзан болот
P*, четөлкөлөрдөгү баалардын деңгээли (өзүнүн валютасында туюндурулган)	↓	↑ реалдуу чыңдалуу	↓ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн начарлоосу	Четөлкө товарлары салыштырмалуу арзан болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу кымбат болот

V ТИРКЕМЕ: КОММЕРЦИЯЛЫК БАНКТАРДА ТӨЛӨМДӨРДҮН БАГЫТЫН ЭСЕПКЕ АЛУУ СИСТЕМАСЫ

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан 1997-жылдын февраль айында коммерциялык банктарда төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы (ТБЭС) колдонууга киргизилген[1]. 2004-жылы Улуттук банк тарабынан «Төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы боюнча нускоого» өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилген[2]. Бул система, төлөм теңдеминин банк тутуму аркылуу жүргүзүлүүчү операцияларын чагылдыруу үчүн кызмат кылат жана тышкы экономикалык операциялардын кеңири жана өз убагындагы статистикасын алууну камсыз кылат. Система өзүнө коммерциялык банктардын алар тарабынан жүзөгө ашырылуучу четөлкө банктарындагы корреспонденттик эсептеринде, четөлкө банктарынын кыргыз банктарындагы эсептериндеги накталай четөлкө валютасы менен операцияларды жана резидент эместердин четөлкө валютасындагы жана улуттук валютадагы операцияларын камтыйт. Кыргызстанда ТБЭСтин айырмалануучу өзгөчөлүгү болуп, коммерциялык банкттардын четөлкөлүк өнөктөштөр менен корреспонденттик эсептер аркылуу жүзөгө ашырылган эларалык операциялары толук камтылгандыгы саналат, бул андан төмөн болгон учурда операциялар эске алынбаган, минималдуу баштапкы (пороговой) сумманын жоктугунан улам шартталган. Алынган маалымат маанилүү булак болуп саналат жана төлөм теңдемин түзүү жана Кыргыз Республикасынын эларалык инвестициялык позициясын аныктоо үчүн пайдаланылат. Отчеттук маалыматтар төлөм теңдеминин стандарттык компоненттеринин негизинде аныкталган операциялардын тизмесине ылайык классификацияланат жана чагылдырылат. Системанын натыйжалуу иштөөсүн Улуттук банк тарабынан иштелип чыккан "Операциялар боюнча эсепке алуунун автоматташтырылган системасы" программалык камсыздоосу камсыз кылат. Ал коммерциялык банктарда колдонулат жана автоматтык түрдө жыйынтыкталган отчеттук маалыматтарды текшерүүгө жана ката кетирилген жазууларды аныктоого мүмкүндүк берет.

Коммерциялык банктар тарабынан Кыргыз Республикасынын Улуттук банкына берилүүчү ар айлык отчеттор электрондук жана кагаз жүзүндө, отчеттук айдан кийинки айдын 15-числосуна чейин берилет. Отчеттогу ар бир эсеп боюнча маалыматтар бир мезгилдин башталышына жана акырына карата эсептеги калдыктардын суммасын көрсөтүү менен башталат жана аяктайт, демек, ал жерде эсептердеги каражаттардын отчеттук мезгил ичиндеги жылышы катталат. Отчеттук мезгилдин башталышына жана акырына карата сальдо эсептин мүнөзүнө жараша көрсөтүлөт: ностро-эсептери жана накталай четөлкө валютасы үчүн бир мезгилдин башталышына жана акырына карата сальдо кредит боюнча, ал эми лоро-эсептери жана резидент эместердин четөлкө валютасындагы жана улуттук валюта түрүндөгү эсептери үчүн тескерисинче, дебет боюнча көрсөтүлөт. Бардык отчеттор иштелип чыккандан кийин маалыматтардын жалпы базасына топтоштурулат да, төлөм теңдеминин стандарттык компоненттери боюнча классификацияланат, андан соң маалыматтар тандалып алынат жана алардын айрымдары Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминде чагылдырылат.

Ушул система боюнча коммерциялык банктар толтурушкан электрондук формадагы ар бир операция банк-корреспондент, операциялардын валютасы, операциялардын датасы, операциялардын түрү, банктын кардарлары болгон өнөктөш өлкөлөр (контрагенттер), экономиканын белгилүү бир секторуна таандык экендиги, анын эсеби боюнча операциялар жүргүзүлгөн кардар өлкө боюнча классификацияланат. Операциялардын түрү, өлкөнүн аталышы, валютанын аталышы жана экономика сектору коддорго салынган формада көрсөтүлөт. ПБ-1 формасы боюнча отчеттун электрондук формасы 14-тилкеде берилген жана түшүндүрмөсү төмөндө келтирилген.

[1] Intenational Translation Reporting System (ITRS)

[2] Улуттук банк Башкармасынын 2004-жылдын 25-ноябрындагы N30/5 токтому, Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин 2004-жылдын 22-декабрындагы 149-04 номеринде катталган.

Тилке номери	Тилкенин аталышы	Тилкенин мазмуну
1	Өнөктөштүн аталышы	Бул жерде четөлкөдөгү банк-корреспонденттин аталышы көрсөтүлөт. Накталай валюта менен операцияларды эсепке алууда бул тилкеде: «накталай четөлкө валютасы» деп көрсөтүү зарыл. Кыргыз Республикасындагы резидент эместердин операцияларын эсепке алууда «резидент эмес кардарлардын эсептери» көрсөтүлөт.
2	Өнөктөш жайгашкан өлкөнүн коду	Бул жерде банк-корреспондент жайгашкан өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Мында Улуттук статистика комитетинин өлкөлөрдүн кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат. Накталай четөлкө валюталары менен болгон операцияларды же болбосо, Кыргыз Республикасында резидент эместердин улуттук валютадагы жана четөлкө валютасындагы операцияларын эсепке алууда, Кыргыз Республикасынын кодун көрсөтүү зарыл.
3	Эсеп	Бул жерде анын классификациясына ылайык эсептин коду көрсөтүлөт («1-ностро», «2-лоро», «3-накталай четөлкө валютасы», «4-резидент эмес кардарлардын эсептери»).
4	Валютанын аталышы	Бул жерде операция жүргүзүлүп жаткан валютанын коду көрсөтүлөт. Ошону менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2000-жылдын 5-июлундагы N26/9 токтому менен бекитилген ЭК валюталардын эларалык классификаторунда (ИСО 4217003-97) келтирилген валюталардын тамга түрүндөгү коддору колдонулат.
5	Операция өткөрүлгөн күн	Бул жерде банктын бухгалтердик отчеттуулугунда операциянын чагылдырылган күнү көрсөтүлөт.
6	Операциянын коду	Бул жерде тиркемеде келтирилген операциялардын коддорунун тизмесине ылайык, операциянын коду көрсөтүлөт.
7	Төлөөчү өлкө-алуучунун коду	Накталай эмес операцияларды эсепке алууда: чыгыш төлөмдөр боюнча бенефициар (алуучу) өлкөнүн коду, ал эми кириш төлөмдөр боюнча – жөнөтүүчү өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Аналогиялык түрдө, накталай четөлкө валюталары менен жүргүзүлгөн операциялар эске алынат. Мисалы, ар кыл системалар (Western Union, Contact, Money Gram, Anelik ж.б.) боюнча акча которуу үчүн накталай акча салууда алуучу өлкөнүн коду, ал эми ар кыл системалар (Western Union, Contact, Money Gram, Anelik ж.б.) боюнча накталай акча алууда – жөнөтүүчү өлкөнүн коду. Улуттук статистика комитетинин өлкөлөр кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат.
8	Сектордун коду	Бул жерде анын эсеби боюнча банкта операция ишке ашырыла турган, Кыргыз Республикасындагы банктын кардары тиешелүү болгон, экономиканын секторунун коду көрсөтүлөт. Мында, Төлөм теңдеми боюнча колдонмого ылайык иштелип чыккан классификатордо көрсөтүлгөн экономиканын секторлорунун коддору колдонулат.

9	Кардар өлкөнүн коду	Бул жерде анын эсеби боюнча банкта операция ишке ашырыла турган, резиденти Кыргыз Республикасындагы банктын кардары болуп эсептелген өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Мында Улуттук статистика комитетинин өлкөлөр кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат.
10 11	Кредит Дебет	Эсептердеги каражаттардын жылышы кредиттин жана дебет саптарында чагылдырылат. Маалыматтарды төмөнкү мүнөздө чагылдыруу зарыл: ностро-эсептери жана накталай четөлкө валютасы менен жүргүзүлгөн опрециялар үчүн – каражаттардын келип түшүүсү – кредит боюнча, дебет боюнча – лоро-эсептери жана кардар-резидент эместердин улуттук валютадагы жана четөлкө валютасындагы эсептери боюнча операциялар үчүн, аларды эсептен алып салуу, тескерисинче: кредит боюнча – эсептен алып салуу, дебет боюнча – каражаттардын эсепке келип түшүүсү. Сумма номиналда үтүрдөн кийин эки белги менен валюталардын бирдигинде көрсөтүлөт.
12	Сумма сом менен	Бул жерде банктын бухгалтердик отчеттуулугунда операцияларды чагылдыруу күнүндөгү абал боюнча Улуттук банктын курсу боюнча сомго эквиваленттүү сумма көрсөтүлөт.
13	АКШ долларындагы сумма	Бул жерде банктын бухгалтердик отчеттуулугунда операцияларды чагылдыруу күнүндөгү абал боюнча Улуттук банктын курсу боюнча АКШ долларына эквиваленттүү сумма көрсөтүлөт.
14	Операция	Бул жерде ар бир акча каражатынын которулушун багыттоо жөнүндө толук маалымат көрсөтүлөт. Бул тилкедеги маалымат тиркемеде келтирилген төлөм теңдеминин стандарттык классификациясы боюнча операциялардын аталыштарын кайталабастан, конкреттүү операциялардын мазмунун чагылдырууга тийиш. Бул операциялардын кодировкасынын тууралыгына контролдукту ишке ашыруу үчүн зарыл. Ошентип, «финансылык кызмат көрсөтүүлөр», «башка иштиктүү кызмат көрсөтүүлөр», «товардын экспорту» ж.б. түшүндүрмөлөр отчеттуулуктун толуктугуна коюлган талаптарды канааттандырбайт. Мисалы, товарды берүү үчүн акы төлөө эсебине акча каражаттарын которууда кайсы товар үчүн акы төлөө жүргүзүлүп жатканын көрсөтүү зарыл.

ПБ-1 формасы боюнча отчетко кошумча, отчеттук айдын башындагы жана акырындагы каражаттардын калдыктары боюнча маалымат жазуу түрүндө берилет. Бул маалыматтар ПБ-1 отчетунун электрондук формасында чагылдырылган, ал мезгил аралыгынын башына жана акырына карата каражаттардын калдыктары боюнча маалыматтарга дал келүүгө тийиш. Кошумча отчеттуулук төмөнкү формалар боюнча берилет:

- ПБ-1К формасы боюнча – четөлкө банктарынын корреспонденттик эсептериндеги жана кыргыз банктарындагы четөлкө банктарынын эсептериндеги каражаттардын калдыктары боюнча маалымат;
- ПБ-1Н формасы боюнча – накталай четөлкө валютасындагы каражаттардын калдыктары боюнча маалымат;
- ПБ-1СИ формасы боюнча – кардар – резидент эместердин улуттук валютадагы жана четөлкө валютасындагы эсептериндеги каражаттардын калдыктары боюнча маалымат.

VI ТИРКЕМЕ: КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ТЫШКЫ КАРЫЗЫН МҮНӨЗДӨӨЧҮ КОЭФФИЦИЕНТТЕРИН ЭСЕПТӨӨНҮН ЫКМАСЫ

Тышкы карыз (EDT) - резидент эместердин алдында четөлкө валютасы, товар же кызмат көрсөтүү түрүндөгү төлөөгө тийиштүү болгон карыздык милдеттенмелеринин жыйындысы.

Алынган каражаттар (DISB) - кредитордун отчеттук мезгил ичиндеги кредиттик гарантиясынын көлөмүнөн суммаларды пайдалануу.

Амортизацияланган төлөмдөр (AMT) - отчеттук мезгил ичинде карыздардын негизги суммасын төлөө эсебине товар же кызмат көрсөтүү түрүндөгү төлөмдөрдү кошо алуу менен четөлкө валютасындагы төлөмдөр.

Пайыздык төлөмдөр (INT) - отчеттук мезгил ичинде товар же кызмат көрсөтүү түрүндөгү төлөмдөрдү кошо алуу менен четөлкө валютасындагы пайыздар боюнча төлөмдөрдүн иш жүзүндөгү суммасы.

Тышкы карызды тейлөө (TDS) - карызгерлер зарыл түрдө жүргүзүүчү амортизациялык жана пайыздык төлөмдөр.

Алып салуу (WRTOFF) - төлөнбөгөн карыздарды нөлгө чыгаруу.

Кыргыз Республикасынын жалпы тышкы карызы мамлекеттик тышкы карыздын, жеке тышкы карыздын жана ЭВФтин кредити боюнча карыздардын жыйындысы катары аныкталат.

$$EDT = EDT_G + EDT_P \qquad (1)$$

мында, EDT_G - *Мамлекеттик тышкы карыз* - Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн тышкы карыздык милдеттенмеси, ЭВФтин алдындагы карыз, плюс аларды төлөө Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен гарантияланган жеке карызгерлердин тышкы карыздык милдеттенмелери. Бул Кыргыз Республиксынын Финансы министрлигинин маалыматынын жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ички булактарынын негизинде эсептелинет.

EDT_P - *Жекече тышкы карыз* – аны төлөө Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен гарантияланбаган жеке карызгерлердин тышкы карыздык милдеттенмелери. Кредиттик каражаттарды Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн гарантиялоосуз тарткан менчик ишканалардын маалыматтарынын негизинде эсептелинет.

Тышкы карыздын көлөмү отчеттук мезгилдин акырына карата төмөндөгү формула боюнча аныкталат:

$$EDT_t = EDT_{(t-1)} + DISB_t - AMT_t - WRTOFF_t \qquad (2)$$

мында, $EDT_{(t-1)}$ - тышкы карыздын өткөн мезгилдин акырына карата көлөмү;
$DISB_t$ - t отчеттук мезгил ичинде иш жүзүндө алынган каражаттар;
AMT_t - t отчеттук мезгил ичинде иш жүзүндө төлөнгөн амортизациялык төлөмдөр;
$WRTOFF_t$ - t отчеттук мезгил ичинде эсептен чыгарылган негизги суммалар .

Тышкы карыз боюнча маалыматтар өлкөнүн тышкы экономикалык абалын анализдөө үчүн зарыл болгон көрсөткүчтөрдү эсептөө үчүн пайдаланылат.

$(EDT/GDP)\times 100\%$ - жалпы тышкы карыздын ички дүң продукциясына болгон катышы;
$(EDT/XGS)\times 100\%$ - жалпы тышкы карыздын товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспортуна болгон катышы;

$TDS_{prg} = AMT_{prg} + INT_{prg}$ - жалпы тышкы карызды тейлөө эсебине график боюнча төлөмдөр;

$TDS_{act} = AMT_{act} + INT_{act}$ - жалпы тышкы карызды тейлөө эсебине жүргүзүлгөн иш жүзүндөгү төлөмдөр;

$K_{prg} = \frac{TDS_{prg}}{XGS}$ - график боюнча жалпы тышкы карызды тейлөөнүн коэффициенти, XGS- товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту;

$K_{act} = \frac{TDS_{act}}{XGS}$ - тышкы карызды иш жүзүндө тейлөөнүн коэффициенти.

Бул көрсөткүчтөр өлкөнүн тышкы карыздын айынан тартып жаткан түйшүгүнө жана анын карызды тейлөө боюнча жөндөмдүүлүгүнө баа берүүсүнө мүмкүндүк берет. Карыздын айынан тартып жаткан түйшүгү жана анын карызды тейлөө боюнча жөндөмдүүлүгү өлкөгө валюталык түшүүлөрдүн үлүшү менен жана өндүрүш көлөмүндө өлчөнөт.

VII ТИРКЕМЕ: ЭЛАРАЛЫК ИНВЕСТИЦИЯЛЫК ПОЗИЦИЯЛАРДЫ ТҮЗҮҮ ЫКМАСЫ

Эларалык Валюта Фондусу тарабынан иштелип чыккан Төлөм теңдеми боюнча колдонмонун 5-чыгарылышына ылайык, *Эларалык инвестициялардын теңдеми* статистикалык отчетту чагылдырат жана анда өлкөнүн белгилүү бир датага карата тышкы активдеринин жана милдеттенмелеринин топтолгон запасы (мисалы, жылдын акырына), ошондой эле финансы операцияларынын натыйжасында келип чыккан алардын өзгөрүүлөрү, нарктык өзгөрүүлөр, кайрадан баалоолор жана башка корректировкалоочу жол-жоболор камтылат.

Эларалык инвестициялардын теңдеми эки негизги классификациялык топтон: Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринен жана милдеттенмелеринен турат. Ушул топтордун компоненттери төлөм теңдеминин финансы эсебинин статьяларына ылайык келет жана функционалдык категорияларды чагылдырат. “Активдер” жана “Милдеттенмелер” бөлүгүндөгү маалыматтар Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринин (талаптарынын) жана милдеттенмелеринин өлчөмүн, алардын түзүмүн жана изилдөөгө алынып жаткан мезгил аралыгындагы өзгөрүүлөрүнүн себептерин мүнөздөйт.

Өлкөнүн таза эларалык инвестициялык позициясы анын тышкы активдери менен милдеттенмелеринин ортосундагы айырмасын билдирет.

Эларалык инвестициялык позиция таблица түрүндө, төмөнкүдөй формада берилет:

Көрсөткүчтөр	Бир мезгилдин башталышына карата калдык	Операциялардын натыйжасында өзгөрүүлөр	Баалардын өзгөрүүсү	Курстардын өзгөрүүсү	Башка өзгөрүүлөр	Бир мезгилдин акырына карата калдык
А	1	2	3	4	5	6
А. Активдер						
В. Милдеттенмелер						
С. Таза эларалык инвестиц иялык позиция						

Таблицалардын саптары боюнча негизги классификациялык топтор көрсөтүлгөн: Кыргыз Республикасынын тышкы активдери жана милдеттенмелери. Ушул топтун компоненттери төлөм теңдеминин финансы эсебинин статьяларына ылайык келет жана функционалдык категорияларды чагылдырат.

Активдер тике инвестицияларга, портфелдик инвестицияларга, финансы деривативдерине, башка инвестицияларга жана камдык активдерге бөлүнөт. Мына ушундай эле бөлүү милдеттенмелер үчүн да пайдаланылат (камдык активдерден тышкары).

Каралып жаткан таблицанын тилкелери боюнча отчеттук мезгил ичиндеги эларалык инвестициялардын теңдеминин компоненттеринин өзгөрүүсүнө алып келген факторлор чагылдырылат.

1 жана 6-тилкелерде Кыргыз Республикасынын бир мезгилдин баш жагына жана акырына карата тышкы активдеринин жана милдеттенмелеринин абалы чагылдырылат.

2-тилкеде эларалык инвестициялык позициянын финансы компоненттери менен реалдуу операциялардын натыйжасында келип чыккан өзгөрүүлөр келтирилет.

3 жана 4-тилкелерде баанын деңгээлинин жана валюталык курстардын өзгөрүүсүнүн таасири астында тышкы активдердин жана милдеттенмелердин нарктык баасынын өзгөрүүсү эсепке алынат.

5-тилкеде төмөндөгүлөр менен шартталган жана башка өзгөрүүлөр чагылдырылат:

– классификацияны кайрадан кароо менен (мисалы, портфелдик инвестициядан инвестицияла-

на турган объектинин капиталындагы инвестордун үлүшүнүн көбөйүүсүнүн натыйжасында тике инвестицияга өтүү);
- кредитор тарабынан карыздарды бир тараптуу жокко чыгаруу;
- жана башка өзгөрүүлөр менен.

Эларалык инвестициялык позициянын маалыматтары өлкөнүн тышкы экономикалык абалын анализдөө үчүн маанилүү, анткени, ал Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринин (милдеттенмелеринин) өлчөмүн, алардын түзүмүн жана изилденип жаткан мезгил аралыгындагы өзгөрүүлөрдүн себептерин мүнөздөп берет.

Өлкөнүн таза эларалык инвестициялык позициясы ошол өлкөнүн дүйнөнүн башка өлкөлөрү менен тышкы экономикалык байланышынын өнүгүшү абалын жана тенденциясын аныктоо үчүн пайдаланылат.

Таза эларалык инвестициялык позициянын өлкөнүн ресурстары менен анын башка мамлекеттердин алдындагы карызынын ортосундагы катышты мүнөздөгөн оң же терс белгиси өлкөнүн “таза кредитор” же “таза карызкор” катары статусун чагылдырат, ал эми мунун өзү, мамлекеттин экономикалык саясатын иштеп чыгууда маанилүү ролду ойнойт (экономикалык туруктуулук программасын иштеп чыгуу жана жүзөгө ашыруу, анын каржылоо керектөөсүн аныктоо).

Таза эларалык инвестициялык позицияны эсептөө маанилүү макроэкономикалык көрсөткүчкө - улуттук байлыкка баа берүүгө мүмкүндүк берет, ал эми анын өлчөмү өлкөнүн таза эларалык инвестициялык позициясынын жана финансылык эмес активдеринин өлчөмүн кошуу жолу менен аныкталат.

VIII ТИРКЕМЕ: ЭКОНОМИКАНЫН АЧЫКТЫГЫН ЖАНА ТЫШКЫ СООДАНЫН КОНЦЕНТРАЦИЯСЫН ЭСЕПТӨӨ ЫКМАСЫ

Улуттук банктын ыкмасы боюнча экономиканын ачыктыгы республиканын тышкы товар жүгүртүүсүнүн орточо мааниллүүлүгүнүн ички дүң продукциясына карата катышы катары эсептелинет. Улуттук банк тарабынан колдонулуучу экономиканын ачыктыгын эсептөөнүн формуласы төмөнкүдөй түзүлгөн:

$$Opns = \frac{(Ex + \mathrm{Im})}{GDP}$$

мында, Ex - ФОБ баасы боюнча товарлардын экспорту,

Im - ФОБ баасы боюнча товарлардын импорту,

GDP - ички дүң продукция

Концентрациялануу коэффициенти өлкөлөр боюнча (продукциялардын түрлөрүнүн) экспорттук-импорттук көлөмдөрдүн алардын чогуу алгандагы көлөмүнө карата катышынын квадраттык суммасынын квадраттык уңгусу катары эсептелинет. Тышкы сооданын географиялык же товардык концентрациясы төмөнкү формула боюнча эсептелинет:

$$K = \frac{\sqrt{\sum_{i=1}^{n} x_i^2}}{X}$$

мында, K - концентрациялануу коэффициенти,

x_i - і товарынын экспортунун (импортунун) же і өлкөгө (өлкөдөн) экспортунун (импортунун) көлөмү,

X - Кыргызстандын экспортунун же импортунун жалпы көлөмү.

Концентрациялануу коэффициентинин көбөйүүсү өлкөлөрдүн санынын (продукциялардын түрлөрүнүн) азаюусун же болбосо жалпы көлөмдө айрым өлкөлөрдүн (продукциялардын түрлөрүнүн) үлүшүнүн көбөйүүсүн билдирет.